

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БАЊА ЛУКА, ЈУН 2002. ГОДИНЕ
ГОДИНА XII, БРОЈ 1698

КАНДИДАТИ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

РАДИСЛАВ КАЊЕРИЋ
ЗА ПРЕДСЕДНИКА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ОГЊЕН ТАДИЋ
ЗА ЧЛАНА
ПРЕДСЕДНИШТВА БиХ

ВЕЛИКА СРБИЈА

ЗЕМУН
ТРГ ПОБЕДЕ 3

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач

Проф. др Војислав Шешел

Главни и одговорни уредник
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника
Марина Рагуш

Помоћници главног и
одговорног уредника
Елена Божић-Талијан
и Огњен Михајловић

Издање припремио
Огњен Михајловић

Техничко уређење и компјутерски прелом
Северин Поповић

Лектор

Весна Арсић

Секретар редакције
Злата Радовановић

Председник Издавачког савета
Др Ђорђе Николић

Заменик председника Издавачког савета
Др Бранко Надовеза

Издавачки савет

Проф. др Војислав Шешел,

Томислав Николић,

проф. др Никола Поплашен,

Маја Гојковић, мр Небојша Величковић,

Александар Вучић, Драган Тодоровић,

Мирко Благојевић, Ратко Гонди,

Момир Војводић, Стево Драгишић,

Драгољуб Стамејковић,

Гордана Поп-Лазић, Лука Митровић,

др Бранислав Блажић

Штампа

„Етикета“, 20. октобра 2,
11307 Болеч, 011/806-30-28

За штампарiju

Мирослав Драмљић

Редакција прима пошту на адресу

„Велика Србија“, Трг победе 3,

11080 Земун; рукописи се не враћају

Новине „Велика Србија“ уписане су у

Регистар средстава јавног информисања
Министарства за информације под бројем
1104 од 5. јуна 1991. године.

ЦЕНЕ ОГЛАСА

Цене огласа за издање у сто хиљада примерака: последња колорна страна корица 100.000 динара; унутрашња колорна страна корица 80.000 динара; унутрашња новинска страна 60.000 динара; 1/2 унутрашње новинске стране 30.000 динара; 1/4 унутрашње новинске стране 15.000 динара; плус порез на промет.

СРПСКИ РАДИКАЛИ СПАСИЋЕ СРПСКУ

Српска радикална странка Републике Српске излази на изборе. Наши кандидати за председника Републике Српске и члана Председништва БиХ су дипломирани економиста Радислав Кањерић и дипломирани правник Огњен Тадић.

То је оно што је у овом тренутку најважније за цели српски народ. Ми, српски радикали, када кажемо цели, мислимо на све Србе, са обе стране реке Дрине, која је за нас само једна од најлепших српских река, никада граница. Не претерујемо када кажемо да је наш излазак на изборе важан за цео српски род. Небројено пута до сада смо доказали да смо једина искрена политичка снага која се бори за народне, а не сопствене интересе. Зато су нас и забрањивали, непоткупљиви им не требају. Са нама нема ценкања и погађања, ми се не продајемо.

Због тога је од највеће важности да српски радикали у одсудном тренутку за опстанак Републике Српске у што већем броју уђу у парламент и заузму сва места на која још увек има право српски народ, са којих ћемо бити у позицији да се директно супротставимо злонамерним прекрајањима Дејтонског мировног споразума. Ми знамо како и нећемо одустати.

Српска радикална странка Републике Српске има новог председника. То је Слободан Кањерић који је на ову дужност ступио одлуком Извршног одбора странке, после оставке др Николе Поплашене. Да оставка др Поплашена који је обележио читаву једну еру у историји прекодринских Срба није изнуђена под притиском изборне комисије, видело се 2. маја у Бијељини. На тада одржаној Скупштини Српске радикалне странке, тајним гласањем, делегати из свих крајева Републике Српске су огромном већином гласова поново изабрали др Николу Поплашену за свог председника. Ипак, ценећи да је за странку и српски народ сада најважније да се изађе на изборе, овај најближи сарадник др Војислава Шешела, несебично даје оставку и тако отвара пут странци да окуша своје снаге на октобарским изборима.

Његов пример следили су и Миладин Симић из Братунца и Зоран Николић из Србиња који су се такође нашли на зубу неправедних услова прописаних од стране Централне изборне комисије. Сви они остају угледни чланови Српске радикалне странке на чији рад се сигурно може рачунати у времену које долази.

На октобарске изборе српски радикали излазе снажнији и јединственији него икада пре, очеличени годинама забрана и одлучнији него икад да покрену процесе промена у Републици Српској. Само један процес желимо да зауставимо, промене Дејтонског споразума.

Чврсто смо убеђени да ћемо успети. Убеђени смо да народ има поверења у српске радикале, исто као што ми верујемо свом народу.

Зато, на изборе 5. октобра. Да тог намерно изабраног датума, када је изведен пуч у Београду, демократским путем пошаљемо ову неупотребљиву власт у историју.

**Ми се нисмо променили!
Све за српство а српство низашта!**

ЖЕЛЕО БИХ ДА ЕШДАУН БУДЕ ОБЈЕКТИВАН

Чекаћемо и видећемо да ли ће Педи Ешдаун бити објективан као својевремено лорд Карингтон.

Нећемо дозволити да наши посланици буду пошквљени као што је то случај са неким другим српским партијама, попут Социјалистичке партије Републике Српске, Српске демократске странке и сличних.

Наша странка је странка верске и националне толеранције, али странка која чува српске националне интересе.

Вероватно ће наша странка за ове две кључне државне функције, председника Републике Српске и члана председништва Босне и Херцеговине, кандидовати Радислава Кањерића и Огњена Тадића.

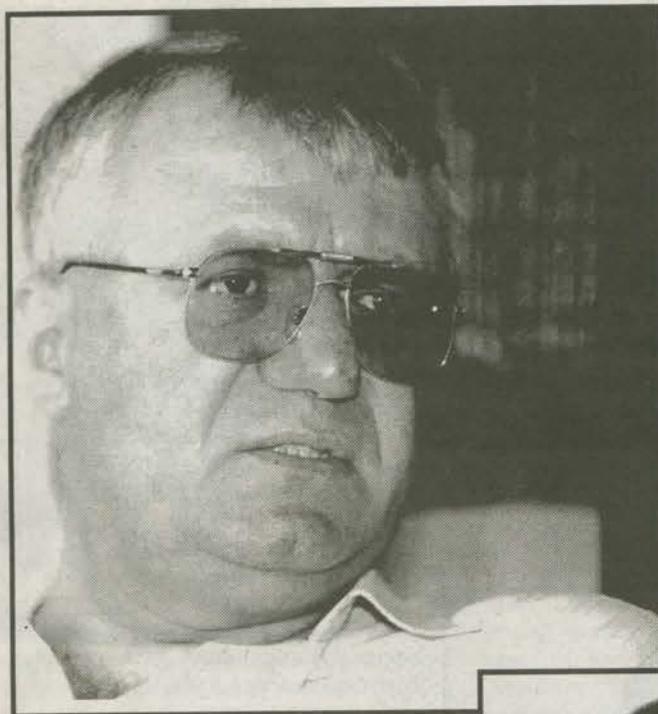
Ако у догледно време у пошћуности буде рашишћено ишћање Сребренице и улоге које су поједине западне обавештајне службе имале у ликвидацији муслиманских заробљеника, онда ће један од најтежих камена сипшћања између православних Срба и муслимана бити ошклоњен. Човек који је био главни организатор ликвидације муслиманских заробљеника, пуковник Љубиша Беара, не налази се ни на једном српску Хашкој трибунала, Интерпол га не прогони, нико жив га не шражи

- Одлуке мајске скупштине Српске радикалне странке Републике Српске биле су јасне, а сада се суочавамо са чињеницом да је др Никола Поплашен дао оставку на председничку функцију. Значи ли то да су српски радикали попустили под притиском међународне заједнице?

Др Шешељ: Српска радикална странка није попустила. Српска радикална странка је била чврста у својој одлуци да не прихвати ултиматум окупатора, да не прихвати ултиматум западних сила и да се не одрекне ниједног свог високог функционера у Републици Српској зато што је он идеолошки или политички неподобан за окупатора.

Међутим, Никола Поплашен, Миладин Симић и Зоран Николић су сами закључили да треба да поднесу оставке како би се странка ипак опробала на овим изборима. Они остају уважени чланови Српске радикалне странке, странка им изражава поштовање и због овог чи-

народа, онако како народ искрено мисли и осећа. Нећемо дозволити да наши посланици буду поткупљени као што је то случај са неким другим српским партијама, попут Социјалистичке партије Републике Српске, Српске демократске странке и сличних.

Наша странка је странка верске и националне толеранције али странка која чува српске националне интересе.

• У овом одговору добрим делом сте дефинисали односе са Српском демократском странком. Управо ваши односи са овом странком, конкретно могућност коалиције, су предмет најчешћих шпекулација у Републици Српској. Да ли то значи да није могућа ни постизборна коалиција са Српском демократском странком?

Др Шешел: Сада неће бити никакве коалиције са СДС-ом. Они су се одрекли Радована Караџића, одрекли су се Момчила Крајишника, одрекли су се своје идеологије и програмских циљева. Претворили су се у странку уских, сигношићарцијских интереса њених лидера – Мирка Шаровића, Драгана Калинића и сличних.

Ми не желимо коалицију са њима. Није немогуће да наша странка учествује у некој коалиционој влади која би, на пример, окупила све парламентарне странке. Али да правимо коалицију само са Српском демократском странком, не верујем да то уопште долази у обзир. Јер поставља се питање постоји ли било каква разлика између Српске демократске странке и Социјалистичке партије Републике Српске, Додикових независних социјалдемократа или Иванићевих следбеника.

За нас ту суштинска разлика не постоји. Ако се буде формирала концентрациона влада свих парламентарних странака, није немогуће да у њој Српска радикална странка учествује. Али да показујемо неку блискост, које нема, са Српском демократском странком, то не долази у обзир. Данас нисмо блиски ни по чему. Некада смо били, по идеолошким питањима смо имали додирне тачке у време док су овом странком руководили Радован Караџић и Момчило Крајишник.

на. Ми у Београду изражавамо жаљење што је због тога дошло, али кад су већ поднели оставку, странка се у Републици Српској спрема за предстојеће парламентарне и председничке изборе.

• Радислав Кањерић још увек није изабран за председничког кандидата странке, али ако буде предложен, какве ће шансе имати Српска радикална странка пошто се ради о релативно непознатом политичару?

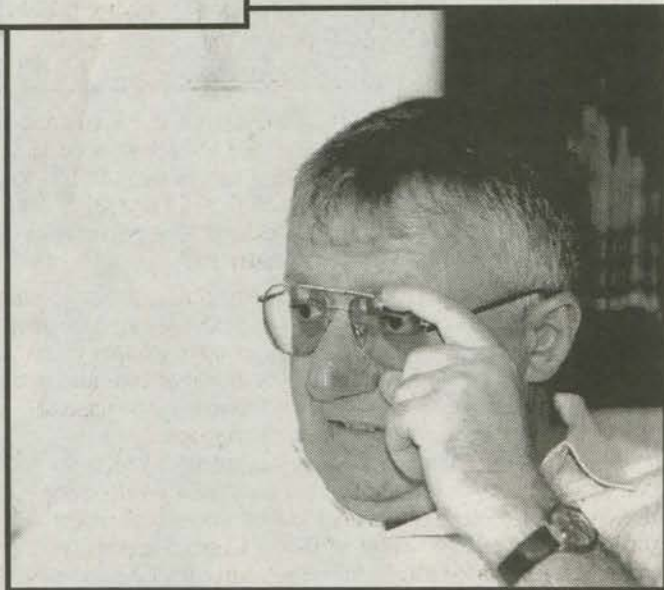
Др Шешел: Кањерић је познат у Републици Српској и већ је солидно афирмиран. Није толико познат и популаран као Никола Поплашен, али је релативно млад човек и ја сам сигуран да ће убрзо стећи велику популарност. Он је веома озбиљан, образован, прави радикал, искрени следбеник радикалске идеологије.

Вероватно ће наша странка за ове две кључне државне функције, председника Републике Српске и члана председништва Босне и Херцеговине, кандидовати Радислава Кањерића и Огњена Тадића. Али, ипак треба сачекати седницу Извршног одбора на којој ће се та одлука и формално донети, то су сада само размишљања, преокупације унутар странке.

Шта нам је важно на овим изборима? Важно нам је да одмеримо снаге са политичком конкуренцијом, да стекнемо што више посланичких мандата како би имали што јачу посланичку групу у парламенту Републике Српске и у заједничком парламенту Босне и Херцеговине.

Наша странка у овом тренутку као свој основни програмски циљ износи очување слова и духа Дејтонског споразума, с обзиром да се у пракси све отвореније врши његова ревизија на недозвољен начин, са циљем да се укине Република Српска. Дакле, наш основни програмски циљ за ове изборе је очување Дејтонског споразума и његово потпуно провођење, без ревизије и без фалсификовања његових кључних одредби у политичкој пракси.

Српска радикална странка ће бити јака опозиција. Ми желимо да та опозиција буде што јача, говорићемо гласом

• У последње време ви лично се чешће појављујете у медијима Федерације, него Републике Српске. То је плод блокаде, али може ли се то тумачити, та ваша отвореност за новинаре из комплику, као пружање руке муслиманима у покушају да се договорите, да се попусте затегнути односи?

Др Шешел: Српски народ има много разлога да буде незадовољан резултатима рата. Српски народ није желео рат, рат му је наметнут, али жртве тог рата су и муслимани. Ја сам их благовремено упозоравао, никада нисам имао никаквих верских предрасуда, нити је код мене било када постојало било какве мржње.

Упозоравао сам их, у случају распада Југославије, да себи не смеју дозволити да буду средство у хрватским рукама. Управо им се то десило, у старту су се њихови политички лидери уортачили са Хрватима, а потом су им Хрвати заболи нож у леђа. Муслимани су требали да знају следеће: муслимани српског језика живе само на територијама где живе и Срби, муслимана као аутохтоног становништва нема ни у Хрватској, ни у Словенији. Било их је, и у Словенији и у Хрватској и у Славонији, па су листом протерани након повлачења Турске.

Наш принцип, у време распада Југославије, сви Срби у једној држави, значи је истовремено и сви муслимани у једној држави. Мислим, пошто су Срби постали жртве овога рата, пошто су муслимани још веће жртве јер су процентуално највише страдали и остали на најмањој територији. Босна и Херцеговина је подељена на принципу 49 процената Републици Српској а 51 проценат за хрватско-муслимански ентитет, где од тог 51 процента територије 26 одсто држе Хрвати а 25 муслимани; и ту су муслимани изиграни јер Хрвата има свега 15 или 16 одсто, питање је да ли их има и толико у целој

Босни и Херцеговини, у сваком погледу муслимани су изгубили.

Оно што се појављује као солуција о којој се може размишљати је следеће: да се Босна и Херцеговина као федерација два ентитета врати у федералну државу извесног облика са Србијом и Црном Гором, уз перспективу да се врати и Македонија. Дакле, да се поново отвори могућност која је једанпут већ отворана, да се формира скраћена Југославија.

Није битно какав ће бити њен назив, може да буде и Балкански савез или било које друго име. Мене би највише обрадовало да се зове Велика Србија, али ако већина то не прихвата, нећемо инсистирати. Мислим да би тек таква држава била фактор стабилности, што би значило да сви Срби живе у једној држави али би и муслимани српског језика живели у једној држави.

Наравно, убеђен сам да су муслимани српског језика Срби. И наука је то доказала, они су пореклом Срби. Ако они не желе да буду Срби, немам намеру да их на силу терам. Толико сам поносан што сам Србин и мислим да је толико лепо припадати српском народу, да ми никад, ни на крај памети, не би пало да на силу терам некога ко не жели да буде Србин, да то ипак буде.

Могу се називати како год желе, могу се називати муслимани, Бошњаци, то је њихова ствар.

С једне стране, као научник, могу доказивати шта су они у научном погледу. Сасвим друго је шта је њихова жеља да буду. Могу да буду марсовци, Јапанци, могу да се изјасне како год желе и нико им се у то неће мешати.

Треба да стварамо државу грађана која би била федералног карактера, у својој структури компликованија грађевина, јер не може се занемарити да је у Босни и Херцеговини био грађански рат и да је оставио тешке трауме код православних Срба и код муслимана. Те трауме се могу само временом лечити, последица тог рата је, у извесном смислу, федерална структура Босне и Херцеговине. Чак конфедерална, јер је реч о федерацији БиХ у којој су муслимани и Хрвати, а партнер те федерације је Република Српска, у унији Босне и Херцеговине, у принципу је то веома лабава веза. Уколико би се правио овакав аранжман, значило би да би на фе-

дералном нивоу постојале Србија, Црна Гора, Босна и Херцеговина и Македонија, представници федерације и Републике Српске били би у једнаком броју, представници Србије представљали би све њене грађане, али би то подразумевало посланике из Војводине и са Косова и Метохије. Црна Гора би такође била заступљена на директан начин, исто као и Македонија. Ми смо против било каквог распарчавања Македоније, али ако тамо живи велики проценат албанског становништва, он би био изражен кроз изборе и кроз пропорционалан број посланика на том савезном нивоу.

Ако неко заиста жели мир на Балкану овакав пројекат би у том случају морао да подржи. Наравно, поставља се питање Републике Српске Крајине. То питање се мора решавати јер се не може прихватити резултат хрватског геноцида над српским народом, масовно протеривање српског становништва и присвајање имовине. Република Српска Крајина је била под заштитом Уједињених нација, под њеним гаранцијама, и зато се она мора обновити, поново успоставити. Када се потврди од стране Уједињених нација право на егзистенцију Републике Српске Крајине у било ком статусу, у статусу независне државе или специфичном облику аутономије, онда је могуће преговарати са Хрватима да се изврши компензација у погледу територија. На пример, да се Дубровник и дубровачко приморје припоје Босни и Херцеговини као веома квалитетна територија, са економског, туристичког или стратешког аспекта. Хрвати би добили одговарајућу компензацију на територији Републике Српске Крајине, с тим да се изврши размена становништва. Срби који су остали бескућници да се населе у овом подручју, а Хрвати да се уселе у њихове куће.

Без те цивилизоване размене становништва српско-хрватско питање се не може разрешити. Ту мора да се прорачуна тачна компензација. За Барању и источну Славонију је апсолутно немогуће да остану у саставу Хрватске. Наравно, и српска Далмација, Лика, Банија, Кордун и западна Славонија, све су то српске територије, али ако се направи споразум, без притисака, ако га као праведног потврде експерти који се баве тим питањима, онда би то дефинитивно разграничење било могуће извести. Хрвати би могли да добију територије на подручју Херцеговине за које су посебно заинтересовани и које су скоро потпуно хрватске. Односно католичке, они изворно нису Хрвати, али ако желе да буду Хрвати, баш ме брига, ја их не мислим убеђивати да се врате у српски национални корпус коме су не-

када припадали. То су општине Груде, Широки Бријег, Посушје, Дувно, Ливно, Прозор, део Мостара и друге. Све се то може разрешити ако се жели трајно решење.

Ако се жели вечита криза на Балкану, наша судбина није нимало ружичаста, али неће само Срби бити погођени.

• **У прилог којој врсти опредељења, стабилности или вечитој кризи, иде именовање Педија Ешдауна?**

Др Шешељ: То не знам. Британска политика на Балкану је била лоша свих ових година. Педија Ешдауна лично не познајем, желео бих да се он покаже као коректан и објективан човек. Желео бих да се понаша попут лорда Карингтона који је заиста био објективан, трудио се да нађе решење које ће све задовољити, а да ничији интереси не буду директно угрођени.

Међутим, када је видео да то не може да постигне, он се повукао. Лорд Карингтон је и после његовог учешћа у балканским збивањима остао коректан у процени кривице и одговорности појединих фактора. Не може се ни за кога рећи да је потпуно невин, али се не може само на једну страну свалити комплетна кривица.

Уосталом, за криви расцеп Југословенских збивања криви су пре свега они који су изазвали распад Југославије.

• **И ви лично и Српска радикална странка, имате много пријатеља у арапском свету. Можда је то пут поправљања односа у Босни и Херцеговини?**

Др Шешељ: Мислим да наши арапски пријатељи могу да помогну у том смислу. И арапски свет је у почетку био под утицајем западњачке пропаганде која је оптуживала Србе, али су Арапи врло брзо схватили шта се ту дешава. У целом трећем свету Арапи су то први схватили, поготово наше пријатељске земље, Ирак, Сирија, Либија, Алжир и други. Њима је потпуно јасно о чему се ради, и до сада су се трудили да утичу на одређен начин, да се узавреле страсти смире и да се тражи неко решење.

Ако у догледно време у потпуности буде рашчишћено питање Сребренице и улоге које су поједине западне обавештајне службе имале у ликвидацији муслиманских заробљеника, онда ће један од најтежих камена спотицања између православних Срба и муслимана бити отклоњен. Човек који је био главни организатор ликвидације муслиман-

ских заробљеника, пуковник Љубиша Беара, не налази се ни на једном списку Хашког трибунала, Интерпол га не прогони, нико жив га не тражи. Он је командовао диверзантским одредом у којем је било и Хрвата и припадника француске обавештајне службе и француских легионара.

То морамо дефинитивно разјаснити, коме је било у интересу да се ти заробљеници ликвидирају. Нећу уопште да цитирам колико их је било. Мислим да су цифре које се износе од 7.000 до 8.000 претеране, али сигурно да је веома значајан број људи ликвидираних.

Мора да се расветли улога Доминика Петрушића и свих умешаних у овај злочин.

• **Ваши коментар на предају Милана Мартића.**

Др Шешељ: Није требало да се преда. На тај начин је много помогао влади Зорана Ђинђића. Није смео да му учини ту услугу. Једноставно, требало је скршнути руку да чека да га Ђинђић сам изручи, па се тако додатно обрुка. Друго, мислим да његов избор адвоката није нимало добар, пошто је то Страхинја Кастратовић, Ђинђићев човек од највећег поверења. Бојим се да ће отежати, а не олакшати одбрану Милану Мартићу.

Милан Мартић није никакав злочинац, ја сам у то убеђен. Како ће се одвијати његов процес, тек ћемо видети.

• **Да ли је још на снази забрана вашег уласка на територију Републике Српске? Постоји ли шанса да дођете за време предизборне кампање?**

Др Шешељ: Још ми није саопштено да је укинута ова забрана. Прокламована је на један потпуно нелегалан начин. То је испословао тадашњи режим Републике Српске, пошто је моје учешће у предизборној кампањи имало катастрофалне последице за политичке конкуренте Српске радикалне странке. Они су јаукали док окупатори нису издали декрет о забрани мог боравка у Републици Српској. Протеран сам крајем 1998. године, стражарно. Како сам обавештен, хиљаду енглеских војника је учествовало у мом протеривању. Четири борбена хеликоптера су све време летела изнад колоне возила која је од Бања Луке ишла преко Бијељине за Србију.

Али, нећу да овим питањем компликујем општу предизборну атмосферу. Видећемо како ће се ствари даље развијати.

Српска радикална странка ће коректно учествовати у предизборним активностима. Нама је циљ да се изрази јасна воља народа. Наш садашњи принцип је чекати и видети, како ће се понашати Педи Ешдаун. Да ли ће бити пристрасан као његови претходници Карлос Вестендорп и Волфганг Петрич или ће се поставити објективније? Понављам, желео бих да се постави као својевремено лорд Карингтон. То остаје да се види.

КОНФЕРЕНЦИЈЕ ЗА НОВИНАРЕ

СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Бијељина, 31. мај 2002. године

ПРИНЦИПИ СУ НАЈБИТНИЈИ ИМЕНА СУ МАЊЕ ВАЖНА

Српска радикална странка Републике Српске има новог председника, дипломираног економисту Радислава Кањерића. Бројни новинари су у бијељинском сједишту српских радикала забиљежили његово прво обраћање јавности у својству председника странке. Већ из његових првих ријечи било је јасно да се у политици Српске радикалне странке ништа није промијенило, српски радикали остају организована политичка снага на коју српски народ увијек може да рачуна. Донедадни замјеник председника Српске радикалне странке Републике Српске Радислав Кањерић оћворио је конференцију својим уводним речима:

Српска радикална странка је у сваком тренутку спремна да изађе на изборе, чак и у овим годинама прогона, а сада је изгледа прилика да заиста и изађемо на изборе. Испунили смо све одредбе дефинисане новим изборним законом, значи да гледано са формално-правне стране не постоји препрека да идемо на изборе, то је потврдила и председник Централне изборне комисије Босне и Херцеговине Љиљана Кораћ у својој изјави од прије два дана.

Почевши од 5. јуна када ћемо, надам се, и званично добити потврду нашег учешћа на предстојећим изборима, Српска радикална странка ће, мобилнија него икада, наставити своју предизборну кампању.

Исто тако, очекујемо да ће страшна, чак стравична, медијска блокада која није примјерена времену у којем живи-

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Кабинет председника

Београд, Светозара Марковића 11 • Телефон: (078) 48-740, Тел/факс: (078) 38-886

Број: 16-05/02
Датум: 24.05.2002.

ИЗВРШНОМ ОДБОРУ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Обавештавам вас да на основу члана 30 Статута Српске радикалне странке Републике Српске дна 28. маја 2002. године, престајем обављати функцију председника Српске радикалне странке Републике Српске и друге улоге које проистичу из те функције.
На основу члана 26. Статута Српске радикалне странке Републике Српске функцију председника странке ће у целини обављати заменик председника Странке Радислав Квирић.

ПРЕДСЕДНИК
Радислав Поплашек
Радислав Поплашек

мо остати иза нас, као и сви видови притисака и прогона којима су били изложени наши чланови и странка у целини. Требало би да нам у догледној будућности, као и свим осталим странкама које дјелују на овом простору, буду доступни електронски медији, барем у приближној мјери. Наравно, претпостављајући какав ћемо третман добити у медијима, Српска радикална странка ће се у предизборној кампањи прије свега ослањати на свој проверени метод, то је рад на терену, од једног до другог кућног прага, непосредан контакт са свим грађанима Републике Српске. Зато сам сигуран да ће октобарски избори, упркос свим тешкоћама са којима се сусрећемо у свом раду, потврдити огроман углед и повјерење који српски радикали уживају у народу. Тај тешко стечени углед био је и сигурно ће поново бити верификован у великом броју гласова које ми као странка морамо сачувати, што ће нам у постизборном периоду омогућити да Српска радикална странка буде незаобилазна парламентарна странка, која ће у доброј мјери утјецати на политички живот на овим просторима.

Са ових и овако остварених позиција, Српска радикална странка ће свим демократским, парламентарним средствима настојати да се измјене недемократске одредбе новог изборног закона. Демократска изборна правила морају да допусте свим грађанима који живе у Републици Српској, без икакве разлике или ограничења, да се организују у политичке странке, да на тај начин искажу сву лепезу различитих политичких мишљења и, што је најважније, да тако остваре своје основно људско право, да бирају и буду бирани. Свим демократским средствима борићемо се против забране би-

ло које политичке странке, јер сматрамо да само народ својим гласовима на изборима, повјерењем или неповјерењем, има право да неку политичку опцију елиминише са политичке сцене. По истом принципу, ојачани изборним резултатима, борићемо се да сви грађани, без разлике, имају право да буду бирани и у локалне и у државне органе власти, искључиво на бази изборних резултата. Са ових позиција, исто тако свим дозвољеним средствима, Српска радикална странка ће се борити за поштовање изборних резултата остварених на изборима 5. октобра, да се власт у Републици Српској, па и у федерацији, формира искључиво на основу исказане воље народа

Само на тај начин новоизабране политичке снаге могу на позицију власти довести нове, стручне и одговорне кадрове, али морам да нагласим и национално свјесне људе, свјесне своје улоге сваког тренутка, који ће уз помоћ српског народа изградити Републику Српску као средину која ће бити отворена према цијелом свијету, за ширу сарадњу по свим основама, али никад на штету интереса сопственог народа. Наравно, ни на штету других народа који овдје живе, прије свега мислим на хрватски и муслимански народ.

Једино овако остварена власт и овакви појединци на челу Српске могу да пруже наду за излазак из безнађа у којем се наше друштво налази већ предуго, то је једини могући излаз из економске, социјалне и политичке кризе. Евидентно је да изнад социјалног минимума у Републици Српској данас

егзистира само мали број људи из политичког естаблишмента, заједно са уским кругом њима блиских људи. Сви остали, нарочито млади људи, искључиво се боре за голи опстанак, преживљавају из дана у дан, на рубу социјалне исцрпљености које људско достојанство тешко може да поднесе.

Сви смо свјedoци да нема говора ни о каквој друштвеној економији, не постоји никакав привредни живот, ни овдје ни у Босни и Херцеговини. Нормалне економске токове преузела је сива економија, пиверц и криминал, што доказују и

ИЗВРШНИ ОДБОР СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ
СТРАНКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ПРЕДМЕТ: ИЗЈАВА

ИЗЈАВЉУЈЕМ ДА ПОДНОСИМ ОСТАВКУ НА СВЕ РУКОВОДЕЋЕ ФУНКЦИЈЕ У СРПСКОЈ РАДИКАЛНОЈ СТРАНЦИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ КАО И НА ЧЛАНСТВО У СВИМ ЦЕНТРАЛНИМ РУКОВОДЕЋИМ ОРГАНИМА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

БРАТУНАЦ, 28.05.2002. ГОДИНЕ

ИЗЈАВУ ДАО:
МИЛАДИН СКИМБ
Миладин Скимб

ЗОРАН НИКОЛИЋ
СРБ И ЊЕ

28.05.2002 год.
Србине.

ИЗВРШНОМ ОДБОРУ СРС РС
ВИДЕЉИНА

Издана у виду ситуације у којој се налази Српска радикална странка Републике Српске, подноси оставку на све функције које резултатно обавља у СРС РС.

Зоран Николчић
Зоран Николчић

последње обнародоване афере. Да смо на рубу пропасти, тачније да већ падамо у провалију, потврђују и безбројни штрајкови у свим сферама живота и рада, у здравству, просвети. И оно што може да функционише, не ради, а сви они који тврде да је могућ економски опоравак без политичке стабилности, само обмањују народ. Ми, српски радикали, одговорно и научно доказано тврдимо да је управо политичка стабилност најважнија, ако не и једини услов за економски опоравак и просперитет било којег друштва.

Српска радикална странка ће, као што је до сада увијек и радила, градити ову средину, Републику Српску, а тако и Босну и Херцеговину као снажну правну државу, са одговорном владом и квалитетном економијом. Суштина нашег оваквог дјеловања је садржана у идеји да сваки грађанин управо овако доживљава своју државу, да поуздано зна да је његова држава правна. Увијек ћемо истрајавати на изградњи цивилног друштва, увијек ћемо поштовати и подржавати иницијативе грађана, увијек ћемо настојати да државну регулативу сведемо на минимум који ће максимално олакшати функционисање државе у свим секторима. Надамо се да ћемо у овим настојањима имати последице избора подршку свих осталих демократских и патриотских снага.

Новинар: Коју функцију сада обављате у Српској радикалној странци Републике Српске?

Радислав Кањерић: Функцију председника Српске радикалне странке Републике српске, на коју сам дошао у складу са Статутом странке, са мјеста замјеника председника, последије оставке др Николе Поплашена.

Новинар: Јесте ли вршилац дужности председника до избора новог?

Радислав Кањерић: Не, ову функцију обављам као што сам већ рекао, по слову Статута.

Новинар: Шта се то десило у Српској радикалној странци па је дошло до оваквог, да кажем неочекиваног, заокрета?

Радислав Кањерић: Ништа се није десило, остали смо на истим принципима, само је испуњен услов да можемо да изађемо на изборе. Сада су на потезу они који диктирају услове.

**IZBORNA KOMISIJA
IZBORNA KOMISIJA
IZBORNO POVJERENSTVO**
Bosna i Hercegovina / Bosna i Hercegovina

Broj: 03-291/02

Sarajevo, 22.05.2002. godine

SRPSKA RADIKALNA STRANKA
Svetozara Markovića c
78000 Banja Luka

Poštovani,

U procesu provjere Prijave za ovjeru koju je Izbornoj komisiji Bosne i Hercegovine podnijela Srpska radikalna stranka, uočeno je da se u centralnim statutarnim tijelima stranke nalaze osobe koje su uklonjene sa funkcija Odlukama Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu, i to:

**NIKOLA POPLAŠEN
ZORAN NIKOLIĆ i
MILADIN SIMIĆ.**

Kao što vam je poznato, Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu donio je Odluku o izmjenama i dopunama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, prema kojoj osobe koje su amijanjene Odlukama Privremene izborne komisije, Izborne apelacione potkomisije ili Visokog predstavnika za Bosnu i Hercegovinu zbog toga što su osobno smetale provedbu Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, ne mogu biti u centralnim statutarnim tijelima političkih stranaka niti se mogu kandidirati na izborima.

Da bi politička stranka bila ovjerena za učešće na predstojećim izborima potrebno je da u roku od 48 sati od primitka ove obavijesti izvršite uskladjivanje Vaše Prijave za ovjeru sa odredbama Izbornog zakona Bosne i Hercegovine, te da nam o tome pošaljete odgovarajući dokaz.

**ЗАХТЕВ ЗА ПРОМЕНУ ПОДАТАКА
О ЛИЦУ ОВЛАШТЕНОМ ЗА ЗАСТУПАЊЕ СТРАНKE**

Обавештавамо Вас да је председник Српске радикалне странке Републике Српске Никола Поплашен 28. маја 2002. године престао да обавља функцију председника Странке и да је ту функцију преузео досадашњи замјеник председника Странке Радислав Кањерић.

Молимо вас да што пре извршите промену ових података и донесите реноме у складу са тим.

ПРИЛОГ:

1. Допис од 28. маја 2002. године
2. Одлука Извршног одбора Странке од 28. маја 2002. године

Новинар: Ипак, то није наговјештено на Скупштини странке прије двадесетак дана.

Радислав Кањерић: То се одиграло прије пар дана, на овај начин смо искористили дату могућност да изађемо на изборе. Као што вам је познато, тражено је да се три члана одрекну свих функција у Српској радикалној странци. То су, поред др Николе Поплашена, Зоран Николић из Србиња и Миладин Симић из Братунца, обојица бивши, од странаца смењени председници општина. Сви су остали чланови странке, бавиће се другим страначким послом. На овај начин смо извели прилагођавање постојећем закону, у чијем доношењу нису учествовали српски радикали, за који сам већ рекао да је недемократски, али као увјерени легалисти увијек поштујемо закон, без обзира какав је. Тако треба, у том свјетлу, посматрати и ове промјене у Српској радикалној странци. То су промјене у имену и презимену, не у оном најважнијем – сржи странке, њеним програмским циљевима, који ће бити испуњени без обзира ко је на челу Српске радикалне странке. У то ћете се увјерити и у предизборној кампањи и након избора.

Новинар: Приликом промјене Устава или постављања услова од Централне изборне комисије, било је захтјева и за промјену имена странке и промјену програма. Да ли је било ових промјена?

Радислав Кањерић: Знате шта, овај изборни закон и уопште оно што је урађено нама српским радикалима је стравично, неprimјерено било којој цивилизацији, оваквих примјера мало је и у феудално-апсолутистичким системима. Овдје не постоји ни „д“ од демократије, али у поређењу са оним шта нам је урађено прије двије године, ово је можда нека врста компромиса према Српској радикалној странци. Наравно, до оваквог, макар и милиметарског, попуштања не би дошло да нисмо опстали ових последњих година, да нисмо сачували чланство и позиције у народу.

Мислим да су били присиљени да повуку овакав потез, пошто се нису испунила њихова очекивања да ћемо се угастити, нестати са ових простора.

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Извршни одбор

Београд, Светозара Марковића II • Телефон: (078) 48-740, Тел/факс: (078) 38-886

Број: 17-05/02
Датум: 14. 05. 2002

Извршни одбор Српске радикалне странке Републике Српске на данашњој седници констатује

- да је председник Српске радикалне странке Републике Српске Никола Попелица дана 28. маја 2002. године престао обављати дужност председника Странке;
- да је члан Извршног одбора Странке Зоран Николић поднео оставку на ову функцију и да је ту оставку прихватио Извршни одбор;
- да је члан Извршног одбора Странке Младен Савић поднео оставку на ову функцију и да је ту оставку прихватио Извршни одбор.

На основу тога Извршни одбор констатује да Никола Попелица, Зоран Николић и Младен Савић изгубили су право на вођење руководства и на извршних органа Српске радикалне странке Републике Српске. Извршни одбор је закључио да функцију председника Српске радикалне странке Републике Српске обавља Радислав Кањерић, досадашњи заменик председника Странке. Извршни одбор задужује генералног секретара да изврши промену података о регистрацији Странке у вези са акцим обављаним за заступање странке.

ПРЕДСЕДНИК

R. Kanjerić
Радислав Кањерић

Ако у овом и оваквом изборном закону уопште има нешто да ваља, за то смо се изборили ми, српски радикали. За ове двије године користили смо све легалне методе борбе против диктатора из овог закона и одговорно кажем да нама припадају заслуге за оно што ваља у изборном закону. Остало, оно што не ваља, елиминисаћемо када уђемо у парламент, борићемо се за оно што је нормално у свијету, а нама забрањено, за цивилизован, демократски изборни закон.

Новинар: За које нивое власти ћете се кандидовати 5. октобра?

Радислав Кањерић: Ипак би требало причекати и зва-

нични документ Централне изборне комисије, па ћемо видјети, највиши органи странке ће процјенити шта је то у овом тренутку од највећег интереса за народ Републике Српске и Српску радикалну странку. При доношењу ове одлуке подредићемо и све личне и страначке интересе, интересима српског народа.

Новинар: Ви ћете бити предсједнички кандидат?

Радислав Кањерић: Рекао сам, о томе ће одлучивати органи Српске радикалне странке.

Новинар: Да ли се оваквим поступком Српска радикална странка Републике Српске дистанцирала од Српске радикалне странке из Србије?

Радислав Кањерић: На основу чега се то може закључити? Нисмо се одрекли ни програма, ни наших страначких циљева. Све остаје исто. Никада се то неће десити.

Новинар: Послије избора, са којом странком хоћете, а којом нећете да правите коалицију?

Радислав Кањерић: Већ сам рекао, сви они који хоће од Републике Српске да направе стабилну државу, који самим тим хоће одговорну владу, деполитизовану економију, који су стварни борци за демократију и искрене патриоте, имаће у нама чврсте сараднике.

Познато вам је, уосталом, да је једино Српска радикална странка увијек позивала на јединство свих српских странака, увијек смо били отворени за сарадњу. То није само декларативно, то смо доказали и у пракси.

Новинар: Да ли је завршена прича са Српском демократском странком?

Радислав Кањерић: Мислим да сам управо дао одговор на ово питање.

Новинар: Господине Кањерићу, данас нисте конкретни. Хоћете ли у коалицију са СДС-ом или не?

Радислав Кањерић: Не можемо унапријед одбацити сарадњу ни са једном странком, али на изборе нећемо у коалицији, покушаћемо да сами формирамо власт. Послије избора ћемо видјети, процјенићемо да ли уопште хоћемо у власт ако не будемо имали довољно мандата, као и хоћемо ли своје мандате уложити у неку коалициону власт. Ако одлучимо хоћемо ли у постизборну коалицију, тада ме питајте са којом странком. Поготово што мислим да није реално очекивати да послје 5. октобра нека странка сама дође на власт.

Лична карта предсједника Српске радикалне странке Радислава Кањерића и кандидата за предсједника Републике Српске

МОГУЋЕ ЈЕ СПАСИТИ РЕПУБЛИКУ СРПСКУ

Иако лик Радислава Кањерића није нов на домаћој политичкој сцени, о њему се ипак мало зна. Свој животни и радни вијек проводи на потезу од Угљевика до Бијељине. И у рату, и у миру. Он је један од нас, обичних људи, који зна нешто више и који жели да помогне, много више од других. Зна како да то постигне и што је најважније и може, јер иза њега стоји Српска радикална странка

Радислав Кањерић је рођен у Мезграји, мјесту у близини Угљевика, 1. јануара 1956. године, као четврто дијете у породици. По образовању је дипломирани економиста. Од првог дана свог радног стажа, дугог 21 годину, ради у руднику термоелектране Угљевик, као шеф комерцијалне службе. Није се одсјелио далеко од родног краја, живи у Бијељини са супругом Јасмином. Имају шестогодишњег сина Матију. Каже да је Матију чекао 14 година, да им га је Бог подарио тек послје толико година брака. Супруга је посвећена кући, породици, није запослена, па и Радислав има више времена за бављење и послом од којег живи и страначким радом. Радом који у Српској радикалној странци није симболичан, који није сведен на дебатни клуб, у којем има и зноја и блага на ципелама. Увијек је имао максимално разумијевање и подршку своје породице у свему што је радио. Сада ће морати да покажу још више разумијевања, то захтева функција које се прихватио послје оставке др Николе Поплашена. О томе како је дошао на ову функцију, Радислав Кањерић каже:

„Скупштина Српске радикалне странке Републике Српске, одржана је 2. маја у Бијељини, из само једног разлога. Били смо присиљени изборним законом по којем се све странке морају поново регистровати, те да одлуке и органи странке не смију бити старији од шест мјесеци. Била ми је част да будем противкандидат дугогодишњем предсједнику странке и нелегитимно смијењеном предсједнику Републике Српске Николи Поплашену. Изабран је за предсједника на врхунско демократски начин, добио је повјерење делегата који су се изјашњавали тајним гласањем, а ја сам на његов приједлог, једногласно, изабран за замјеника предсједника странке.

Био је то припремни потез, у случају да др Поплашен да оставку, по статуту његов замјеник преузима предсједничку функцију. Пошто нисам на листи непожељних коју су саставили странци, то омогућава наш излазак на изборе. Тада смо имали само незваничне најаве да ће нам бити забрањен излазак на изборе, кроз медије који су доносили различите изјаве на ову тему“.

Уосталом, и Никола Поплашен је нешто такво најавио у својој уводној ријечи за скупштинском говорницом, а да га је наследио прави човек, говори и наставак биографије Радислава Кањерића.

Члан је Српске радикалне странке од 1995. године. Учесник Отаџбинског рата од првог дана, рањаван, борац 3. семберске бригаде. По свему, види се да је скромност основна особина која краси Радислава Кањерића. Не она лажна, већ толико пута виђена предизборна скромност. Човек који је сада један од лидера једине српске странке која функционише са обе стране Дрине, сигурно да би могао другачије да се понаша, али он остаје један од нас. Исти, али са можда мало више енергије, жеље и идеја у борби за српски национални интерес. То произлази и из његовог одговора на питање да ли се осјећа способним да, евентуално, обавља функцију предсједника републике и то републике са много више проблема него било која друга: „Себе проналазим само у Српској радикалној странци, у њеној борби за планиране циљеве.

Да нема Српске радикалне странке, не бих се ни бавио политиком. Најбољи примјер за ово је и понуда СДС-а коју сам имао на првим изборима да се учланам и кандидујем на њиховој листи. Глатко сам одбио, није то била права странка за мене. Са друге стране, знам да су у мојој странци окупљени исто-

мишљеници којима профит кроз политику никада није био циљ, знам да ће иза мене као председника стати читава странка. То је за мене извор снаге, инспирације и ако хоћете, самоувјерености да могу обављати функцију председника републике.

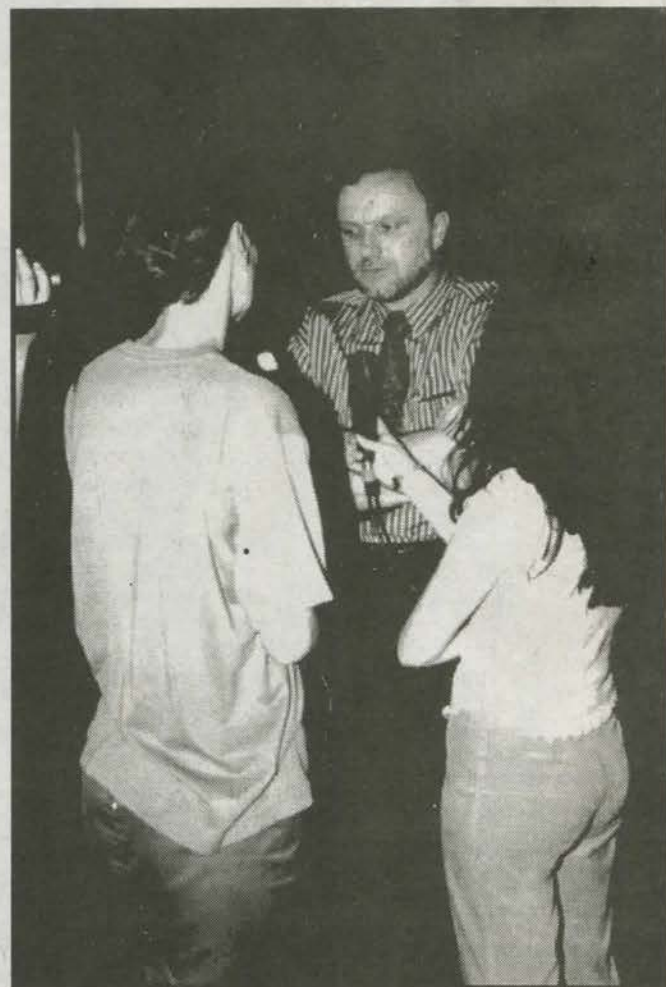
Овакву државу каква је тренутно Република Српска, није проблем водити, мало је остало од атрибута њене државности. Све странке које су до сада владале у Српској, само су је уништавале или помагале њен нестанак. Наравно, тако олако је могу водити они који немају мотиве Српске радикалне странке. Српски радикали још увијек, иако су у једном тренутку имали и председника републике, нису имали праву шансу да докажу шта могу. Ако ишта остане од Републике Српске док ми дођемо на власт, једино ми, српски радикали, то можемо и да сачувамо. Сачувамо и обновимо. Мислим да смо ми једина искрена политичка снага која то заиста и жели. Остало је мало времена до избора, још само пар мјесеци, па странке на власти заједно са онима које овдје зовемо међународна заједница, убрзаним темпом разграђују последње темеље наше државности изборене у крвавом грађанском рату. У том растурачком партнерству мислим да је опаснији овај наш род који сарађује са странцима. Кад погледасте ове законе, како су доношени, јасно је чија је одговорност већа. Кажу, наметнуо их високи представник. Оно, јесте да их је он предложио, али усвојили су их ови домаћи, ниједан закон није усвојен а да није прошао скупштинску процедуру, да није изгласан у парламенту. Никада српски радикали нису подigli руку за такав закон, увијек смо унапријед указивали на посљедице које су се заиста и догађале”.

Логично, сљедеће питање упућено Радиславу Кањерићу било је шта у таквој ситуацији, уопште, може да уради Српска радикална странка, све и да има већину у парламенту: „Мислим да странци себи више не могу дозволити луксуз да из парламента избаце посланике из наших редова. Такав утисак би био погубан у њиховим земљама, по њих, овдашње извођаче на демократским радовима. Испало би да их годинама скупо плаћају за посао који нису у стању да ураде. Послије забране су нас представљали као групу неартикулисаних силедија која ће примјенити насилна средства, али ми смо их свим могућим легалним средствима принудили на попуштање, на доношење сталног изборног закона. Закон је лош, али стање у којем га није било, много је више погодо-

вало и странцима и домаћим странкама које немају упориште у народу. Само тако, декретима, могли су да дођу на власт”.

Шта је са оним другим странкама, које још увек хоће да народ о њима мисли као о националним, патриотским, које су својевремено имале упоришта у српском народу, било је сљедеће питање упућено новом председнику српских радикала: „Волио бих да осим Српске радикалне странке, као и сви чланови странке, у Републици Српској постоји још нека странка патриотске оријентације. Само смо ми личне и страначке интересе подредили општим, а сви остали, неки прије, неки касније, опште интересе подредили личним, само помало понекад страначким. Одавно су дигли руке од Републике Српске”.

Странци, господари наше судбине, сигурно знају да ће Српској радикалној странци бити немогуће наметнути било шта у корист штете српског народа. Зато се са разлогом поставља питање, како да је српским радикалима уопште дозвољено да иду на изборе, зар се није могао извадити још неки кец из рукава високог представника? Можда је одговор у процјени од неких четири одсто гласача који ће се одредити за ову политичку опцију: „Тих четири одсто је њихов проценат. То је за 100 одсто више него што су нам давали у строго контролисаним медијима. Ситуација је потпуно другачија, што између осталог потврђује и један невјероватан примјер. Недавно су нам дошли људи из Српског народног савеза са резултатима анкете спроведене међу њиховим симпатизерима, људима који су за њих гласали на последњим изборима. Чак педесет одсто анкетираних изјаснило се за Српску радикалну странку. По стварним процјенама странаца, по резултатима до којих су они дошли, наша снага се креће од 30 до 50 одсто. У јавност су пласирали податак о четири одсто, али ми смо сазнали праве резултате анкете.

Ту је и одговор што нас нису пуштали на изборе”.

Ипак, проблеми се морају рјешавати, кад-тад, чак и у Републици Српској. Пустошење једног дана мора престати, мораће се нешто предузети. Изгледа да ће та незхвална улога реаниматора већ издахнуле привреде припасти српским радикалима. О томе предсједник Кањерић каже: „Код нас је све започето, ништа довршено. Тако је и са приватизацијом, која је ракрана српске економије”.

Чуда се дешавају под изговором приватизације. Почела је још за вријеме рата, када је апсолутну власт имао СДС, када су највећи ратни профитери постављени за директоре предузећа. Управо они су починили и највеће пљачке, иза себе су оставили већу пустош него ратне операције. Између осталог, зато се још увијек не помишља на прелазак на тржишне услове привређивања. На оном што ми зовемо тржиште, данас доминирају сива економија, шверц и корупција. Није извршена реконструкција банкарског система, нема адекватне фискалне политике. Никада, ниједна власт, ни у Републици Српској, ни у федерацији, није водила монетарну политику. Откад су дошли, то раде странци и њихови плаћеници.

У таквим условима тешко је, теже него рецимо у Аргентини, спровести било какву реформу. Још кад се узму у обзир различити отпори проистекли из навика и личних интереса, били би то болни резони. Ми, српски радикали, не бјежимо од таквог зхвата, не брине нас негодовање оних којима одговара овакво стање. Прије свега, озбиљно бисмо приступили послу приватизације, завршили бисмо је у најкраћем року, јер је то основни услов за здраве тржишне односе.

Још док смо били у парламенту, гласали смо за сваки закон о приватизацији. Сваки од тих закона је имао своје мањкавости, нису нам у свему били по укусу, али бољи су и такви закони, него да уопште не постоје. Дефинисањем власништва мислим да би се створили услови за страна улагања којих до сада уопште није било, а и домаћи инвеститори би се охрабрили да улажу у производњу. Уопште, инвеститори сада немају никакву сигурност, све се схвата као привремено, тако да постоје само улагања у трговину, гдје је обрт брз и са мање ризика. Паралелно са завршетком приватизације, обавезно је прилагођавање фискалне политике која мора бити стимулативна у сваком погледу. Овако, буџет се попуњава хајком на приватнике док се, са друге стране, стављају под заштиту друштвена предузећа која одавно нису способна за самостално привређивање.

Морам да нагласим, да још једном поновим, да ништа од ових потеза у економији неће имати смисла ако не буде политичке стабилности. То је основни предуслов, тек када он буде испуњен можемо разговарати о наредним корацима, приватизацији, фискалној политици и осталим сегментима економије”.

У Републици Српској живи и један велики дио Републике Српске Крајине. Избјеглице са ове окупиране територије

је у збиру са избјеглицима са територије федерације, чине велики и најугроженији проценат укупног становништва. Њихова судбина је у врху радикалске листе приоритета. Сада, српски радикали могу само да констатују стање, али шта ће урадити када дођу на власт: „Управо ову категорију наших грађана највише су лагале и варале све остале странке, сви осим српских радикала. Није то специфично само за Републику Српску, исто је и у Србији, Црној Гори или Југославији, ако још постоји. Све што су им обећали, све су слагали.

Продукт оваквог несавјесног маркетинга за придобијање гласова је нови српски егзодус, велики број је већ отишао у треће земље. Ово тихо исељавање нарочито стимулишу странци, тако да су на много безболнији начин, у краћем времену, постигли оно што су оружјем настојали Изетбеговић и Туђман. Ти исти странци инсистирају, паралелно, на ономе што они зову повратак. То се прецизно зове регулисање имовине, са продајом станова и кућа као јединим резултатом те исфорсиране приче о повратку. Ко се вратио у Сарајево? Ко у Загреб? Ако неко дуже живи у стану који му је враћен, то је само зато што га још није продао. Све је то фарса, читава та прича о повратку. Гдје нема српске војске и полиције, ту нема повратка.

Ипак, најбољније питање је статус избјеглица у колективним смјештајима. Средства у буџету за рјешавање њихових стамбених питања увијек мора бити. Нажалост, управо ови људи су највише и преварени. Додикова власт је увела акцизу на гориво, узимали су по 10 пфенига од сваке литре горива за ову намјену, за распуштање заједничких смјештаја. Када смо унутар странке рачунали колики је промет горива само на подручју општин Биељина за годину дана, дошли смо до огромне цифре којом би се могли купити или изградити станови за све избјеглице у Републици Српској. А гдје су тако остварена средства из цијеле републике, из осталих градова?

Када је др Поплашен за вријеме обављања дужности предсједника Републике Српске покушао да уђе у траг овим парама, добио је одговор од руководиоца фонда Кнежевића да он уопште нема представу гдје се та средства троше.

Е, ми нисмо такви. У Српској радикалној странци мора да се зна гдје иде сваки динар. Средства за рјешавање стамбених питања избјеглица, па и других необезбјеђених грађана, постоје и могу да се прибаве. Ми их сигурно нећемо красти и отимати за своје потребе. Има да буду потрошена строго намјенски, иначе ми не бисмо били српски радикали.

Ми дјелимо судбину избјеглица, али не бих желио да се ово схвати као моје обраћање у неке пропагандне сврхе. Осим тога, ми наш народ не дјелимо на избјеглице и старосједиоце, исто као што нас не интересују регионалне подјеле, на Крајишнике, Херцеговце или неке друге. Република Српска је мала, премала за оваква цјепкања. Српски народ је један и јединствен, за нас је Дрина само једна од многих наших ријека. Дрину никада нисмо схватили као границу”.

Тако говори Радислав Кањерић, предсједник Српске радикалне странке Републике Српске. Како ради, видјећемо када буде изабран за предсједника Републике Српске.

ИСКРЕНИ БОРАЦ ЗА СРПСКЕ ИНТЕРЕСЕ

Новинар, ратни репортер, данас угледни адвокат Огњен Тадић је дугогодишњи борац за српске националне интересе. Читав његов животни пут је прожет борбом за народ којем припада, такве људе је немогуће поткупити или уценити, поготово када немају ниједну мрљу у својој прошлости. Зато је наш кандидат једино могуће решење за место са којег се води битка за опстанак Републике Српске

Кандидат Српске радикалне странке Републике Српске за члана Председништва БиХ Огњен Тадић познат је широј јавности још од 1992. године. Иако још није имао пуних осамнаест, те прве ратне године појавио се на екранима српске телевизије која је свој програм емитовала са Пала, под радним именом Канал С.

На први поглед изгледа несавесно примити нестасалог младића на телевизију чији програм се састојао од прилога са прве линије фронта, али у такву заблуду могу да дођу само они који не познају Огњена Тадића. Тадашње руководство српске телевизије једноставно није могло да се одбрани од његових молби и захтева, његовог упорног сачекивања по ходницима, нових идеја и предлога за различита снимања, увек на најопаснијим местима, наравно.

Једноставно, Огњен није могао да престава рат, кад већ нису хтели да га приме у војску, да му дају пушку, запео је да свој допринос да са микрофоном у руци, испред камере, такође испред непријатељских линија.

Идеје и знање могао је да понуди зато што је иза себе имао већ три године предатног искуства у новинарству, стеченог у редакцији тадашњег Омладинског програма радио Сарајева и Трећег програма телевизије Сарајево. Од првог дана, иако је са својих 15-16 година практично био дечак, и без обзира што није био у сталном радном односу, него у статусу волонтера, није дозвољавао да му уредници битно мењају садржину његових прилога и репортажа. Било је то време превирања у којем су новинари балансирани или углавном заузимали стране за које су мислили да ће владати Босном и Херцеговином, па су у том лутању почињени безбројни грехови према професији, што ће у крајњем резултирати јед-

ном свеопштом антисрпском хајком, очитованом у програмима ЈУТЕЛ-а нарочито.

Тадашња редакција Омладинског програма још увек није до краја заузела страну, иако су се већ осећале нијансе антисрпског набоја. Те нијансе нису могле да прођу код Огњена Тадића и то је био основни извор сукоба између њега и тадашњег главног уредника Невена Анђелића. Сукоб је ескалирао када је на редакцијском састанку Тадић предложио да уради интервју са др Војиславом Шешељем, непријатељем државе број један, омраженим због његовог чина војводе и отвореног залагања за интересе српског народа.

Интервју никада није урађен, али је редакција Омладинског убудуће добро пазила да се на замери Србима, знао је Анђелић да у редакцији има један Србин који неће да ћути, који ће реаговати без обзира на последице.

Политика као очекивани пут

Само ових неколико изнесених биографских података о Огњену Тадићу наводе на закључак да његово садашње политичко ангажовање није плод никакве случајности. У том контексту одредница „садашње“ није исправна, Огњен Тадић је од првог дана члан Српске радикалне странке, још тачније од времена Српског четничког покрета који је тек касније прерастао у Српску радикалну странку.

Рођен у Сарајеву, био је сведок, из прве руке, доласка „демократије“, сведок који није био спреман да остане неми посматрач затварања клопке око читавог једног народа. Без обзира што је Српска демократска странка предвођена Радованом Караџићем имала примат на политичкој сцени, што се тиче српског националног корпуса у БиХ, Огњен није могао да се прикључи овој странци. Није могао да буде члан странке која је редом скупљала ислужене, пензиониса-

не комунистичке кадрове, који су распадом Савеза комуниста Југославије прешли на страну до јуче забрањене и омражене националне политике.

О новим, профитерски профилисаним кадровима да не говоримо. Истовремено, СДС није довољно јасно артикулисао жеље и тежње српског народа, уз посебни недостатак било каквог програма, осим оног дневног, усмереног на гашење локалних пожара. Таква површност једног покрета, јер то је био СДС, а не политичка странка, никада није било у складу са размишљањима једног српског идеалисте какав је Тадић. Јер, постоји и време после сукоба, рата, када се гради ново друштво у којем неће бити рецидива прошлости који су нас тако скупо коштали.

На Огњена је, како сам каже, пресудан утицај у његовом политичком опредељењу за Шешељев пут извршило писмо које је лидер српских радикала упутио уочи рата муслиманима Босне и Херцеговине. Без трунке мржње или било каквог комплекса, др Шешељ је указао у том писму на све последице које могу проистећи из поновног удруживања муслиманског вођства са хрватским, те са друге стране на повољности останка у скраћеној Југославији. Наравно, то је само један сегмент писма које се показало као пророчанско, јер све што се одвијало у годинама после њега показало је сву исправност оваквог сагледавања политичке реалности.

Зато је млади Тадић, а то млади вреди увек наглашавати иако може звучати соцреалистички, одлучио да анимира велику групу сарајевских Срба, њих стотинак са којима је делио исто мишљење, која се окупљала под само једним предзнаком, јесмо Срби, али не можемо у СДС.

Анимирао их је да се прикључе Српском четничком покрету којег је предводио др Војислав Шешељ. Тако је и кре-

нуо пут Бијељине, код Мирка Благојевића, где је ова политичка идеја првобитно и ухватила корена, барем што се тиче тла бивше Босне и Херцеговине. Убрзо су сви Огњенови сарајевски познаници и учлањени, сви сем њега, јер још није био пунолетан, па је морао да се задовољи статусом симпатизера.

Наравно, то га није зауставило у његовом ангажовању, његов ентузијазам и темперамент остаће запамћен код свих који су га познавали у бурном предратном времену.

Најмлађи ратни репортер

Рат га затиче у Сарајеву, из којег у последњи час бежи на Пале, где безуспешно покушава да ступи у редове српске војске. Оно што му није успело у команди, успева на српској телевизији, примљен је не само захваљујући упорности него и због недостатка квалитетних кадрова са којим је овај медиј кубурио у својим почецима. Ратиштима Републике Српске пролази као олуја, ујутро је на Грбавици, поподне на Илици, а увече креће према некој трећој дестинацији.

Не постоји дневник Канала С који није објавио барем један његов извештај са ратишта, а у то време су емитована чак две овакве информативне емисије у току једног дана. Без обзира на своје године, међу колегама убрзо стиче углед не само због одважности, него и због високог квалитета његових извештаја и репортажа. Остаће запамћен његов извештај са Јеврејског гробља, једног од положаја са којег је брањена Грбавица, одакле је извештавао са ничије земље, бу-квално са кратког брисаног простора између два рова.

Тако је заслужио звање ратног репортера, звање које представља врхунац новинарске професије, јер комбинује и

особину више неопходну за обављање овог посла. Осим знатског знања, талента, урођене радозналости и сличних особина, да би новинар постао ратни репортер мора да има и оно нешто више што није директно везано за професију. Храброст, пре свега, и способност концентрације у немогућим условима какве диктира рат. А Огњен је показао да има и то нешто више, зато и може да се поноси што је био најмлађи ратни репортер, не само у Републици Српској, него уопште у професији новинар, широм света.

Логорашки дани у Лори

Његов новинарски рад прекинут је крајем 1992. године када је пао у заробљеништво хрватских снага које су напаале Републику Српску Крајину. Темпераментан какав јесте, Огњен Тадић је одмах пошто је чуо да су усташе напаале брану Перућа, те да је тако дошло до обновљања борби на границама Републике Српске Крајине, одлучио да се добровољно пријави за извештавање са овог подручја. Кренуо је одмах, исте ноћи, а већ следеће је заробљен заједно са камерманом Милованом Пејановићем. Не хајући за упозорења која су добили у Книну, у војној команди, да се још увек не зна прецизна линија фронта, ова двојица радника српске телевизије кренула су усред ноћи у потрагу за информацијама о напредовању усташких снага.

Заробљени су на пункту који су напустили плави шлемови, уместо ознака „УН“ дочекали су их бојовници са само једним „У“. Одмах су спроведени у Ливно, где су зверски претучени, а тортура је настављена у Сплиту, где се њиховим заробљавањем посебно сладила хрватска телевизија. Остаће запамћено ово Тадићево појављивање на малим екранима, без наочала које су му поломили и са видним повредама на лицу. У казаматима Лоре, некадашње касарне ЈНА у Сплиту, провео је шест дугачких месеци док није размењен, заједно са својим колегом Пејановићем.

О логорашким данима проведеним у једном од најгорих усташких казамата, никада није много говорио. Рекао је да је неукусно говорити шта му се догађало поред много стра-

шнијих и дужих страдања осталих заточених Срба. Како је рекао, њега је ипак штитила јавност, појава на телевизији, па му живот ипак није био директно угрожен. Остало, није важно, било му је важно да опет узме микрофон у руке и што пре настави тамо где је прекинут.

Бањалука – град младости

Није тих шест месеци у Лори кључни прекид у Огњеновом животу. Читав рат је прекинуо његову младост, његово сазревање је било убрзано али непотпуно, није испунио план који је зацртао још у Сарајеву, много пре рата. После потписивања Дејтонског споразума одлази у Бањалуку где уписује Правни факултет, којег успешно завршава. Зато је, како сам каже, Бањалука град његове младости, студирао је и живео као што то треба свака младост.

Пошто је и Српска радикална странка наставила политичко деловање замрзнуто у оцабинском рату, Огњен се пуном снагом ангажује у свим страначким активностима, што не остаје непримећено. Сада увелико пунолетан, образован, оштрог али коректног језика, Огњен Тадић убрзо је изабран за Главног секретара Српске радикалне странке Републике Српске. После победе српских радикала на изборима 1998. године, када је др Никола Поплашен изабран за председника Републике Српске, било је потпуно логично именовање Огњена Тадића на место шефа председничког кабинета.

Данас је Огњен Тадић адвокат који успешно води своју сопствену канцеларију, ожењен је, али младалачки идеали и темперамент нису га напустили.

Зато су српски радикали сигурни да је управо он најбоље решење за члана колективног председништва Републике Српске. Огњен Тадић наоружан познавањем права, искреним патриотизмом и имајући иза себе целу Српску радикалну странку заиста је гаранција да ће Срби у Председништву имати представника који зна како ће се олупрати злонамерним тумачењима Дејтонског споразума које воде укидању Републике Српске.

Бијељина, 2. мај 2002. године,
Скупштина Српске радикалне странке

ПО СВАКУ ЦЕНУ ОЧУВАТИ ДЕЈТОН

Резултат једнодневног скупштинског заседања српских радикала изражен је у два основна става: странка ће се свим демократским средствима супротставити прекрајању Дејтонског споразума, а др Никола Поплашен има безрезервну подршку.

Оно што је уследило неколико дана касније, оставке др Поплашена, Миладина Симића и Зорана Николића, је лични, несебични чин којим су ова тројица истакнутих српских радикала отворили пут странци да се, после две године забрана, укључи у изборну трку.

Бијељинско потврђивање функције председника значи да је Српска радикална странка Републике Српске остала одлучна бранећи принцип да јој нико са стране не може кројити кадровску политику, у тренутку тајног гласања ником од делегата није пало на памет да ће ове оставке бити поднесене

Добром познаваоцу прилика Бијељина се тог 2. маја чинила свечанија него икада пре. У излозима српске тробојке, град умивен и чист, младићи у мајицима са српским обележјем и уопште свечарска атмосфера на сваком кораку. Чак, као да је овај семберски град био национално и патриотски обојен више него у данима рата. У таквој атмосфери очекивао се почетак Скупштине Српске ради-

калне странке Републике Српске, заказан за 13 часова у самом центру, у некадашњем Дому омладине, иначе највећој сали којом располаже овај град.

Делегати и гости из свих крајева Републике Српске и Србије пристизали су од раног јутра, по правилу прво они из најудаљенијих крајева, Херцеговине или Српског Сарајева, на пример. Ужурбану активност употпуњавале су бројне ка-

мере и новинари који су у очекивању заседања правили кадрове Бијељине и распитивали се о најинтересантнијој дилеми, хоће ли др Поплашен остати председник странке.

Зато је са великим нестрпљењем дочекан и будно праћен његов уводни говор:

„Идеја радикализма, српског радикализма, дуго је присутна на просторима где живи српски народ, она је једна од кључних политичких идеја која је обезбедила државотворност и опстанак Срба на Балкану. Ова идеја је пробуђена осамдесетих година када је био на помолу распад Југославије, тада је поново нашла свој смисао у политичком организовању. У том контексту определили смо се за освежење ове историјске идеје у новим, поново историјским околностима, у нади ћемо тим путем обезбедити равноправан положај српског народа са другим народима који живе на овом простору, без штете по српски народ и исто тако без штете за друге народе.

Идеја српског радикализма у прошлости је снажно обележила живот српског народа са територије бивше Босне и Херцеговине, а исто као и на осталим српским просторима, оживјела је и овдје крајем осамдесетих и почетком деведесетих година. Иницијативни одбори наше странке постојали су већ 1991. године у неколико места, пре свега у Српском Сарајеву, Бијељини, Бањалуци и још многим другим местима. Избијањем грађанског рата, у току 1992. године, формиран је иницијативни републички одбор, који сам предводио. Одбор је радио, поред осталог, на формирању странке у Српској Републици Босни и Херцеговини, а потом у Републици Српској.

Нисмо имали амбиција да учествујемо у политичком животу, били смо потпуно свесни да су избори иза нас, да је испред нас период у којем је немогуће одржати изборе и да је наш једини задатак био одбрана српског народа и очување наших етничких простора, социјално-политичког простора у којем би се српски народ организовао и живео у равноправности са другим народима.

Подсећам да ово није фраза, јер су и прије избијања грађанског рата, дакле и прије априла 1992. године, многи наши чланови и руководиоци јавно иступали са становишта које сам навео. Неће нескромно звучати, пошто извештај подразумева и елементе о раду председника, подсетио бих на своје лично ангажовање на оснивању Већа народа у претходној Босни и Херцеговини. Текст који је у то време објављен у „Ослобођењу“ је наша акција у том правцу, јер смо у томе видели решење.

У марту 1993. године одржана је у Бањалуци Оснивачка скупштина Српске радикалне странке Републике Српске. Од тада смо, по закону, регистровани као политичка организација која делује у Републици Српској. Морам да напоменем да у периоду од марта 1993. до избора 1995. и пред изборе 1996. године, у свим општинама нису постојали општински одбори Српске радикалне странке.

У неким од тих општина задржали су се иницијативни одбори који као такви нису имали све статутарне надлежности, нити су могли да доследно делују у складу са статутом. Наш страначки рад снажно оживљава управо пред изборе 1996. године, што се видело и у резултатима гласања. Број наших чланова, у времену од 1992. године до данас, је варирао, свакако да се ради о врло значајном броју чланова и симпатизера, тако да је сасвим извесно да од укупног гласачког тела у Републици Српској за Српску радикалну странку увек гласа негде око 100.000 гласача, без обзира на ниво избора који се одржавају.

Некада је тај број много већи, а понекад знатно мањи, што зависи од околности. У току грађанског рата поред обављања нашег националног, исто тако и људског, историјског и политичког задатка, учешћа у одбрани српског народа, ми смо наставили наше трагање за решењем које обезбеђује опстанак нашег народа у целини. Због тога је често изгледало, нарочито онима који злонамерно тумаче, да се залажемо за реализацију неких циљева који су на штету других народа или чак, у још злонамернијим верзијама, да се боримо против других вероисповести.

Тачно је да нам је стало пре свега до интереса српског народа и да смо концентрисани на решавање националног питања јер видимо да из тог решења следе решавања свих других проблема, у свим другим областима. Према томе, сасвим су срачунате и у потпуности злонамерне тенденције које хоће да српске радикале прикажу у светлу које се коси са чињеницама о нашем јавном деловању.

У току грађанског рата нисмо подржавали ниједну политичку странку. Поново су злонамерне интерпретације тврдиле да смо у коалицији са овом или оном партијом, а посебно је, из истих намера, извлачен закључак да смо у коалицији са Српском демократском странком, а да то уопште и никада нисмо били, нити смо могли бити, јер нисмо били у власти.

Штавише, често смо били оштри критичари онога што је радила Српска демократска странка, па смо зато често били и на удару. Подсетићу вас на наше бројне закључке са састака органа странке, где смо критиковали зависност Српске демократске странке од фактора који су изван Републике Српске и Босне и Херцеговине. Критиковали смо и висок

степен криминализације у друштву, па и у државним органима. У темељу наше критике била је и недоследност у реализацији принципа владавине права.

То је био један од кључних разлога због којег смо сматрали да плурализам политичких партија у једној здравој конкуренцији може водити само ка демократизацији, тиме и изналажењу бољих решења и то се показало потпуно оправдано, поготово када се узме у обзир опредељење бирача.

Први пут смо на изборима учествовали 1996. године и према нашим информацијама имали смо изузетан успех, али под тадашњим околностима избројано нам је свега 6, 67 процената, па смо на тај начин ипак постали парламентарна странка и формиран је клуб посланика у Народној скупштини Републике Српске.

На локалним изборима 1997. године освојили смо преко 20 одсто укупног броја гласова, освојили 504 одборничка места и постали владајућа странка у бројним општинама Републике Српске. Победа је остварена у општинама Србиње, Власеница, Српско Орашје, Српски Сански Мост, Угљевик, Српско Ново Сарајево, Братунац и Рудо, а у великом броју осталих општина били смо други по снази, по броју одборника, тако да смо формирали коалициону извршну власт, пре свега са Српском демократском странком.

На ванредним парламентарним изборима 1997. године освојили смо 17,4 одсто гласова, што је значило 15 посланичких места и да смо друга странка по снази у Народној скупштини Републике Српске.

На општим изборима 1998. године кандидати Српске радикалне странке и Српске демократске странке за место председника и потпредседника Републике и члана Председништва, то је једина предизборна коалиција коју смо имали са овом странком, освојили су 46,26 одсто гласова и тако је са наше листе изабран председник Републике Српске.

Наш кандидат Момчило Крајишник освојио је 44,56 одсто гласова српског бирачког тела, наспрам кандидата коалиције „Слога“ који је освојио 38,57 одсто гласова, али по изборним прописима ОСЦЕ-а придодати су му гласови који су важили на простору Републике Српске, а пребројавани су из врећа, тако да је победник у тој трци био Живко Радишић, представник „Слоге“.

На изборима за Народну скупштину Републике Српске септембра 1998. године освојили смо 13,95 одсто гласова или 11 посланичких мандата, те на изборима за Представнички дом 16,86 одсто гласова или два места у овом дому.

Избори 2000. године одржани су у недемократској атмосфери, без минимума поштовања демократских принципа,

процедуре, па и одредби Дејтонског мировног споразума, Устава Републике Српске и Устава Босне и Херцеговине. Ми смо се, као странка легалистичког и демократског профила, обраћали бројним организацијама и институцијама надлежним за реализацију прописа који се примењују у Републици Српској. Обраћали смо се и организацијама које се баве људским правима, укључујући Организацију за безбедност и сарадњу у Европи, њеном председавајућем у том периоду, Дому за људска права, Привременој изборној комисији, Уставном суду, али наши аргументи нису уважени.

Подсећам на атмосферу у којој су кружили фалсификати и неистине који су обезбедили такву елиминацију Српске радикалне странке, пре свега на такозвани исечак из интервјуа који је емитовала преко сателита некаква телевизија под контролом ЈУЛ-а. То је урађено без мог личног знања или знања било кога из странке и то у периоду предизборне ђутње, те је због тога са наше листе скинуто осам посланика.

Исто тако, подсетио бих за наше принципијелно залагање за поштовање одредби Устава и Дејтонског мировног споразума, што је очигледно било сметња интерпретаторима који су, позивајући се на Дејтон и Устав, хтели да остваре неке друге циљеве.

Одлука високог представника о мојој смени, ваљда је данас то свима јасно, сасвим је неоснована и неутемељена и као такву је нисам могао прихватити. У том погледу имао сам подршку не само Српске радикалне странке, него и народа у целини. Образложење високог представника око смени било је темељено на наводној чињеници да не поштујем скупштинску већину јер нећу да именујем Додика за председника Владе.

Та иста народна скупштина два пута је оспорила мандат Милораду Додику, једном гласајући против одлуке високог представника, а други пут је Скупштина донела одлуку о смени Милорада Додика, иако је он фактички смењен чињеницом избора. Дакле, Додиков опстанак и скупштинске одлуке, биле су прилично недоследне, карикатуре су уставне одредбе у чему су, нажалост, учествовали и посланици неких странака из Републике Српске, пре свега Социјалистичке партије, а у одбрани Устава и уставне позиције председника стајала је Српска радикална странка и, формално, Српска демократска странка. Остали су лавирали између инструкција, сугестија и захтева странаца и својих личних позиција и интереса.

Дакле, наше неучешће на протеклим изборима није ствар, по мојој процени, неких лоших поступака, промашаја, па ни криве процене органа Српске радикалне странке, него пре свега, нашег доследног опредељења да се поштују владавина права, одредбе Устава Републике Српске, па и Устава Босне и Херцеговине, позитивни законски прописи.

А не да се ти прописи, те норме, крше дневном вољом бројних гостију на овом подручју, као и једног броја представника политичких странака, представника народа који у својој понашању виде могућност личног просперитета уз образложења која су апсолутно неприхватљива.

У овом тренутку се такође налазимо у ситуацији када морамо да изаберемо да ли ћемо бранити демократске политичке принципе и понашати се по слову Устава и закона. Посебно морам да нагласим и у складу са бројним одредбама међународних организација, од Повеље Уједињених нација, па даље. У нашем организовању и деловању ми се лако ускладимо са свим одредбама, али постоје бројни интерпретатори који то сасвим другачије постављају.

У једној од следећих тачака дневног реда имаћемо и програмску оријентацију за наредни период, из предлога те оријентације је видљива иницијатива преласка из Извршног одбора, да останемо доследни својим принципима. Принципима који не значе никакву искључивост, који не значе кршење прописа и закона, који нису шовинистички, који значе само афирмацију демократских принципа и који позивају све друге факторе да се тако понашају, јер једино тако видимо да имамо националну будућност на овим просторима и да имамо перспективу другачијег и бољег живота од онога којим живимо данас.

У том смислу молим за извињење што је овај извештај био сасвим сажет и базиран на неколико кључних момената који су иза нас, без много детаља који би додатно илустровали нашу позицију, али наш рад је редовно разматран на органима странке, нарочито после избора. Зато сматрам да је рад странке оцењиван и верификован и зато се нисам определио за дуже излагање са више детаља.

Разуме се да је унутар странке понекад било и разлика, али одлуке смо доносили тако што је, у складу са статутом,

одлучивао орган и већина у том органу који је статутарно надлежан за одређени проблем.

Било је оних који су изашли из странке, али не зато што је од странке доживео нешто ружно, него што је у међувремену променио своје мишљење, убеђење, и дошао у сукоб са статутом и већином у странци.

Свака велика странка има таквих појава у својим редовима и у томе не видим ништа лоше. Шта више, људи који мисле другачије, нису наши противници и ми им желимо да остваре своје циљеве у другим странкама и у свом политичком радом. Ми нисмо имали значајнијих, већих, унутрашњих сукоба, изузев неких спорадичних појава које су биле много мање, мањег обима или интензитета, него што је то у другим великим странакама у Републици Српској које су се неколико пута умножавале или распадале.

Ако има потребе за накнадним образложењима стојим на располагању."

Генерална дебата

После председника Српске радикалне странке Републике Српске др Николе Поплашена отворена је генерална дебата у којој је први за говорницу стао Милан Лазић, шеф посланичког клуба Српске радикалне странке у претходном сазиву Народне скупштине Републике Српске:

„Број у којем смо се сакупили показује да Српска радикална странка упркос двогодишњој забрани функционише добро у свим општинама, јер овдје су присутни делегати из свих општина Републике Српске.

Скупштина јесте мјесто на којем делегати оцјењују рад своје странке, јесте мјесто гдје се расправља о смјерницама за даљњи рад. Израсли смо у велику странку умјерено десне оријентације, а послје ових уставних промјена дозвољавам

себи констатацију да смо једина велика национална политичка странка. Поготово када се има у виду понашање осталих странака на подручју Републике Српске. Да је наш програм исправан показују, прије свега, резултати на изборима. То показује и да наше руководство квалитетно спроводи програм странке. Српска радикална странка, произлази из ових чињеница, изражава жеље и хтјења српскога народа у органима власти у којима се налазила.

У општинама гдје смо побједили, наша локална власт није се осрамотила, у већини тих општина на поновљеним изборима 1998. године, српски радикали су поново добили повјерење свог народа. Значи да нису огрезли у криминалу и лоповлуку, тешко ономе ко власт изгуби због неморала и непоштења. А они који власт изгубе због тога што тако хоће неки странци, ти не морају да се плаше за будућност своје странке. Српски радикали управо тако раде, то је суштина Српске радикалне странке.

У Републичкој скупштини смо такође ваљано заступали жеље народа. Познато је да нисмо прихватили ниједан закон, ниједну одлуку која је угрожавала интегритет Републике Српске. Нисмо прихватили ни одлуку о дистрикту Брчко, ни Закон о напуштеној имовини, тражили смо његово одгађање за боље дане. Нисмо прихватили ни Закон о амнестији, који такође иде на штету народа Републике Српске, као и многе друге ствари које су наносиле директну штету и народу и држави.

Да смо у протекле двије године којим случајем били у парламенту, ова странка не би много тога могла прихватити. Не би прихватили Закон о Хагу, ни наметнута опорезивања стамбеног простора, ни друге законе који пљачкају сопствени народ. Да не говорим да не би никада прихватили уставне промјене које уништавају оно што су постигли српски борци у току грађанског рата. По најавама политичара

из федерације, видимо шта значе ове промјене и какве последице доносе. Између осталог, кажу да народ Републике Српске није упознат са суштином промјена.

То је тачно. Последице су страшне по Републику Српску. У наредном периоду Српска радикална странка неће моћи да прихвати захтјеве које пред нас поставља међународна заједница.

Ти захтјеви су изразито недемократски, сматрамо да сами имамо право да у својој кући бирамо своје руководство. На томе ћемо истрајати, показаћемо сву своју упорност. Они који мисле да треба дозволити странцима да управљају Српском радикалном странком и Републиком Српском, вјероватно није мјесто у нашим редовима, има других странака које прихватају страном мјешање, па могу слободно да бирају”.

Као други говорник у генералној дебати, за говорницу је изашла Ангела Трипуновска, посланик у претходном сазиву републичког парламента. Њена појава је изазвала посебну пажњу јер долази из Брчког, места од највеће важности за Републику Српску:

„Имам једну радосну вијест. Одбор у Брчком је одлично, сви смо на окупу, редовно се састајемо. Осамнаест мјесних одбора ради.

Без обзира на све што се дешавало, нећу се пуно враћати у прошлост, само ћу подсетити, да је у Брчком на последњим изборима Српска радикална странка добила седам одборничких мјеста. Арбитражном одлуком за Брчко, елиминисано је тих седам наших одборника из Скупштине, никада нисмо добили образложење. У општој хајци која је спроведена у Брчком на српске радикале нисмо ни тражили образложење, све нам је било јасно.

Али оно што је најважније, преживјели смо, радимо и нећу вам говорити да нам је тешко, тешко је данас свима у Ре-

публици Српској. Нисмо се промјенили, очврснули смо и очеличили се, ако одлучимо да изађемо на изборе, изаћићемо пуним капацитетом. Има нас довољно да добијемо сва мјеста у скупштини у Брчком, ако буду демократски избори. Ако не буду, нека раде шта хоће, а ми знамо своје.

У Брчком је Српска радикална странка организовала највише митинга, највише протеста и скупова. И данас народ говори о нашим митинзима на којима није било ниједног инцидента. Немамо чега да се бојимо ни стидимо, сваки наш члан свјетла образа може да каже да се бори за свој народ.

Знам да нас за пар мјесеци чекају избори. Посматрајући нашу политичку сцену види се, врло често, да реперирање подсећа на ретардирање. Сигурна сам да нисмо подложни баш таквој врсти промјена.

У Скупштини Републике Српске клуб Српске радикалне странке је остао принципијелан, у складу са Уставом и законом. Имамо намјеру, у интересу нашег народа, без жеље да наносимо штету другим народима, остати такви какви смо. Бићемо тешко, али тешко нам је било и до сада. Ми нисмо улазили у власт да бисмо се обогатили, да постанемо „бизнисмени“, да би нас сликали и показивали као савремене демократе.

Наш интерес је био и остао интерес народа, гласача, поново наглашавам без жеље да нанесемо штету другима. То нерадо потенцирам јер ми то звучи као правдање, приказали су нас у најгорем свјетлу, да кршећи Устав и закон елиминису Српску радикалну странку са политичке сцене. Да би неки погоднији извршавали задатке које радикали не би прихватили.

Свака олуја прође, часни се памте. Искрено се надам да ми нећемо имати разлога да кријемо пред својом дјецом шта се дешавало ових година.”

За говорницу је потом стао један од најмлађих делегата Скупштине **Младен Симић**, који је био председник Општине Братунац:

„Чини ми се као да се извињавамо сами себи. Сви знамо како смо радили. Ваљда је основно право сваког човјека да бира и да буде биран. И да, када буде изабран, одлучује. По

закону, наравно. Нажалост, у оваквој земљи, каква је ова Босна и Херцеговина и Република Српска, ништа није могуће. Мислим да ће политичке науке дуго година послје не-станка оваквих држава, пручавати како је уопште било могуће да су постојале.

Нико не зна који органи овдје функционишу, ко доноси одлуке, ко кога прегласава, како се људи бирају, ко потврђује њихов избор, колико постоји органа међународне заједнице, колико домаћих, по ком закону раде. То је правни нон-сенс који никада нигдје није постојао, али овдје постоји. Да сам рођен у Швајцарској, да сам могао да бирам, не би ме то мучило. Али нисам, рођен сам овдје и морам то да гледам.

Међутим, човјек мора да буде вјеран самом себи, ако си изабран на основу оног што си говорио, то мораш и радити. Овдје то није тако, представљају се на један начин, мисле на други, а раде нешто треће. Мислим да је ова земља нападнута једном тешком болешћу која се зове лаж. Ова болест је узрок свих наших недаћа, не само у овом посљедњем рату и послје њега, него и кроз читаву историју.

Српску радикалну странку су етикетирали као ултранационалистичку, екстремно десничарску, а нема ниједан наш члан да је оптужен за ратне злочине. Ми смо се за свој народ борили часно, витешки, било као војници Војске Републике Српске, било на политичком плану, не правећи компромисе на штету народа.

Погледајмо мало друге странке.

Каква је будућност државе у којој су најпрљавији људи и лажови, подржани од међународне заједнице, заузимали најзначајније функције. Погледајте само количину лажи око нас. Те уставне промјене, те повратак, те приватизација, те демократизација, те реформе. То зацртавање циљева за које унапријед знају да неће бити остварени је остатак комунистичког система који се сажме у једну реченицу: „Што више лажеш, то више напредујеш“.

Наш председник странке је са мјеста председника републике смјењен а да није прекршио ниједан закон, да није постојао ниједан правни разлог за његову смјену. Када сам ја смјењен, добио сам образложење у којем је писало „коришћење запаљивог језика“. Да ли је то правни разлог за смјену? Шта значи „запаљиви језик“? Да ли изгоре људи из првог реда кад говорим?

Да ли је „запаљиви језик“ када кажем да немам ништа против повратка Бошњака који поштују Републику Српску. Јер, ако не поштују Републику Српску, не поштују ни Босну и Херцеговину, а такви људи су опасни јер могу да изазову рат.

Мени је речено отворено, тачно ћу да цитирам како ми је речено: "Вратиш неколико балија, ја завршио посао, ти завршио посао. И имаш нашу подршку. „То ми је рекао господин Оливер Бирч. Одгорио сам му: „Извињавам се, али о томе одлучује ресорни министар. Иако ми се свиђају милиони за инвестиције које сте споменули.“ Одговорио ми је кратко: „Добро, у том случају ћете бити смијењени“.

Ипак није у томе поента. Поента је у томе што ми је част да сам члан ове странке, странке која једина говори истину. Српска радикална странка има најјаснија образложења овога чему је изложен српски народ и што на свим плановима има конкретне путеве за излазак из ове ситуације. Уопште није лоше што нас забрањују, забрањују се само јаки. Послије сваке од забрана све више растемо, тако да ћемо на крају дочекати апсолутну побједу на свим нивоима у Републици Српској.

Председник је спомињао радикализам који никада није имао смисао само у националном, он значи и радикалне промене и у сфери економије. Имамо трећину становништва Београда, а имамо оволику територију. Нисмо у стању да све своје становнике прехранимо. Ми смо једна неозбиљна, не могу да кажем држава јер смо то све мање, него неозбиљна територија. Колико ће српски народ ово схватити озбиљно, видјећемо у наредном периоду. Наше је да се држимо истине и принципа демократије.

Извео бих једно поређење. У Француској је на изборе изашао Жан-Мари Ле Пен, којег су окарактерисали слично као српске радикале. И пробије се у други круг избора за председника Француске. Није међународна заједница забранила да учествује на изборима, нису му поставили услове, „промјените име странке, промјените име оца, датум рођења, промјените оно што говорите и онда ћете учествовати на изборима”. Не, они су те услове поставили нама, „промјените име странке, промјените Николу Поплашена, промјените политику странке”. Само што нам нису наредили да се учланимо у СДС. Они су навикли да се мјењају. Од ратних злочинаца постадоше највеће демократе. У суштини, код њих се провлачи само једна нит, лаж и криминал.

Имамо времена, знам сигурно да ћемо једног дана изаћи на изборе. Силом прилика. Зато остајемо јаки, са још јачим циљем.”

На говорницу је ступио **Ђуро Кончар**, председник Санско-унског окружног одбора Српске радикалне странке Републике Српске, који је био посланик у ранијем сазиву српског парламента:

„Српска радикална странка у Републици Српској није направила ниједну грешку. Дајемо само обећања која можемо да испунимо, али сигурно у функционисање Републике Српске можемо да унесемо правичност, нарочито у економској сфери. Био сам први смјењен од стране међународне заједнице, али народ није заборавио како смо користили власт. Да је то тачно, доказ је и велики број младих људи који се свакодневно учлањују у нашу странку. Зато имамо будућност, па ако ми и не успијемо, они ће сигурно имати прилику да остваре програмска одређења Српске радикалне странке.”

Председник Општинског одбора Српске радикалне странке – Пале, **Александар Дивчић**, у свом говору је акцентирао заблуде око једине предизборне коалиције коју је склопила Српска радикална странка:

„Док не освојимо власт, сумњам да ћемо доћи у позицију да народу разјаснимо да нисмо удахнули нови живот, тада већ мртвој странци, Српској демократској странци. То смо морали учинити зато што би се расуло гласачко тијело и дошли бисмо у ситуацију да кандидат Српске радикалне странке не буде председник Републике Српске.

Данас, на овом мјесту смо се окупили да разјаснимо још једну лажну дилему: Никола Поплашен, да или не. Овдје смо да изаберемо председника странке. Само из средстава јавног информисања добијамо информацију да ће нам се дозволити да изађемо на изборе уколико, почев од данас, Никола Поплашен не буде председник странке.

Не знамо ко је још у пакету са председником. Међународна заједница у нашем случају функционише по принципу хашких оптужница, никада се не зна шта је сљедећи захтјев. Они нас као странку гледају као чврсту и бескомпромисну странку. То је само условно тачно, бескомпромисни смо само по једном питању, по питању очувања Републике Српске и српског националног идентитета, што је заправо само чисто биолошки опстанак. О свим осталим питањима се треба и мора разговарати и већ много пута смо то показали. Ако је у питању странка или држава, српски радикали су увијек бирали државу, а како се наш тадашњи коалициони партнер понио по том питању, то видимо данас.

Гласаћемо по својој савјести, без обзира колико нас то буде коштало. Највјероватније да ће нас то коштати изласка на изборе, али стрпљиво ћемо чекати неку другу прилику”.

У име Романијског округа и Српског Новог Сарајева, где је био председник Општине, делегате је поздравио **Миленко Тодоровић**:

„И ми мијењамо, не мијења само међународна заједница. Промјенили смо у странци људе који нису радили, који нису поштовали статут и програм странке. Неки од њих су по одласку формирали и некакве странке које су у основи имале наше име, али им то није помогло. Ми смо умјерена десница, притисци код нас производе само револт. Прошле су двије године, а како видим овдје су све иста лица и са скупштина странке и из парламента.

Жељни смо избора, недостаје нам политичка борба, али цијена која се условљава не долази у обзир. Ова скупштина нас је приказала у правом свјетлу, сви су ту, представници свих општинских одбора, а ови што им ништа није свето, што све продају, неће стићи да продају све оно за шта је дата српска крв.”

Милорад Тривић из Лакташа прекинут је аплаузом одамах после прве реченице свог излагања. Ево због чега:

„Долазим са прве линије, из Лакташа, гдје борави зло. Највеће зло које поједе Републику Српску, корупција. Тамо ће бити мало жешће борбе ако дође до избора. Зато поручујем нашем руководству, као официр, да на вријеме појачамо ову нашу прву линију.”

Дане Бранковић председник Врбаског окружног одбора Српске радикалне странке био је најкраћи говорник, у име српских радикала свог краја пожелело је срећан рад Скупштини. После њега за говорницу се попео Станко Миланковић из Козарске Дубице, која је једна од три европске општине у којој је за време Другог светског рата страдало више од педесет одсто укупног становништва:

„Прилика за стварање националне државе пружи се чо-вјеку само једном у животу. Зато је треба искористити, а када се искористи, онда је треба бранити досљедно, поштено, часно и по сваку цијену. Ово је теза на основу које би се сигурно могао урадити магистарски или докторски рад. Међутим, ми своју националну државу више немамо ни овдје, а

чини ми се, нека ми опросте браћа из Србије, да је нема ни преко Дрине.

Стоји још једна чињеница, за ове двије године како нам је забрањено излагање на изборе, чланство Српске радикалне странке није се осуло. То је зато што српски радикали нису ушли у странку да би постали министри, већ да се једном заувјек на југу Европе створи српска национална држава.

Ако је имају сви европски народи, зашто је не би имали и Срби. Сада нас стављају у лажну дилему, одрећи се себе, свог рада и заједно са осталима бити крвник сопствене државе. Или наставити својим путем. Већ су наметнули увјерење, па чак и понеко из народа тако мисли, како је администрација Републике Српске сувишна, како већ постоје кантони и како је то довољно.

Без обзира на све, требамо се држати основних постулата на којима смо се окупили. Васкрснућемо.”

Испред Окружног одбора српске Херцеговине скуп је поздравио **Славко Бањановић**, који је уједно био и последњи говорник у генералној дебати. Укратко је реферисао да у Херцеговини Српска радикална странка није изгубила ниједног члана, те да не долази у обзир попуштање под притиском странаца.

Извештаји комисија

Скупштина је, без паузе, наставила свој рад усвајањем извештаја верификационе и, нешто касније, изборне комисије. Верификациона комисија је установила да је од позваних 145 делегата присутно 116, што Скупштини даје пуно право одлучивања. После једногласног усвајања извештаја који је поднео председник комисије **Драган Ђурђевић**, прешло се на пету тачку дневног реда, извештај о раду статутарне комисије, са предлозима за измене и допуне статута, као и доношење новог статута.

Извештај је поднео председник статутарног одбора, **Зоран Николић**. Пошто су делегати пре седнице добили материјале битне за ову тачку дневног реда, без примедби и једногласно усвојене су промене статута. Ове промене су биле неопходне јер је време од одржавања претходне скупштине, као највишег страначког органа који може да мења статут, условило раскорак између праксе и нормативних аката странке.

Једногласно је усвојен и извештај надзорног одбора о стању финансија Српске радикалне странке Републике Српске, који је поднео њен председник **Предраг Маркочевић**, у оквиру шесте тачке дневног реда.

Избор председника

Уследила је најинтересантнија тачка дневног реда, избор председника и потпредседника Српске радикалне странке. Не зна се коме је ова седма тачка била интересантнија, делегатима или бројним новинарима, како онима из Републике Српске и Србије, тако и онима из федерације. Наравно, чину избора је претходили су кратки изводи из биографија кандидата:

Главни одбор Српске радикалне странке Републике Српске, на седници одржаној 1. априла 2002. године у Бањалуци, утврдио је предлог кандидата за председника странке. Као први кандидат предложен је **Радислав Кањерић**, рођен 1956. у Мезграји, општина Угљевик. У Београду је завршио економски факултет, запослен у термоелектрани Угљевик, где ради као руководилац финансијске службе. Ожењен, отац једног детета, са породицом живи у Бијељини. Члан је Извршног одбора странке.

Проф. др Никола Поплашен је био други и уједно последњи кандидат. Рођен је 1951. у Станишићу, општина Сом-

бор. Дипломирао је у Сарајеву на Одсеку за социјални рад и одсеку за социјологију Факултета политичких наука. Магистарски рад из области социологије одбранио је 1980. године, а докторски рад из области политичких наука 1986. године. Редовни професор на предмету правне и политичке теорије на Правном факултету у Бањалуци. Члан је Одбора за филозофију, социологију, психологију и педагогију Академије наука и уметности Републике Српске.

До сада је објавио седам књига. Један од оснивача Српске радикалне странке Републике Српске. За народног посланика је биран 1996. и 1997. године, у оба наврата обављао је и дужност потпредседника Скупштине Републике Српске. На изборима 1998. године изабран је за председника Републике Српске. Живи у Бањалуци, отац троје деце, од којих има троје унучади.

Био је то предлог Главног одбора странке, али своје предлоге је могла, по статуту странке, да обзнани и група од минимум 30 делегата присутних у сали. Пошто се испоставило да нема других предлога, после објашњења о начину гласања, делегати су приступили гласању.

Сам чин гласања обављен је тајно, путем заокруживања на гласачким листићима, у складу са демократском традицијом српских радикала.

На резултате гласања није се дуго чекало, **др Никола Поплашен** је изабран за председника Српске радикалне странке Републике Српске огромном већином гласова. За његово поновно именовање на највишу страначку функцију западно од Дрине гласало је 97 делегата, а његов противкандидат **Радислав Кањерић** добио је 13 гласова. Један листић био је неважећи, а пет од присутних 116 делегата није убацило своје листиће у гласачку кутију.

Била је то убедљива победа, не само др Поплашена, него и унутарстраначке демократије којом се са пуним правом поноси Српска радикална странка.

И док су салом одјекивали аплаузи, новинари журили да дају своје извештаје, др **Никола Поплашен** је преузео функцију председавајућег скупштине.

Сада, као председник странке, др Поплашен је за заменика председника предложио противкандидата са гласачког листића, **Радислава Кањерића**. Других предлога није било, па су се о избору заменика председника делегати изјаснили акламацијом. Сала некадашњег бјељинског Дома омладине је добила плаву боју, у ваздуху су се нашли листови „за“ Кањерића, што је значило да је изабран једногласно на ову функцију.

Избор чланова Извршног одбора

Председавајући, др Никола Поплашен, одмах је прешао на осму тачку дневног реда, избор до петнаест чланова Извршног одбора. Предложени су следећи кандидати: **Мирко Благојевић, Огњен Тадић, Драган Ђурђевић, Пантелија Дамјановић, Александар Дивчић, Миладин Симић, Славче Сандев, Миланко Михаљица и Драган Давидовић**. Др Поплашен је напоменуо да овај списак није коначан, те да је остављено шест места за нове чланове која ће бити попуњена у складу са оценама са терена. Уз само један глас против, апсолутном већином и овај предлог је усвојен.

И наредне тачке дневног реда, девета и десета, завршене су експедитивно. Без дискусије, једногласно, изабрана је статутарна комисија, исто као и Надзорни одбор.

Главни секретар странке **Огњен Тадић** изнео је кратко образложење пре него што су делегати прешли на усвајање програмске оријентације Српске радикалне странке, која је била тема 11. тачке дневног реда:

„Српска радикална странка Републике Српске у моменту доношења тешких политичких одлука које битно одређују њену судбину, а тиме и судбину Републике Српске и српског народа у цјелини, има обавезу да се својим гласачима, симпатизерима, члановима и уопште грађанима Републике Српске, јавно и недвосмислено обрати са својим ставовима и идејама за које сматра да представљају моделе или чак и сама рјешења заиста бројних проблема са којима живимо. Познато је да наша странка, која дјелује на овим просторима више од десет година, има врло јасну политичку мисао насталу као резултат општих идеја српског радикализма и традиционалних интереса нашег народа.

Овим смо се водили када смо одлучивали шта треба да садржи наша програмска оријентација. Садашњи садржај је у блиској вези са до сада објављеним или на други начин представљеним идејама и ставовима наше странке. Конкретност понуђених рјешења и приједлога резултат је потребе да се са што мање ријечи опише неки проблем, те тако представи као рјешив.

Надам се да смо у овом послу успјели и надам се да ће ова програмска оријентација понуђена данас на усвајање, дати прилику сваком активисти да се јавности обрати потпуно јасно са нашим порукама. Ова програмска оријентација је свеобухватна, тиче се и националне, политичке, социјалне, економске и културне политике, представља темељни документ за будуће дјеловање странке, у периоду до наредне скупштине”.

Пре расправе о тексту програмске оријентације, др Поплашен је позвао председника Извршног одбора Српске радикалне странке **Драгана Тодоровића** да се обрати присутнима. Тодоровић, који је на Скупштину допутовао из Београда, тачније из централе српских радикала у Земуну, на

мом почетку свог говора изнео је податак који доказује снагу Српске радикалне странке:

„Понос је припадати оваквој политичкој странци као што је Српска радикална странка, која је прошлог четвртка издала чланску карту са бројем 300.000. То показује да је Српска радикална странка већ оставила дубок траг у српском народу и да наше идеје и политика на свим просторима где живе Срби, има велики број присталица.

Није ни чудо, с обзиром на политику коју водимо, на оно

за шта се залагала Српска радикална странка од момента оснивања. Оно што данас можемо са поносом да истакнемо, свуда и у свакој прилици, српски радикали за разлику од mnogih других, да не кажем свих, нису изгубили част и образ. То је најважније у овом послу. Онај ко нема части, ко нема образа, не може да се успешно бави политиком. Може да служи некоме, али не може да води државу и народ.

Српска радикална странка је показала да је у стању да води српску државу. Митинзи који се одржавају у Србији показују да се враћа поверење у Српску радикалну странку и да народ полако схвата да је дошло време да се ствари промене, да ће изаћи у сусрет жељи Српске радикалне странке на ванредним парламентарним изборима, у Републици Србији, на свим нивоима, да се власт промени. Јер, Српска радикална странка је једина у стању да се успешно ухвати у коштац са непријатељима српског народа.

Тај непријатељ је много снажан. Не само у економском, војном погледу. Снажан је у једном погледу са којим нисмо имали прилике да се до сада сретнемо. Снажни су због тога што се ничега не стиде. У стању су све да ураде како би остварили своје интересе и циљеве.

Нажалост, српски народ се налази на њиховом путу и они су спремни на све како би нас елиминисали прво са политичке, па онда и са сваке друге сцене. Али, ово време показује да је Српска радикална странка у стању да се са њима ухвати у коштац и једина је у стању да оствари вековни интерес и циљ српског народа, да живи на једном простору, у једној држави. Српска радикална странка се тог циља никада неће одрећи. Док постојимо, залагаћемо се за једну државу, за Велику Србију.

У то име поздрављам вас традиционалним српским поздравом, **Србија је вечна док су јој деца верна. Живела Велика Србија!**

После овог излагања које није оставило дилеме о јединству српских радикала са обе обале Дрине, Скупштина је настављена једногласним усвајањем текста програмске оријентације.

Званични део рада Скупштине завршен је обраћањем председника Српске радикалне странке **проф. др Николе Поплашена:**

„Данашњи рад Скупштине је вашом одлуком определио позицију Српске радикалне странке. Разумљиво је инсистирање на тајном гласању, на опредељивању између најмање два кандидата. Моја оцена је да не могу прихватити став да ја представљам сметњу да странка изађе на изборе. Да сте се определили другачије, прихватио бих позицију члана странке, то није проблематично. То код мене не би изазвало никакву реакцију, нисам морао бити ни члан руководства, него само обичан члан.

Међутим, ваша процена коју сте изразили гласањем, не видим како се може везати за било какве манипулације или притиске. Не види се кога заокружујете, били сте потпуно свесни да противкандидат господин Кањерић није на некаквој листи која би сметала међународној заједници. Наша очекивања су изражена и кроз дискусије које су се чуле, али морам да упозорим на једну представу о политици, која политички живот и рад тумачи као серију манипулација, ситних превара, лукавстава којима се може доћи до извесних резултата. Ниједна политика која у себи није имала моралну супстанцу дугорочијег карактера, није се могла одржати. Могу се само појавити, а остају запамћене само као карикатуре. На нашој политичкој сцени, па и у свим државама насталим на територији бивше Југославије, имамо доста таквих примера.

Коришћење политичког живота зарад личног просперитета је проблематично зато што се лични просперитет схвата као функција довођења политике у сферу криминала. Познато вам је да се не залажемо за сиромаштво, аскетизам. Хтели бисмо да сви грађани буду богати у богатој држави,

да обављамо у таквој држави функције које су добро плаћене. Није нам циљ власт сама по себи.

Власт је инструмент којим се реализују темељитији циљеви који су део моралног корпуса. Тако треба гледати на наша опредељења у времену пре и после ове скупштине. Наравно, моралне вредности за које се ми залажемо, можда не изгледају свима прихватљиво, али они који тако не размишљају нису у нашој странци. Можда те вредности изгледају превазиђене, можда смо ми из неког другог времена, али ако је то тако, а ми мислимо као што смо то данас показали, онда ми нисмо за политички живот у коме бисмо могли да учествујемо искрено као људи.

Сигуран сам да морална деградација или одсуство моралне супстанце, да разне наплате мрака, погрешних циљева, инструментализација политике којом је свакодневни живот опхрван, јесу пролазног карактера и у модерном свету подсећају на онај период када су били видљиви знаци пропасти Римског царства.

Онај ко је уверен да не може да ради у Српској радикалној странци ради своје деце и унучади, него ради себе, и то ради себе у неких месец дана, вероватно неће имати снагу и истрајност да делује хармонично у складу са нашим опредељењима и циљевима. Знам да нам предстоје још многа искушења, али оно што би требало да нам остане трајна инспирација, јесте чињеница да се никада, ни у једном практичном потезу или документу, нисмо залагали за нешто што је у сукобу са истином, са социјалном правдом, са владавином права, што је у сукобу са истинским интересима било ког народа.

Све оно што нам се приписује, више је резултат пројекције оних који то чине нама. У тешким временима, мотиви су још снажнији, зато сам сигуран да ћемо одржати оријентацију коју смо данас прихватили.

Овим завршавам рад Скупштине”.

Конференција за новинаре

За делегате је посао заиста завршен, али је др Поплашен, одмах по силаску са говорнице, морао још неких сат времена да одговара на питања новинара којима очигледно нису била довољна његова два обраћања.

Издвојили смо само нека питања и одговоре. Прво упућено питање било је, колико кратко, толико и конкретно.

Новинар: Да ли ово значи да ће српским радикалима бити забрањено учешће на изборима?

Др Поплашен: Не знам уопште шта значи забрањено, вероватно значи да примена Петричевих прописа даје могућност да се на основу аутономног избора руководства Српске радикалне странке елиминише читава странка из изборног процеса. Та одредба није била део Сталног изборног закона, а морала би да суспендује и високог представника из политичког живота.

Ако Република Српска и Босна и Херцеговина имају самосталне законе онда би све морало бити решено у њиховим институцијама, морали би постојати законски услови за нечије елиминисање, елиминисање нечијег активног или пасивног бирачког права. Али овде све може, на разноврсне начине и ничему се не треба чудити.

Новинар: Хоће ли ОХР дозволити Српској радикалној странци излазак на изборе са Николом Поплашеном?

Др Поплашен: Питајте ОХР.

Новинар: Имате ли икаквих наговештаја, да ли сте разговарали са њиховим представницима?

Др Поплашен: Разумем ја ваше питање, али одговор вам може дати само ОХР. Не може да се на основу личних контаката обликује политички живот једне државе. Нерегуларно и испод сваког људског достојанства је да на том основу извлачимо тако далекосежне закључке.

Нажалост, из наметнутих прописа могућ је и такав став судских инстанци и Централне изборне комисије, да нам забране излазак на изборе.

НАРОД ЗНА КО СУ СРПСКИ РАДИКАЛИ

Што се тиче наших бирача у Републици Српској, они сасвим сигурно представљају зрело и сигурно бирачко тело. Знају да препознају све малверзације које се лансирају против нас, а овај пут мислим да ће им се прикључити и они који су редовно гласали за СДС

Мало која странка може да се похвали да у својим редовима има човека какав је Мирко Благојевић. Данас председник Извршног одбора Српске радикалне странке Републике Српске, некада је био један од њених оснивача, утемељивач у времену и простору изразито ненаклоњеном српском народу, па самим тим и идејама радикализма. За њега се може рећи да је неоспорно међу првим следбеницима идеја др Војислава Шешеља на овим просторима. Први пут је имао прилике да чује др Шешеља у једној телевизијској емисији, мада је о њему слушао приче још 1986. године. Причала је тадашња социјалистичка

БиХ о једном младом човеку чије су књиге јеретичке јер говоре истину, истину коју народ никако није сме да зна. Др Војислав Шешељ је представљао апсолутну новину на политичкој сцени, а Мирку су, по његовим речима, сви остали политичари личили на клониране мишеве.

Желео је да једног дана упозна тог храброг човека, не само зато што му је импонувало оно што је др Шешељ говорио, него и што је био убеђен да је само он у стању да доведе до правих промена. Прва прилика да упозна др Шешеља пружила му се на митингу у Лозници. Од тада датира њихово пријатељство, а др Шешељ убрзо после Лознице стиже у Бијељину. О председнику своје странке Мирко Благојевић има веома високо мишљење: „Он је веома искрен и одлучан. У његовим говорима, сучељавању са осталим политичким конкурентима, па и у разговору са обичним грађанима, Шешељ не увија, већ отворено, јасно и гласно каже шта мисли. Код њега празне и демагошке приче не пролазе. Тада смо у Бијељини одржали састанак иницијативног одбора за формирање Српског четничког покрета за сјевероисточну Босну. Само годину дана касније, 23. фебруара у Крагујевцу,

Српски четнички покрет мијења име, уједињује се са већином одбора Народне радикалне странке и формира Српску радикалну странку.

Било је то предратно време, у ваздуху се осјећао мирис барута”.

У страначком раду никада пријатељство или познанство није претпоставио народним и страначким интересима.

Мирко је човек који испред себе има чврсто урезан циљ и од њега неће одустати, увек се управљајући програмом странке као најбржим водичем ка испуњењу народних тежњи и циљева. А да је његова постојаност била на проби, била је. Не само у време уочи рата или под влашћу СДС-а, свеједно. Српској радикалној стран-

ци никада нису цветале руже, увек су власти осећале праву опозицију само у овој странци, па је тако и Мирко Благојевић безброј пута био изабран за ударну мету, баш због свог радикалског стажа и упорности. Небројени су ударци које је преживео, од претњи преко саботажа у послу којим се бави до физичких и оружаних напада. У земљи у којој држава никада није имала милости према приватницима, посматрач може само претпоставити какве све нискости може да учини партија на власти која је на зуб узела политичког конкурента чија породица живи од његове способности да сам заради. То га је пратило пре, за време и добрим делом после рата у којем је учествовао свим својим срцем.

Одувек је спадао у Србе свесне своје националне припадности, иако рођен 1956. године на њега године комунистичког права на истину нису имале никаквог утицаја. Зато је спремно и дочекао ратни вихор, није седео кући са кашиком, а захваљујући њему и људима његовог кова Србе у Бијељини није задесила судбина оних из Сарајева, Мостара или Тузле. Одбрана Бијељине била је управо зато и успешна што је Мирко Благојевић све своје организаторске способности

усмерио на окупљање српског народа. Ипак, није то било прво ватрено крштење Мирка Благојевића. На прве вести из Книна да се спрема отпор усташама, кренуо је да стане раме уз раме са својом браћом, на прве барикаде будуће Републике Српске Крајине. После, када је отаџбински рат буктао границама Републике Српске, свуда је стизао са својим људима, борио се за Зворник, Брчко, на Озрену, Мајевици, свуда где је била потребна његова помоћ.

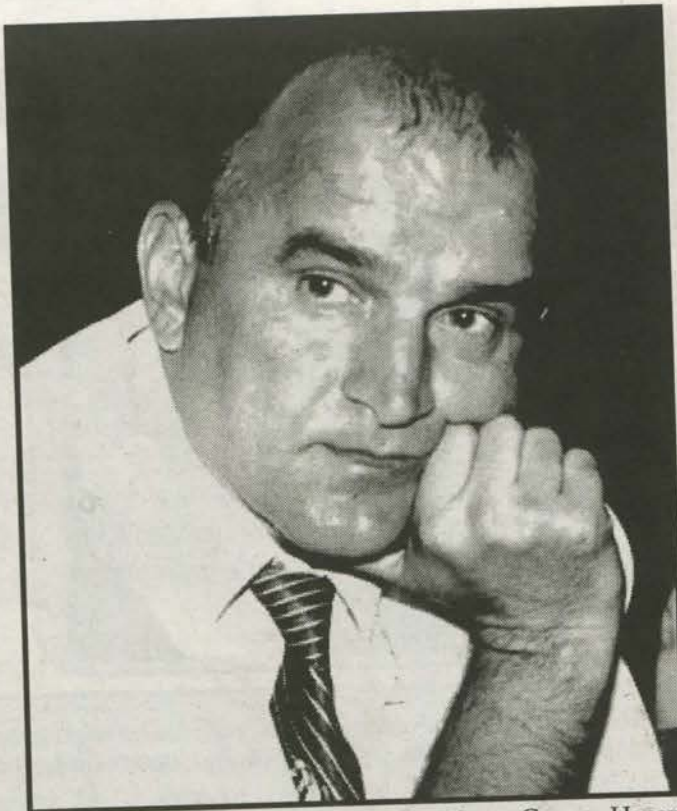
Због својих несебичних и великих ратних заслуга произведен је у чин српског четничког војводе. Произвео га је у манастиру Кнежина, на Романији 1993. године једини човек који је на то имао право, четнички војвода Војислав Шешел. О осећањима која су га покренула у акцију Мирко Благојевић сам каже: „Оно што је за мене најважније, без обзира са ким сам у друштву, без обзира са ким разговарам, јесте спознаја да сам читавим својим бићем Србин, и то Србин који се никада у животу није постидео српства. Увек сам се поносио српским јунаштвом и нашом вековном традицијом и културом“.

Истовремено, иако је Српска радикална странка због рата замрзла све своје политичке активности, код куће у Бијељини, владајући СДС му не да мира. У граду у којем су усред ратних операција, због његовог географског положаја на пола пута од Београда до Бањалуке или Сарајева, цветале све врсте послова, Мирко Благојевић на неко време затвара свој посао зато што сматра да је непримерен времену страдања. Можда и због тога, да српски радикали не би постали тако очигледна супротност свеприсутним профитерима, СДС покреће праву хајку у којој се не штеди ни Мирко ни ништа радикалско.

Испоставило се да је углед странке и лични углед Мирка Благојевића много јачи од провидних напада, те да народ одлично зна са које стране ветар дува, што је резултирало још већим бројем чланова странке. Присећајући се тог времена, Мирко Благојевић тврди да су Срби могли да остваре апсолутну победу у рату, али да се то није десило због тога што

Мирко Благојевић испред седишта странке у Бијељини на које је бачена бомба

је затајило тадашње руководство Републике Српске. Наравно, ни та критика није му ишла у корист, СДС га је још снажније нападао.

У таквој атмосфери, у сталном опрезу да опаснији ударац не дође са леђа, Мирко Благојевић је дочекао крај рата који је уједно значио обнављање активности Српске радикалне странке. Поново су дошле до изражаја његове организаторске способности, воља и енергија којом је обилазио и најудаљенија села Републике Српске допринеле су добрим коначним резултатима, странка је упркос правој медијској блокади укњижила значајан број гласова. И због тога, Мирко Благојевић је заслужено изабран за председника Извршног одбора Српске радикалне странке Републике Српске.

Од тада па до данас Српска радикална странка је прегрмела све врсте забрана и притисака, о медијским лажима или минимализирању, да не говоримо. Све то је успешно превазиђено захваљујући људима кова Мирка Благојевића, па је зато и природно да управо он одговори на питање шта српски радикали очекују од ових избора: „Сталне сплетке и потцјењивања, рецимо о броју могућих гласова на који можемо да рачунамо, само су одраз страха наших политичких конкурената и њихових иностраних спонзора. Нама такве измишљотине никада нису могле да нанесу политичку штету, па неће ни данас. Што се тиче наших бирача у Републици Српској, они сасвим сигурно представљају зрело и сигурно бирачко тело. Знају да препознају све малверзације које се лансирају против нас, а овај пут мислим да ће им се прикључити и оно који су редовно гласали за СДС. Ова странка је важила за патриотску странку, барем је градила такав имиџ, али још од ратних времена нагризана је изнутра гомилом профитера. Данас је сваком Србину Републике Српске јасно да од странке која се одрекла својих оснивача нема шта да очекује.“

Моја порука гласачима је да гласају по савјести и вољи. Ако та воља значи да ће српски радикали обављати власт, могу бити сигурни да ћемо одбранили Дејтонски споразум, а самим тим и Републику Српску. Исто тако, ми ћемо сигурно спровести приватизацију на најпоштенији могући начин и тако започети еру економског опоравка републике.

Сувишно је да обећавам да се наши посланици неће продати. Зна се ко су српски радикали.

ПОЛИТИЧКА

„Можда ће ме и заборавити, ако се не будем појављивао у јавности“, Милан Милутиновић поводом хашке потернице.

„Свака оптужница коју потпишем иде код одређеног судије који потврђује оптужницу само ако оцени да је заснована на довољно доказа. Људи се грдно варају ако мисле да је могуће подићи оптужницу по наредби политичких кругова“, Карла дел Понте у тренутку инспирације.

„Колико су блесави и неозбиљни, када би им неко поднео пријаву документовану сценама из мојих филмова у којима људе стрелјам, кољем, убијам, одмах би ме ухапсили“, Бата Живојиновић о Хашком трибуналу.

„Било је заиста феноменално. Нисам се надао да ће ме Хрвати овако прихватити, иако су у публици били Срби“, Ера Ојданић после гостовања у Трпљу.

Демократска странка је најсрамнија превара на српској политичкој сцени, може се подвесити под реченицу каријеристичко-друштвени паразитизам, Ненад Чанак, пре него што је ушао у ДС.

„У нашој земљи има много више поглавица него Индијанаца“, исти Ђинђић, вероватно о истим министима.

„СДС је добио изборе управо захваљујући причама и обећањима које својим понашањем сада апсолутно побија. Од истицања заставе, симбола БиХ на Скупштини, до оног јадног подметања руке под камен темељац за цамију. Ја сам сво вријеме уважавао институцију председника Републике Српске, али једини председник којег сам подржавао била је госпођа Плавшић. Те се подршке нисам одрекао ни у условима кад је њој било најтеже. С друге стране, СДС је причао свашта и сад се одриче свог председника само зато што не плаћа чланарину“, Милорад Додик о СДС-у.

„Он је сасвим сигурно бисексуалац. То је болест непримјерена нашим просторима, силовати дечкиће је болест и агресивност. Он је у Републици Српској задужен од Ђинђића да одређује дневну политику. Он је уцењен и мора то да ради“, Момчило Мандић о Милораду Додик.

„Распитивао сам се о православцима и сазнао да се парастос може одржати и на другом месту, не само на гробљу, па предлажем да Крајишника на дан помена поп посети у затвору“, заменик Карле дел Понте који има два хобија: теологију и етнологију.

САПУНИЦА

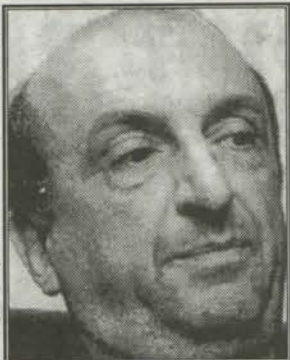
„То што су се ујединили, то је смешно. Нека покажу зграду у којој ће да победе и ја ћу им честитати”, коментар Веље Илића поводом уједињења Кораћа и Орлића.

„Једна девојчица, студенткиња електротехничког факултета се једноставно шлогирала од глади због недостатка хране у мозгу”, исти Веља, ничим изазван.

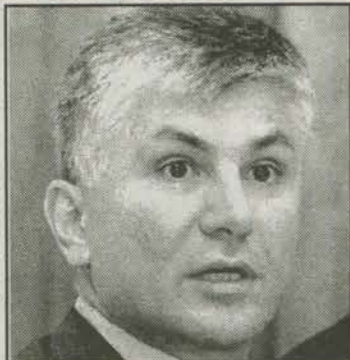

„Сарадњу са Хашким трибуналом Влада Србије врши из нужде”, прецизно објашњење Владана Батића.

„Ово су хумани услови, а не Шевенинген”, исти Батић, приликом посете нишком затвору.

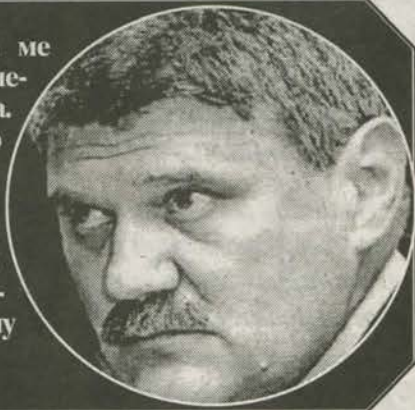
„Није тачно да министри носе одела од 2.000 или 3.000 марака. Београд је пун фалсификованих маркица, а осим тога многи од њих су пре били богати”, Зоран Ђинђић о укусу својих министара.

„Срби се неће смирити док се не простру с обе стране Дрине”, Војислав Коштуница, приликом посете Косову и Метохији 1995. године.

„Не бих да ме памте по изручењу Милошевића. Био сам добар скаут и млади истраживач, а и ове редове пишем на планини”, Душан Михајловић у писму са планине.

„Затим су нас натерали да читавих пет минута пасемо траву”, извесни Тачи (није Хашим), сведок на суђењу Слободану Милошевићу.

„На Косову је било много мање жртава тамо где није било ОВК”, извесни Краснићи, такође сведок на суђењу Слободану Милошевићу.

„Никад нисам казао да ће референдума бити сигурно”, Мило Ђукановић, ко би други.

ИВАНИЋЕВ КОНТИНУИТЕТ ДОДИКОВЕ ПРИВАТИЗАЦИЈЕ

*Иванићу и његовим експертима више не имају ни фалсификовани статистички подаци, још
лико смо сиромашни да је банкрот Републике Српске само питање времена. Пошто је очиглед-
но да није никакав економски експерт, да између њега и Додика нема никакве квалитетне раз-
лике ни по њом питању, зашто и Иванић не би оспорио у историју? И што пре октобарских избора*

Велики економиста Младен Иванић и његова влада суперквалитетних експерата направили су право чудо. За време свог досадашњег мандата успели су да просечну плату у Републици Српској повећају за читавих 10 (десет) конвертибилних марака. Нека је повећање, па макар да се за те паре не може купити ни штека шверцованих цигарета. Важно је да креће боље. Али, с обзиром да је овај статистички податак изашао уз Иванићевог кабинета, те да сви знамо колике су нам плате, ових десет бедних марака остаће запамћене само као краткорочан производ једне немаштовите пропаганде.

Ипак, нису сви статистички подаци у Републици Српској фризирани као овај, па их треба користити у економској дијагностици. Тако, према подацима Завода за статистику Републике Српске од око 180.000 пензионера скоро једна трећина прима минималну пензију од 80 конвертибилних марака. Ни остале две трећине не живе боље, износ пуне старосне пензије креће се око 130, а инвалидске око 110 марака.

Највећа критика економској политици Младена Иванића упућена је из Завода за запошљавање где је пријављено преко 150.000 незапослених, што је неопорив доказ да актуелни премијер има још много да учи о економији, области за коју се представља као велики научник. Још када се зна да социјалну помоћ прима неких 180.000 грађана, тачније да су на списку за помоћ али да је не добијају зато што Иванићеви експерти не знају где да нађу паре. Истина, недавно су одгонетнули да им треба социјални програм, па су га хитро и саставили, али су превидели само једну ситуацију, ону у вези са парам којих нема па нема.

И још када се зна да барем 30.000 радника не долази на посао јер ни посла ни плате нема па нема. Тако је реч „нема“ ушла у најчешћу употребу у српском језику. Са њом се може оценити и владин рад, јер „нема“ је много мање од „нуле“, која може бити и позитивна, барем код нас.

Само за илустрацију, треба навести још неке статистичке податке из страних извора. Процењено је да је преко 90 од-

сто домаћих предузећа пред стечајем, трговински дефицит износи преко 700 милиона марака, 75 одсто грађана није у стању да за ставке „потрошачке корпе“, са основним животним намирницама, издвоји потребних 400 конвертибилних марака, око седам одсто домаћинстава има укупни приход испод 100, а 38 одсто испод 300 марака.

Препуштање стихији

Овакву оцену рада на пољу економије, Иванић може да негира под изговором да је писана у политичке сврхе, што би лако доказао простом чињеницом да је изречена на страницама „Велике Србије“. Али ако је могуће изразити сумњу у ову критику и тако олако прећи преко ње, сигурно да ће му бити много теже полемисати са извештајем Међународне кризне групе, објављеним 8. октобра 2001. године, чија се суштина може изразити у две реченице: „Република Српска стоји на ивици колапса. Да није било континуираног дотока међународне помоћи, Влада Републике Српске би до сада банкротирала“. Ето тако су анализирали Иванићеве резултате рада (ако га је и било) они уз чију помоћ је и дошао на власт. Од прошлогодишњег октобра до данас, ништа се набоље није променило, само на горе, а да је банкрот извештај потврдио је и Педи Ешдаун у свом обраћању овдашњој јавности почетком ове године. Уз најаву битног смањења страног особља из разних организација, упозорио је да Европа и Америка немају намеру да годишње потроше више од 50 милиона евра за финансирање ових организација. То је објаснио као припрему за свеукупно повлачење странаца са ових простора, јер је Запад проценио да ће, како је рекао, „БиХ врло брзо профункционисати као самостална држава“.

У преводу, то значи да Република Српска, ако буде постојала после овог најављеног осамостаљивања, више неће моћи рачунати ни на ове досадашње, мршаве донације.

Стоп за Србију

Када се све ово зна, човек се једноставно упита зашто се Младен Иванић уопште представља као економиста. Овако као он, и последњи дудук би могао да се бави економијом, сва економска политика његове владе може да се окарактерише као препуштање стихији. И то без претеривања. Са једне стране, наше тржиште је широм отворено за отпатке или благо речено робу сумњивог квалитета, из Словеније и Хрватске, а било каква трговина, извоз или увоз, према матици Србији је готово непостојећа. А има ли игде квалитетније и јефтиније хране него у Србији? Иванић би заиста морао да објасни зашто је то тако, да ли и његови министри, као што су Додикови, примају мито од словеначких и хрват-

ских произвођача. Никакво оправдање му није у прекиду платног промета са Југославијом, робе су и даље могле да колају путевима и радњама Републике Српске.

Такво трапаво отварање тржишта са једне, и затварање путева према Србији, са друге стране, за крајњу последицу имало је пропаст предузећа из Републике Српске која су успешно пословала са матицом. И то двосмерно, и увозећи и извозећи. Али, влада нема никакав утицај на ова кретања. Она се препустила стихији.

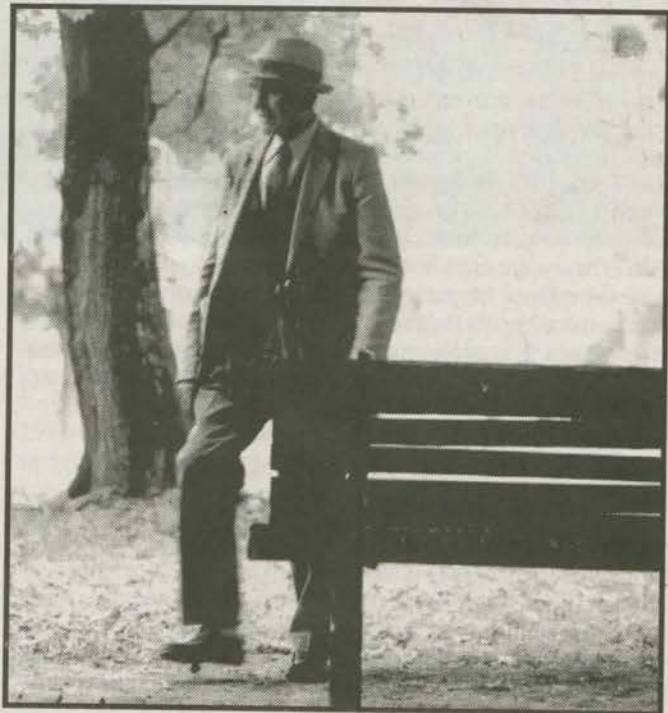
Приватизација као узалудна нада

Велике наде, засноване на брижно проученим економским наукама, Иванићева влада полагала је у приватизацију, барем у својим јавним иступима. Међутим, показали су се дебело неспособним да је и спроведу, тако да су остали кратких рукава за све своје програме које су хтели да финансирају из овако остварених средстава. Страни улагачи не залазе у Републику Српску, највероватније због политичке нестабилности, тако да је до сада само једно предузеће продато страном власнику. Уосталом, како мисле да било ко уложи свој капитал, када по важећем закону, инвеститори имају право да именују само два члана у управни одбор фирме. Тако је држави (читај – Иванићу) остављена могућност надзирања и мешања у политику предузећа, на шта ниједан нормалан улагач не може да пристане. Толико о економисти Иванићу који се залаже за тржишно привређивање и слободну конкуренцију.

Када се суочимо са оваквом чињеницом, изгледа да је Иванић учећи економију прескакао најтеже лекције, па му је сада много лакше за све оптуживати ранију. Додикову власт. Оно, зна се ко је Миле Додик, али он је прошлост, а ако је проценио да на рушевинама његовог пљачкашког похода не може ништа да уради, поштено би било да то и призна. И да поднесе оставку баш са таквим образложењем, да није у стању ништа да уради.

И заиста, не постоји ниједан разлог да и даље остане на власти, макар и до октобра. И тих неколико месеци је пуно за поверење човеку који о националним проблемима и интересима проговара тек када је притиснут, а о економији у коју се куне, нема појма.

Његовим превременим одласком уштедели би на државном нивоу барем тих неколико плата. И више, ако поведе и своје експерте.

ВИСОКИ ВЕЗИР ИЗ(НО)ГУД

Ко је човек који ће идућих година бити недодирљиви господар наших судбина? Шта можемо очекивати од Енглеца ирског порекла рођеног у Њу Делхију? Хоће ли бити објективан дипломата који је сведочио проиштив Слободана Милошевића, залагао се за бомбардовање Србије, а пре свега ипога био официр којем су поверавани специјални задаци

Српска јавност је мало поближе упознала Педија Ешдауна за време његовог сведочења у процесу против Слободана Милошевића. Сувишно је дискутовати о типу утиска који је оставио на гледаоце, наравно да се ради о потпуно негативној оцени јер је његово сведочење било уперено против једног Србина. Још када се евидентира потпуни недостатак било каквог разумевања за српску и апсолутна попустљивост за албанску (сведочио је и о ономе што је видео у Албанији) страну, не може очекивати изливе одушевљења што је управо он именован за наследника Волфганга Петрича. Барем када су у питању емоције српског народа, било у Србији или у Републици Српској, свеједно.

Иако се његово име провлачи већ годинама кроз наше телевизијске дневнике и новине, широј јавности је још увек помало мутна његова улога на овим балканским просторима. И зато је неопходно упознати се са његовом биографијом, што је детаљније могуће, али најбитнији разлог за што боље упознавање Ешдауна лежи у чињеници да је он неприкосновени господар Босне и Херцеговине, Републике Српске, па самим тим и наше судбине.

Као прво, Педи му није право име, усвојио је тај надимак који је добио када се из Северне Ирске преселио у Енглеску. Или из Алстера, што зависи од тачке гледишта, као и верске припадности када је у питању овај (окупирани) део Велике Британије. Право Педијево име, под којим је рођен у Њу Делхију 27. фебруара 1941. године, гласи Цереми Дон Дархам Ешдаун, па можда није ни чудно што је изабрао пуно краћу, у ирско зеленило обојено име. Рођен је у Индији, зато што му је отац у том делу империје био на службеном путу, као војник. Мајка му је кћерка протестантског свештеника, али никада се није изјашњавао о својој вероисповести, барем јавно. У сваком случају, била је то добитна комбинација, Педи је првенац у низу од седморо деце. О националној припадности се изјашњавао, зна се да је Енглец.

Come back породице Ешдаун

Крајем Другог светског рата Ешдаунови се селе у Северну Ирску (Алстер) где Педијев отац после демобилизације купује фарму на којој почиње да гаји свиње. Основну школу учио је у нама непознатом месту по имену Бредфорд, где је због израженог ирског акцента и добио надимак Педи. Ондама на почетку видело се да дечку баш и не иде од руке читање и писање, па је у истом месту једва завршио средњу

школу. Више није имао живаца за школовање, тако да је његов наредни животни корак био просто изнуђен – пријавио се за војску. У краљевској морнарици је служио од 1959. до краја 1979. године и то прилично успешно. Врло брзо је постао капетан, а за ових тринаест година службе прокрстао је све светске океане.

Негде у средини морнаричког стажа, показује и специфична интересовања, што је резултирало специјалном обуком 1965. године, после чега постаје капетан брода за специјалне намене који је крстарио чак до обала Кине.

Прва Педијева кравата

Да ли својом вољом или је запао за око неком „одозго“ као проверен кадар, Педи Ешдаун скида морнаричку униформу и улази у Форин офис, Министарство иностраних послова Велике Британије. Ако и постоји дилема на чију иницијативу је униформу заменио краватом и оделом, дилеме нема да је Педи поверљива особа. То доказује његов први радни задатак у министарству, место првог секретара британске мисије у Уједињеним нацијама. У тој функцији, али као преговарача, Педија шаље Влада њеног величанства широм света. Свуда где гори.

Додуше, повремено се испостави да Педи пожаре гаси бензином, што и није његов грех, него грешка оних који не

блеме овог немирног дела Велике Британије, тако да му је и то помогло да 1999. године постане и званични лидер либерала.

Борећи се за власт у странци, имиџ је градио на несечичном залагању за бомбардовање Србије. Знамо да му се труд исплатио, уз релативно мале последице. По њега, не Србе, наравно. Прошао је само са тужбом коју је лондонском суду против њега поднела енглеска организација „Хришћани против НАТО“ и то због „ратног хушкања и изазивања рата на Косову и Метохији“. Толико о његовој објективности и непристрасности између Срба и Шиптара, што је уосталом, много јасније показао приликом своје екскурзије у Хаг.

Први Педијев неостварен сан

Сматрајући се заслужним за исход (и развој) догађаја на Косову и Метохији, Педи је са много оптимизма очекивао да буде изабран за првог човека међународне заједнице (Америке) у најужнијој српској покрајини.

познају константе енглеске (британске) политике. Нарочито спољне. Нарочито на Балкану.

Ипак, Уједињене нације и своје министарство је релативно брзо напустио, тако да је од 1981. године званично постао бизнисмен. Његов први ангажман у свету економије прошао је неславно, компанија у којој се запослио је пропала, али Педи је брзо нашао нову у којој је добио задужење да помаже младим иноваторима.

Стручњак за Алстер и бомбардовања уопште

На политичкој сцени је први пут дошао до изражаја 1985. године када је именован за портпарола Либерално-демократске странке. Захваљујући свом пореклу, познавању званика, у странци је брзо стекао углед као стручњак за про-

Међутим, хладан туш залио га је са највишег места. Америка је била против. И то много против, па је устукнуо у тишини, без речи негодовања. Ипак, добровољно одустајање није остало незапажено. Стигла је утешна награда, највиши су га именовали за високог у БиХ.

Ни овде Педи није новост, јер је у Сарајеву боравио још 1992. године, којим поводом је изјавио да му је „овај град одмах прирастао за срце“. Што је исто тако типична изјава за све ликове који су своју популарност освежавали или стицали приликом посета Сарајеву. Оном Сарајеву које за Србе више не постоји, зна се.

Изгледа да је одлучио да се у тај сада чисто (скоро) муслимански град као прави везир, уз зурле и таламбасе, најављујући привођење Кошгуннице и Месића како би се над Миљацком заклели (присегнули) како Србија и Хрватска

немају никаквих претензија на (три слова) БиХ.

Остаје отворено питање да ли ће своју намеру изречену оштро као претњу и остварити, али у сваком случају стиже са далеко већим овлашћењима од иначе огромних које је имао Петрич. Обављаће и функцију специјалног представника Европске уније за БиХ, а имаће уплива и у реформе правосуђа за коју је Петрич дао само иницијативу. У његовом мандату ће бити изведена и замена међународне са чисто европском полицијом, што треба да почне у јануару 2003. године. У оквиру овако пробране полиције, говори се и о оснивању некакве специјалне полицијске службе на државном нивоу, тако да ће Педи баш имати много полуга да повуче ако му се нешто не допада. Или неко.

Колико ће се он нама допасти, видећемо. Било би лепо када би песимисти међу нама напokon, барем једном, погрешили.

ПРЕЉУБНИК СА ДОЗВОЛОМ

Од занимљивости везаних за име Педија Ешдауна у Лондону се најчешће спомиње његова љубавна афера са секретарицом. У Србији, од занимљивости, помињао се јеловник на којем му је мртви Фрањо цртао границе, а шта је тачно нацртао, видели смо у недавном ТВ преносу из Хага.

Што се лондонске пикантерије тиче, по избијању афере у јавност изјавио је да је његова супруга све са знала пре новинара и да му је опростила. Потврђујући мужевљево изјаву,

Џени Ешдаун је дала следеће објашњење: „Не планирамо да имамо клинтоновски однос у браку, ма колико ово личи на то“.

Са Џени има двоје деце, али можда га је баш оваква одбрана његове супруге коштала америчке нетрпељивости. Ко зна, пекада и ситнице одлучују.

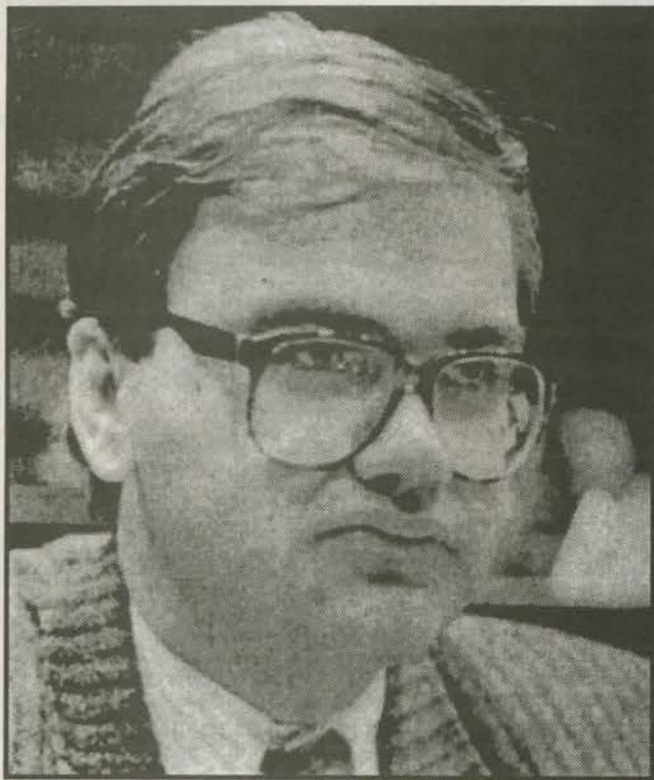

ТЕОРЕТИЧАР И НИШТА ВИШЕ

Некада најмлађи члан колективног председништва СР БиХ, данас је Младен Иванић промашени теоретичар, који никада није успео, јер није ни покушао, да своје идеје сprovede у праксу. Можда је ипак и боље, јер ко зна шта би још успео својим знањем заснованим на марксистичком поимању економије

Актуелни председник Владе Републике Српске Младен Иванић већ би, полако, могао да сели своје личне ствари из кабинета који је добио уз повјерени мандат. Октобар и није тако далеко, иако су гласачи нестрпљиви у својој жељи за промјенама. Наравно, кутије му неће бити потребне ако избори не буду демократски, што је вечити мач над гласачким кутијама у Републици Српској. На питање зашто је овај млади политичар већ потрошен, важи исти одговор као и за све остале политичаре: није оправдао очекивања гласача.

Годинама градећи имиџ економисте, на првом месту, којем бављење политиком дође као нужно зло, понајвише је подбацио управо у тој сфери, економији. Какве оцјене може понијети са собом, одлазећи и свог кабинета, за резултате из свих других области важних за функционисање једне државе, у нашем случају ентитета? Ђорак, нула, чисти кеџ. Ло-

гично, када је у тим областима аматер, полузаинтересована особа која сматра да су уставне промјене нешто мање битно од пијачних цијена.

Тако је, можда, у неком савршеном свијету, некој идеалној земљи, у којој одавно нема друге бригае од оне гдје ће се на љетовање. У складу са оваквим размишљањем, наш се тренутни председник владе само у изузетним ситуацијама сјети да му је народ српски, онај чији му гласови требају, па тако и реагује. Тог тренутка, тим поводом. Као што је било приликом покушаја хапшења Радована Караџића или нешто раније, поводом демонстрација у Бањалуци или Требињу.

Послије сваке од тих реакција актуелног, остаје утисак да је његова изјава просто изнуђена, да му није мило што се упушта у још увијек нерјешене међунационалне односе. Као приучени политичар склон је давању оставки, које никако да потпише, као да му је неко заврнуо руку. Да је мало више у политици и са својим народом, схватио би да се оставке цјене, и то само оне потписане. Оне вербалне, замијавају и страну и домаћу публику. Баш тако, смијешно, звучала је Иванићева оцјена после НАТО дебакла у Челебићима да ће Република Српска преиспитати сарадњу са Хашким трибуналом.

Од Седам секретара до премијера

Именовање за премијера Републике Српске, сигурно је врхунац једне каријере која је започела још 1985. године, када је Младен Иванић за свој рад добио награду „Седам секретара СКОЈ-а“. Ова награда је у то доба имала велику специфичну тежину, па му је утрла пут до прве објављене књиге, издате двије године касније под насловом „Противрјечности робне производње“. Као што се претпоставља из наслова, аутор се бавио економском проблематиком, залагао се за тржишне услове привређивања, што је у условима још увијек неприкосновене социјалистичке договорне економије била својеврсна јерес. То му, изненађујуће, није наудило у његовој партијској каријери, па је већ идуће, 1998. године, као кандидат Савеза социјалистичке омладине БиХ, изабран у председништво поменуте БиХ. Изгледа да критика социјалистичке економије није била оштра, него добронамерна, у смислу да се њеним опоравком продужи живот диносауруса на издисају, па је Иванић себи обезбедио место у првом реду посматрача последњих дана социјализма у БиХ. Уједно, и последњих дана никад више састављене БиХ.

Иванићево дјеловање у тим посљедњим данима и БиХ и једнопартијског система, може се укратко оцјенити речени-

цом коју је најчешће употребљавао у сусретима са новинарима: „Не бих коментарисао“. Зато је, без коментара, последице новембарских избора 1990. године спаковао кофере и из Сарајева се вратио у Бањалуку.

Рат као дебатна тема

Избијање ратних сукоба на територији „Југославије у малом“ потпуно је из јавности избрисало лик Младена Иванића. Затворио се у Удружењу бањалучких интелектуалаца, гдје је, као под стакленим звоном, дочекао потписивање Дејтонског мировног споразума. О чему се дискутовало у вријеме када су музе хугале у поменутом клубу, то знају само присутни високоумни интелектуалци, а обичном мобилисаном народу то ни тада ни данас није важно. Сигурно је само једно. Ниједна теорија није могла зауставити усташке хорде у наступању према Бањалуци, зауставио их је врло практични Рус по презимену Калашњиков.

О рату је први пут јавно проговорио у интервјуу који је дао медијима у федерацији, када је констатовао да „Срби нису поставили ниједан циљ због којег су кренули у рат“. Наравно, искористио је прилику да се додирне и њему драге теме, тврдио је да „ентитети неће моћи опстати без економске сарадње“.

Тако смо још једанпут добили доказ да су теорије без праксе обично промашене умотворине. У својој научној анализи потковани Иванић је, без обзира на своје широко образовање, испустио да уочи како су Срби ипак постигли први и основни циљ због којег су и узели пушке у руке. Преживјели су. А Република Српска је настала као продукт те борбе за опстанак. Наметнуте борбе, никада се не сме заборавити.

Његов други осврт, на економске везе између ентитета, такође је размисљање без утемељених основа. Што би се Република Српска бринула за економску ситуацију у федерацији? Ми не зависимо од робне разmjене са овим сусједом, увијек смо били окренути сарадњи са Југославијом, у њеном оквиру нарочито Србијом. Економисте Републике Српске треба да брине привредна ситуација у федерацији исто онолико колико и у Бугарској, Албанији, Конгу или Малезији, свеједно.

Овако, Република Српска може бити само мост до богатог тржишта Србије, нарочито прехранбених производа, који су итекако занимљиви за гладну федерацију. Дакле, отпада и ова теза теоретичара Иванића, који од првог дана свог политичког ангажовања све проблеме своди на економску ситуацију, увек незавидну на југоистоку Европе. Усталом, зар то није једна од основних поставки марксизма-ленинизма, да су све невоље на свету плод неравномерне расподеле? Са таквом свешћу или данашњом подсвешћу, нико, па ни Иванић, не може да се окити овим звањем економисте.

Све је исто као под Додиком

Али, ето. Дуго година грађени имиџ дао је извесне резултате. Народ је, истина, у једном краћем периоду, можда и поверовао да ће Младен Иванић извући Републику Српску из хроничне економске кризе. Резултат ових, брзо се испоставило нереалних надања, једноставно не постоји. Све је исто, као усред рата, као под Додиковом владавином. Цвјетају корупција, шверц и сва друга зла економије у распаду, незапосленост прије свега. У таквој ситуацији, народ је спас потражио у сивој економији, која је једина права мера економских кретања у Републици Српској. У привреди нема улагања, приватизација је претворена у отимачину, а Иванић није ништа учинио у областима у којим и није требало много труда. Трџало је само мало поштења и одлучности да се барем корупција у државним органима сведе на издржљиву мјеру, ако је већ немогуће искористити. Али опет ћорак, ништа, чисти кеџ.

А сваки поштен и паметан премијер морао је, упоредо са борбом за очување клаузула Дејтонског мировног споразума, што је директна борба за очување Републике Српске, да се упусти у радикалне резове на економском плану. Српски народ је запао у апатију управо због неизвесне егзистенције, не због притисака међународне заједнице или компшлука који би поново да се усељава у туђе станове.

Зато је и вријеме да премијер Младен Иванић добије пријев „бивши“, да се спакује и прије октобарских избора.

МЕЂУНАРОДНИ СВЕТ ХАШКОГ КУРИРА

Када Мирко Шаровић каже да нема промене Дејтона без пристанка Републике Српске, можемо бити сигурни да је он свој пристанак већ дао. Ако настави стопама Зорана Ђинђића, Република Српска ће бити грађевина саздана од продатих глава сопствених грађана

Од патриоте до сарадника Хашког трибунала, тако гласи сажетак каријере актуелног председника Републике Српске Мирка Шаровића. И данас га је лепо слушати, каже да је „Република Српска трајна и дефинитивна категорија која нема алтернативу”, те да ће се „у овој години стабилизovati и споља и изнутра и као респективни субјект који је отпоран на ударе и потресе сваке врсте, она мора стећи пријатеље, посебно у међународном свету”. Ова кованица „међународни свет” је лично његова умотворина и све новине су је дословно пренеле, била је део његовог свечаног говора на обележавању годишњице Републике Српске.

Дакле, лепо га је слушати по два основа, звучи патриотски али и смешно, истовремено. Нажалост, не сме се озбиљно схватити ни онај први патриотски део Шаровићевог говора, јер га је актуелни председник Републике својим практичним деловањем дебело довео у питање.

Зауставићемо се на само једном сегменту његовог деловања које доказује да све што Шаровић каже служи само у парадне сврхе, за дневно-политичке потребе и да је давно прошло време када су они који су му поверили своје гласове, мислили да се ради о патриоти који неће посустати у одбрани српских интереса. Наравно, ради се о његовој улози преговарача Хашког трибунала, када је наговарао офицере Војске Републике Српске Винка Пандуревића и Драгомира Милошевића да се добровољно предају овом квазисуду.

На само неколико дана уочи славе Републике Српске, Светог Стефана, када је изрекао ону чувену кованицу о „међународном свету”, готово све новине, са обе стране Дрине, донеле су вест да је разговарао са поменутиим генералима. Позивајући се на изворе блиске Шаровићу, наведено је да је након отварања оптужнице у Хагу против Винка Пандуревића, кога је Хашки трибунал оптужио за ратне злочине у Сребреници, председник Републике Српске отишао у Београд да разговара са њим и Милошевићем, како би их убедио да се добровољно предају. Након више-часовних разговора, наводно, Шаровић је успео обојицу да убеди да се добровољно предају у руке Карли дел Понте, док су заузврат и

Милошевић и Пандуревић тражили да Република Српска материјално обезбеди њихове породице. Како су тог 4. јануара пренеле све веће новине, оптужени, тачније прогоњени генерали требало је да се предају у периоду од 7. до 14. јануара.

Из његовог кабинета је одмах стигао деманти, као што је и очекивано, али његов пут и боравак у Београду је потврђен из неколико извора, тако да нема сумње да је Шаровић обављао прљав посао за Хаг.

Ако Шаровић тако замишља да Република Српска постане „респективни субјект”, онда смо сви заједно у грдној невољи. Биће то грађевина налик на Ђеле-кулу, утемељена на животима сопствених грађана, оних који су продати зарад краткорочног и себичног интереса, само да би се сачувала сопствена позиција. Тако, крећући се стопама Зорана Ђинђића не може се далеко догурати, може се зарадити само презир, и то од истог оног „међународног” света који управо наручује овакве посредничке услуге. О домаћем презиру да не говоримо.

Баш због таквог дволичног понашања првог човека републике, морамо се плашити, још и више, за опстанак Републике Српске. Ако он каже да „нема промене Дејтона без сагласности Републике Српске” можемо бити сигурни да је своју сагласност већ дао. Једино се не морамо плашити грандиозних реторичких парада типа: „Република Српска ће се снажно придружити укључивању у регионалне и шире европске и евроатлантске интеграције”.

Јер тамо за нас ионако нема места, нити нас ко жели, нити су Срби несрећни што нам нема места у НАТО савезу, на пример.

За време свог мандата Мирко Шаровић се показао неспособним да испуни макар делић својих предизборних обећања и био би ред да пре избора, баш као и Иванић, поднесе оставку. Не може му се узети у обзир као олакшавајућа околност да је Република Српска од тренутка свог настанка у апсолутној немилости Западних сила, те да је он „сламка међу вихореве” која нема никаквог утицаја. Тако је било и када се кандидовао, морао је то да зна. Зато, треба да оде док још није све упропастио, да уступи место оном који ће знати како да се одупре вихору који се надвио над Републиком Српском.

НЕШТО МЕКШИ МУЏАХЕДИНИ

Како је могуће да се амерички председник рукује са човеком у чијој се земљи обучавају муџахедини? Иако се са Лагумџијом срео пре напада на Светски трговински центар у Њујорку, Буш је знао да се на муслиманској територији обучавају муџахедини. На то је први пут јавно упозорио (напокон признао) ИФОР још 1986. године

Ако неко зна да сам за нешто крив, нека ме тужи – овим речима је реаговао Златко Лагумџија на питање новинара да ли може да прокоментарише завршетак истраге око убиства 12 српских војника у сарајевском Великом парку. Очигледно, није добро обавештен, али не о почињеном масакру, него да се основни принцип деловања тзв. Хашког трибунала свео на две речи – командна одговорност. Та врста прокламоване одговорности подразумева да је учешћем у највишим структурама власти знао, могао или морао да зна шта се дешава за време обављања функције.

По томе, већ би одавно требало да је у Шевенингену, јер тај самозвани трибунал прво хапси па онда проверава кривицу.

Али, Златко Лагумџија није Србин, па нема шта да брине, како због Великог парка, тако због силоса у Тарчину, затвора у некадашњој касарни „Виктор Бубањ” и свих осталих губилишта на којима су за време док је он био потпредседник Алијине владе страдали искључиво Срби.

Додуше, можда ће скупље да плати своје проневере из доба рата. У Сарајеву (муслиманском, етнички чистом) много се таласа о неким рачунима које је на своју руку отварао по Западу за време рата, на које је уплаћиван новац страних донатора. Оно што је занимљиво, за те рачуне није знао ни Алија, али се зна да су паре за оружје прикупљање са Лагумџијиним одобрењем и потписом.

Ипак, Србима није важно да ли је Лагумџија крао или колико је крао, имамо ми довољно својих лопова, гледано са наше стране много је интересантније како то да није дошао под удар оног што називамо заједничким називником међународна заједница.

Ако се вратимо пар година уназад, у 1996. сетићемо се да је муслиманску јавност потресла афера „Погорелица” када су у овом планинском дому изнад Фојнице снаге ИФОР-а ухапсиле десет особа, од којих су тројица били страни држављани. На конференцији за новинаре заказаној тим поводом из ИФОР-а је оцењено да се ради о кампу за терористичку обуку муџахедина, што је обилно документовано запленим оружјем и пропагандним материјалом. Било је то

први пут да странци признају да се на муслиманској територији уопште налазе муџахедини, а оно што је било највише компромитујуће за актуелну власт, била је чињеница да је „Погорелица” званични центар за обуку муслиманске полиције. Та иста полиција огласила се смушеним и смешним саопштењем да су у „Погорелици” ирански инструктори обучаваали домаће полицајце за хватање ратних злочинаца.

Лагумџија је кроз целу аферу прошао нетакнут, а једина жртва био је Бакир Алиспахић, шеф тајне муслиманске полиције којег је Алија морао да смени због директног притиска Америке. Ова епизода од пре шест година само је прва у серији о муџахединима, која је пре неки дан ескалирала изручењем алжирске групе, што је у Сарајеву изазвало жестоке демонстрације.

Наравно, важно је напоменути да Србима ови погорелци нису уопште битни, нас само занима како је могуће да „међународни фактор” изабере таквог

човека за саговорника, да га, на пример, амерички председник прима и да се чак рукује са њим, иако је његова земља претрпела страшан напад обучених муџахедина.

Уједно, његова слобода је материјални доказ да Хаг важи само за Србе, да је због нас и измишљен правно и здраворазумски неодрживи принцип командне одговорности, те да Хрватима и нарочито муслиманима и даље има намеру да гледа кроз прсте.

Тако посматрано, јасно је зашто је избор пао на Златка Лагумџију као првог човека федерације. Вероватно што се западним силама учинио као најбенигније решење између свих понуђених, у тренутку када су потрошили Алију Изетбеговића, када су им његов лик и нарочито дело постали камен око врата. Са друге стране, Срби примораване на сарадњу са оваквим човеком какав је Лагумџија, осећају као врхунски цинизам Запада којем још увек не могу да се одупру.

Ипак, крајњи резултат ће бити непромењен, упркос притисцима којима је српски ентитет свакодневно изложен. До у недоглед протегнуће се неповерење које је запалило рат, а подгревају овакви политичари.

ДВОСТРУКИ АРШИНИ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ

Сведоци смо да процес повратка уопште није двосмеран, нарочито у Хрватску, а добрим делом ни на територију федерације, поготово када је безбедност у питању. Знамо шта се све дешавало и дешава српским повратницима у Дрвару, Сарајеву, а о повратку у Книн или Загреб да не говоримо. Са друге стране, муслиманске избеглице нарочито, постале су моћно средство у рукама свог руководства које њиховим повратком покушава да испуни своје ратне циљеве, унитаристичку Босну и Херцеговину, пре свега

Бедан положај избеглица у Републици Српској производ је најмање три битна фактора: немогућности повратка у места из којих су протерани или било какве могућности да продају макар део својих непокретности, затим потпуног изостанка било каквог програма власти Републике Српске који би им помогао, и као трећи разлог, минималне хуманитарне помоћи која је од почетка рата несразмерно умањивана, гледано у односу на федерацију. Данас је та врста помоћи практично укинута, што додатно отежава ситуацију.

У Републици Српској се одмах по завршетку рата оперисало са бројком од 400.000 до 470.000 избеглих лица, од којих је највећи број са територије данашње федерације,

а нешто мањи број из Републике Српске Крајине. Пошто је од потписивања Дејтонског споразума протекло неколико година, број избеглица се смањило, многи су отишли у Савезну Републику Југославију, али немали број је потражио решење својих егзистенцијалних проблема у земљама Запада, и то углавном прекоокеанским као што су Канада или Аустралија.

Ова врста исељавања је посебно подгрејавана од различитих међународних организација као специфична врста помоћи, али крајњи резултат ове миграције је пражњење српског етничког простора, тако да се мора посумњати у добронамерност мотива оних који издају исељеничке визе.

Међутим, податак да се никада, ни после Дејтона ни данас није знао тачан податак о броју избеглица, говори да ни власти Републике Српске нису водиле рачуна о сопственом народу. Заузврат, избеглицама се манипулише чим се у ваздуху осете избори, у међувремену ником није важно хоће ли наред улице скапати од глади.

Нажалост, Дејтонски мировни споразум, његово произвољно тумачење и свакодневно саботирање, такође битно утиче на тежак положај избеглица. Анексом 7 овог споразума дата су еластична, ни у ком случају коначна решења, која су утемељена на основним људским правима, да свако има право да се врати својој кући, те да му се имовина не може отуђити, у најгорем случају да буде обештећен за оно што му је уништено или му је немогуће вратити.

Све стране потписнице овог споразума обавезале су се да ће осигурати безбедност повратницима, да неће бити прогона, застрашивања или дискриминације у било ком облику, једном речју да ће се створити политички, социјални и економски услови који ће погодovati добровољном повратку.

Сведоци смо да тај процес повратка уопште није двосмеран, нарочито у Хрватску, а добрим делом ни на територију федерације, поготово када је безбедност у пи-

тању. Знамо шта се све дешавало и дешава српским повратницима у Дрвару, Сарајеву, а о повратку у Книн или Загреб да не говоримо. Са друге стране, муслиманске избеглице нарочито, постале су моћно средство у рукама свог руководства које њиховим повратком покушава да испуни своје ратне циљеве, унитаристичку Босну и Херцеговину, пре свега. Данас Лагумџија само спроводи у дело оно што му је систематски обрадио и припремио Алија Изетбеговић.

Алијини медији су просто терали избегле муслимане да се врате на територију под српском контролом, па макар их тамо чекала и смрт од глади. То је био део плана који данас има своју материјализацију у прихватању конститутивности муслимана и Хрвата у суседном ентитету, у Републици Српској. Тако се показало да су избеглице, без обзира на националну припадност, оружје у рукама политике и да, у ствари, нико не брине за њихове праве проблеме. Са једне стране користе се у маркетиншке предизборне сврхе, а са друге за остварење неких имажинарних и у суштини непоштених идеја. Зато и нема правог решења, све док политика манипулише живим људима, и на једној и на другој страни.

Није занемарљив ни утицај тзв. међународне заједнице која од првог дана слепо и упорно инсистира на повратку. Притисак није равномерно распоређен, Република Српска своје грађане свакодневно избацује из станова, док Срби који су имали ту несрећу да им се имовина налази у федерацији, морају да прођу сито и решето, од увреда и батина, до саботирања разноразних комисија и институција федерације којима су дужни да се обрате за којекакве папире.

За ово перфидно изигравање Дејтонског споразума, јер нису обезбеђени услови за повратак у федерацију, искључиву одговорност сноси тај међународни фактор, чији се интереси очигледно поклапају са унитаристичким идеалима муслиманског руководства. Овај тихи бојкот Дејтона десио се још много пре и данас има за последицу нове фрустрације које лако могу да се отму контроли, тако да Запад може скупо да плати ову једноставну замисао. Ако им није циљ избијање новог грађанског рата на овим просторима, наравно.

Анекс 7 Дејтонског споразума има потпуно другачији набој којим се избегава свака могућност манипулације. Овај анекс јасно одређује мандат Независне комисије за

избеглице: „Комисија ће примати и одлучивати о свим потраживањима у вези са непокретном имовином у Босни и Херцеговини, када та имовина није добровољно продата или пренета на неки други начин, почевши од 1. априла 1992. године, и када лице које потражује имовину није у поседу те имовине. Потраживања се могу односити на повраћај имовине или на правичну надокнаду уместо повраћаја”.

Овакав мандат комисије је на врло елегантан начин решавао питања већине избеглих, допуштао им да остваре своја имовинска права преко трећег лица, без страха од повратка, било са безбедносног или економског становишта, свеједно. Некоме, у међународним релацијама, ова лакоћа решавања питања повратка није одговарала, па је од Независне комисије остала само неслана првоаприлска шала. Комисија никада није заживела, сигурно зато што се није уклапала у задате политичке циљеве. Тако је избеглицама још једанпут измакнута столица, јер путем комисије имали су много гарантованих повољности, на пример постојала је клаузула којом се гарантовало да свако лице коме се изврши повраћај имовине може прихватити задовољавајући аранжман о закупу, уместо поновно улажење у посед.

Тако би, рецимо, сарајевски Срби избегли неколико препрека. Не би морали да дају мито комисији која их уводи у посед, а које се креће од двеста до хиљаду марака и, што је најважније, брже би дошли до својих станова и кућа. Овако, ако се испостави да је стан заузела породица шехида (погинулог у рату) пут до уселења отеже се у бесконачно.

Да је комисија заживела, било би још повољности. Прецизирано је да у случајевима када се подносиоцу захтева да надокнада, уместо повраћаје имовине, комисија може дати новчани износ или компензациону обвезницу за куповину непокретне имовине.

То конкретно значи да српски власници станова не би били присиљени, као сада, да испод цене продају своје власништво. Да би све ове новчане трансакције биле могуће, предвиђено је и оснивање имовинског фонда за избеглице, који би функционисао при Централној банци БиХ. Фондом је требало да управља Независна комисија.

Фонд није никада основан, нити је искоришћено било које од ових права, чиме је објективно извршена ревизија Дејтонског споразума и то на уштрб дела популације који је у протеклом рату највише страдао.

Овакво заобилажење, намерно кршење одредби Дејтонског споразума, поготово што дели избеглице по националној припадности на привилеговане и оне другоразредне, је најбескрупулозније насиље над њиховим основним људским правима. Тако су избегли Срби дискриминисани због своје националне припадности, што је чин без преседана у савременим међународним односима, јер се главни кривци за овакво антицивизацијско понашање легитимизу управо као спроводиоци међународних

споразума и закона.

То је још један у низу доказа да су Срби најобесправљенија нација Европе, ако не и света. Зато избеглим Србима могу помоћи само Срби. Крајње је време да све институције власти озбиљно приону решавању избегличких проблема, да се са предизборних речи напакон пређе на конкретна дела.

Како сада стоје ствари у пракси, и што се тиче опструкција и немара актуелне власти, види се из једног конкретного примера. Српске избеглице које данас живе на подручју Семберије, у Бијељини, Угљевику, Лопарама и Јањи, изразли су жестоко незадовољство одлуком Владе Републике Српске о начину кредитирања стамбене изградње. До протеста је дошло јер је овај кредит могуће подићи само онима који имају заснован радни однос и чија плата износи најмање 700 конвертибилних марака. Како тврди председник удружења избеглица ове регије Вель-

ко Стевановић, више од 95 процената избеглих нема шансу да под оваквим условима конкурише за стамбени кредит, те да ће ово удружење влади упутити званичан захтев да повуче своју одлуку.

Истовремено, биће предложена решења која би требало да либерализују услове за добијање кредита и омогуће што већем броју избеглица и то оних најугроженијих, да дођу до средстава неопходних за стамбену изградњу. Истовремено, Стевановић је упозорио на даље демолирање и уништавање српске имовине у Федерацији БиХ, што је нарочито изражено у срединама за које постоји веће интересовање Срба за повратак. Као пример, навео је случај породице Томић из села Цакловићи код Тузле. Томићи су сада настањени у Бијељини, дан након што им је враћена кућа у Цакловићима, из које су се иселили муслимани, кућа је демолирана.

Наравно, позвао је међународне организације у федерацији да санкционишу и овај и све остале овакве случајеве, али највероватније да ће његов захтев доживети судбину свих ранијих. Муслимани ће и даље некажњено да спаљују српску имовину, али ће и даље само Срби бити криви за све.

Нико нормалан не очекује да странци предузму било шта, али ова Иванићева влада, ако истински жели да помогне избеглицама, требала би барем да размотри понуђена решења и, у сваком случају, повуче одлуку о условима кредитирања стамбене изградње, пошто им није прошао овај пропагандни потез. Као, дају се кредити избеглицама, а то што су услови немогући, мање је важно.

Како сада ствари стоје, само српски радикали су показали да желе и могу да помогну свом избеглом народу. Чули сте за земуноско насеље Бусије које је изградио др Војислав Шешел, у којем живи неколико хиљада избеглица у својим кућама, на својој земљи? Зашто то не би могло и у Републици Српској?

Моћи ће ако победи Српска радикална странка. Сигурно.

АЛЖИРСКА ЗИМА ОЛИМПИЈСКОГ ГРАДА

Време је да Запад прекине оптужбе на рачун Срба, најновији догађаји око депортације и бекства муџахедина јасно показују где је скривена права опасност по мир у региону. Прекрајањем Дејтона српски народ ће бити натеран да живи са муџахединима, којих има на хиљаде широм Федерације БиХ. Зашто би Срби живели са њима, кад то не желе ни Французи, Американци, Немци, а не желе их ни земље у којима су рођени

Једна недавна вест прилично добро је скенирала политичку ситуацију у комшилуку. На насловним страницама 6. јуна је осванула кратка вест да је извесни Салех Нидал, осумњичен за повезаност са исламским терористичким групама успео да побегне из Босне и Херцеговине, упркос непрекидном полицијском надзору под којим се налазио. То је, укратко, саопштио Координациони тим за борбу против тероризма БиХ.

Даље је следило објашњење да је Нидал, који је био у кућном притвору, побегао полицији у Бугојну, због чега ће се истраживати одговорност свих овлашћених радника Министарства унутрашњих послова Средњобосанског кантона.

Нидал је рођен 1970. године у Јемену, а држављанство Федерације БиХ (тадашње БиХ) добио је у јануару 1992. године. Држављанство му је одузето у марту прошле године,

јер га је, тако гласи званично образложење, добио на основу фалсификованих докумената. Дотични се жалио на ову одлуку, донешену у време великог чишћења шпајза које је наредила Америка, али узалуд.

Убрзо је и стављен под стални полицијски надзор у свом стану (опет питање колико је његов), зато што је његово изручење затражила Италија, због основане сумње да је члан „Болоњске групе“ са којом је извршио више терористичких и кривичних дела. Првобитно, вреди подсетити, званичници федерације су енергично одбаћивали сваку тврдњу да се било који припадник ове групе налази на њиховој територији.

Које ли коинциденције, Министарство унутрашњих послова Федерације БиХ обавештено је о нестанку Салеха Нидала у време када је баш разматран обновљени захтев Италије за изручење овог терористе.

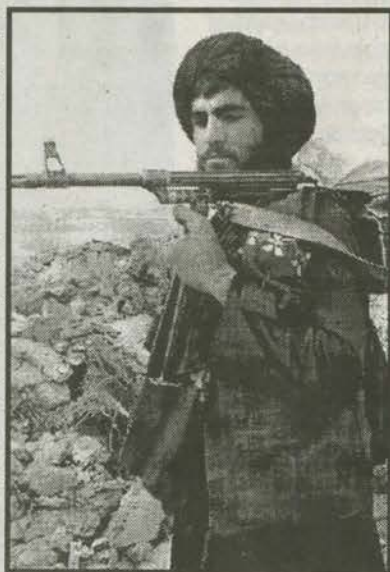

Понашање кантоналне (читај муслиманске) полиције поклапа се са поступцима у случају „Погорелица“, када је ИФОР разоткрио терористичку базу у којој су обучавани муџахедини под окриљем те исте полиције. Значи, од 1986. године до данас, није се ништа променило. Јер, ни славни агент 007 не би успео да збрише из кућног надзора и још са територије у потпуном окружењу, прилично незгодном за муџахедине. Ухапсили би га и полицајци из Хрватске и они из Републике Српске, то је сигурно. Из тога произлази да се Нидал још увек крије на муслиманској територији, али у саопштењу МУП-а се тврди да је Нидал побегао из БиХ. Само, не каже се како и на основу чега је утврђено да је напустио Босну и Херцеговину.

Не пада снег да покрије брег

Само постојање Салеха Нидала је за БиХ власти пред-стаљало нерешиву енигму, с једне стране изложени су притисцима извана, а какви су они изнутра, видело се у јануару ове године приликом изручења шесторице Салехових земљака Сједињеним Америчким Државама.

Сви очевици демонстрација испред сарајевског Централног затвора, одакле су експортовани на Кубу, међу колеге из Ал Каиде, јединствени су у оцени да су исламски фундаменталисти перфектно организовани, те да им се заиста може веровати да ће неког и убити, као што су то и узвикивали у очекивању својих првобораца. Висок степен организације показали су и блокадом центра Сарајева, којом приликом је уочено да се ради о углавном младим људима који због својих година вероватно нису стигли да учествују у рату. А видело се да би тако радо кренули у рат, да не кажемо сихад.

Тек специјалне полицијске снаге успеле су да разбију одлучност демонстраната, па су муџахедини ипак отишли у топлије крајеве. Појава специјалаца показала је изнуђену одлучност актуелне муслиманске власти да се реши исламских добровољаца из Азије и Африке, који су се после рата веома лепо угнездили у отетим српским кућама и становима.

Ипак, изручење шесторице „величанствених“ (седми је утекао), само је врх леденог брега, јер ако власти федерације тврде да их је остало још 740 са листе за протеривање, логично да их има пуно више. Што се тиче њиховог профила, у муџахединској популацији их има свакаких, од трговаца хероина до директних сарадника Осаме бин Ладена, највероватније да се у том дијапазону крећу и интересовања осталих, још неизручених. Једно је сигурно, заједничко им је учешће у злочинима над српским цивилима и заробљеним борцима.

У борби се нису показали, па чуди одушевљење фундаменталистичке омладине њиховим ликом и делом. Биће да је исказана братска љубав одјек једног тотално поремећеног науца да БиХ буде прво исламско острво у Европи. На њихову жалост, испоставило се да ни Европа, а сада ни Америка неће дозволити ширење средњовековних идеја на овом делу Балкана.

Бела кућа ћути

Ето са каквим сојем нас тера та „међународна заједница“ да живимо. Наравно, нико из Беле куће не поставља питање откад је то Сарајево град у Алжиру, јер је то једно од објашњења откуд они у олимпијском граду. Одговор на ово питање уништио би године брижљиво кројене анти-српске политике и нарушио углед Беле у свим осталим америчким кућама. Колико

је Сарајево, и власт и добар део народа, загрижен у спровођењу фундаменталистичких идеја, види се из бројних осуда ове екстрадиције. Колико је затуцаност и заслепљеност мржњом ухватила корена, најбоље говори податак да је Хелсиншки комитет за људска права стао у одбрану доказаних терориста, да је чак његов председник Срђан Диздаревић у јавност изашао са именом само једног полицајца који је учествовао у гужви испред Централног затвора.

Гле чуда, полицајац се зове Дејан Бабић, па није потребно посебно објашњавати зашто му је ових дана глава у торби. Истовремено, и крем чаршије, они што се одазивају на „интелектуалци“, здушно нападају власти због овог „нецивилизованог“ противправног поступка којим је тако „захвалено на обрани БиХ“. Смешно, као да су Срби напали Алжир, баш без везе.

Власт се брани пропуштањем информација „из неименованих извора“ по којима није било алтернативе, да Алжирце није похапсила локална полиција, покупили би их италијански карабиниери, што би прузроковало потпуно захлађење односа на релацији Вашингтон – Сарајево.

Наводно, најзапаженију улогу у ноћи уочи изручења имао је амерички генерал Џон Силвестер који је власти сучио са свим последицама одбијања депортације. Чак је обећао да ће све међународне организације напустити федерацију, што би могло значити да муслимани остају поново, на само, са Србима и Хрватима. Оваквој уцени се није могло супротставити, па су Алжирци одлетели на третман у америчку војну базу Гвантанамо.

Фанатизам по филмском рецепту

Белосветски фундаментализам којем је Изетбеговић широм отворио врата почетком деведесетих, припремајући се за освајање Босне и Херцеговине, дао је своје најопипљивије резултате баш испред сарајевског Централног затвора. Видело се да Алија још влада, иако више борави у пустињи Саудијске Арабије, него испод српског Требевића. Где размењује мишљење са Иди Амин Дадом, који је крив за само 250.000 мртвих у својој земљи Уганди. И сада гули наранџе, пошто је своје људождерске навике платио огромним вишком килограма.

Јесте да је и цели свет имао прилику да види право лице Босне независне и да то у перспективи може да иде у корист очувању Републике Српске, али човек не може да се не забрине за душевно здравље једног, индоктринисаног, дела муслиманске популације. Како другачије протумачити поступак једног младића, који је узвикујући „алаху акбар“ легао испод аутомобила у којем се налазио један од терориста?

Подмећући свој врат (не ногу или било који други део тела) под точак покушао је да спречи аутомобил да крене према аеродрому. Како је уопште дошао на идеју да се тако ис-

пружи? Могуће је одговор наћи у америчком филму, врло популарном међу муслиманима пре рата, који је говорио о борби авганистанских муџахедина против омражених Руса. У том танком филмском остварењу под именом „Тенк“ један Авганистанац, такође у славу алаха, подмеће се под гусенице тенка. Дакле, када се сабере дугогодишње филовање фундаменталистичком филозофијом и неселективно филовање лошим производима холивудског бизниса, добије се фанатик којем није жао да га угазе. Или да звизне авионом у неки небодер, свеједно.

Они би визе

И онда се у муслиманском Сарајеву чуде што нико неће да им укине визе. Јесте да их Запад подржава, још увек су Срби зликовци број један, али нема шансе да на своју територију олакшају улазак онима који би да им подмећу бомбе. У недостатку директне акције, Сарајево је постало центар теоретског и организационог рада на окупању фундаменталистички изоштрене омладине. О томе сведоче многобројни интернет сајтови, од којих је најотровнији сајт „Муслиманске браће“ на којем се воде жучне расправе на тему ко је највећи непријатељ ислама. Како су запенили, изгледа да ће побити и неке своје. Уз све Србе, наравно.

Уосталом, за нас то није ништа ново. Ново је то да је Америка, барем индиректно, тражећи депортацију алжирске групе, признала да су у рату на овим просторима учествовали страни плаћеници, муџахедини.

Зато више не долази у обзир флоскула о српској агресији. Зар је требало да изгине онолики народ у Њујорку па да истина изађе на видело. Или је то био бумеранг? У сваком случају, неопходно је велико чипшење Сарајева које ће можда спровести локалне власти, уз подршку страних татора. Не само зато што су муџахедини опасност за Запад, него и конкретна опасност за стабилност Федерације БиХ.

Тако је то када се у коло са ђаволом ухватиш. Један динар да уђеш, два да изађеш.

Стишала се бура око оптужби за ратне злочине
које је починио Алија Изетбеговић

ЗАШТО ХАГ ШТИТИ АЛИЈУ

Чињеница да је Изетбеговић довео муџахедине у бившу Босну и Херцеговину аутоматски ослобађа Србе од било какве одговорности за рат, агресију поготово. Као последица оваквог правног стања, НАТО би морао да одговара за агресију на Републику Српску, а из те тачке до одговорности за агресију на Србију није далек пут

Наводно, хашки истражитељи се већ близу четири године баве истрагом злочина које су муџахедини починили у селу Кестен, у Близини Завидовића. Конкретно, ради се о десетинама побијених српских заробљеника које су зверски ликвидирали припадници јединице „Ел муџахид“ која је бројала преко 3.000 бораца, од којих је око 800 било из азијских и афричких земаља. У првом тренутку, изгледало је да ће се Хаг заиста озбиљно позабавити овим питањем, па је дошло до извесне панике у муслиманским структурама власти. Хашки истражитељи су на подручју Зеничко-добојског кантона боравили почетком 1999. године, а муслиманске властодрице је нарочито бринуло да истрага не зачепрка по њиховој операцији из 1995. године која је носила назив „Ураган“, јер Срби страдали у селу Кестен доведени су као заробљеници из ове акције.

Већина је заробљена у реону Возуће, на Озрену, а после општег ослобађања заробљеника, кућама се вратило само 157 српских војника од укупно 463 заробљена у овој бици на самом крају рата. У овај број су урачуната и двојица накнадно ослобођених српских официра, које је ИФОР ослободио у изненадној контроли зеничког затвора.

Истрагу је започела Луиз Арбур, ексхумирана је 21 српска жртва, од којих 19 није имало главу. Ископавања су вршена углавном на Озрену, а своја сведочења Хашком трибуналу понудило је и осам преживелих заробљеника из муџахединског логора у Гостовцима. Али, све је стало.

Тек када су се Бин Ладенови авиони зарили у њујоршке небодере, улога и уопште присуство муџахедина у протеклом рату на просторима бивше Босне и Херцеговине, поново је стављено под лупу. У јавности се појавила касета, коју је још 1996. године српска страна нудила Хагу, која је пронађена код заробљеног припадника одреда „Ел муџахид“. На њој су јасно забележена сва иживљавања над српским заробљеницима, а јасно се виде и стотине лица њихових целата. Ова видео трака, уједно, директно оптужује Изетбеговића, који је снимљен како прима рапорт и љубазно ђаска са муџахединима, па је изгледало да постоји објективна могућност да му се суди у Хагу, не само по линији командне одговорности, него и за директно подстрекавање злочина.

Али, Хаг није био објективан, као и обично.

Пацовски канали опет кроз Загреб

Да није оформљен да суди искључиво Србима, Изетбеговић би био тај који се данас презнојава у Хагу. Барем би, званично, била саслушана новинарка немачког „Шпигла“ Рената Флоган која је тврдила да је лично видела Осаму бин Ладена испред Изетбеговићевог кабинета још 1993. године.

Вероватно би му предочили и директне доказе који га терете да је са 300.000 немачких марака награде стимулисао најхрабрије муџахедине. Али не, Алија се слободно шета на омилјеној релацији Мека – Сарајево, он је још увек херој Запада. У хероја су произвели човека који се бавио истим послом као и Бин Ладен, организовањем муџахедина за „свети рат“.

Први фанатици у његовом аранжману на ово тле стигли су августу 1992. године, а операција прикупљања добровољаца и њихов транспорт изведени су под мотом „Наш пут је дихад“. Та претходница увозних ратника ислама стигла је преко Загреба, регуларно пролазиви царинску контролу на аеродрому Плесо, што се јасно могло чути у једној прошлогодишњој расправи у хрватском сабору. У истој расправи чуо се још један занимљив детаљ, да су хрватске власти још тада знале да је знатног удела у финансирању целог путешества имала Ал Каида. Занимљиво свима, сем Хашком трибуналу, наравно.

Месец дана након њиховог окупљања у Јасеновцу, у реону Црног врха код Теслића, имали су прво озбиљније ватрено криштење. Припадници Војске Републике Српске до ногу су потукли ову хорду, потпуно их разбили и натерали у паничан бег, тако да су иза себе оставили комплетну документацију.

Међу документацијом налазиле су се и фотографије на којима се јасно виде одсечене главе српских бораца Благоја Благојевића, Бране Ђурића и Ненада Петковића. На једној од фотографија, која је објављена и у овом броју „Велике Србије“ на 47. страници, муџахедин се сликао са одсеченом главом Благоја Благојевића. У истој архиви пронађен је и списак са именима 43 муџахедина, а јединицом је командовао извесни Абу Исакел Ел Меки. Заменик му је био рођењем брат, Абу Џехиб Ел Меки.

Помоћник команданта за верска питања, што је вероватно нека врста политичког комесара, био је Абу Сулејман, који је данас професор исламских наука на универзитету у Меки. Зна се поуздано да на предавања долази у инвалидским колицима јер је у поменутој бици на Црном врху остао без обе ноге. Тог истог дана српски борци су ликвидирали у борби укупно четири муџахедина, међу којима је био и учитељ из Саудијске Арабије Махмут Абдул Ази.

Ипак, тада се извукао чини се кључни играч, извесни Сеад Ал Гарафи који је имао значајно место у целој операцији прикупљања добровољаца за Алијину војску.

Треба ли још података хашким истражитељима да коначно склопе слику о Алијиној одговорности? Ако треба, ту смо, сведочиће цела Возућа, сав народ Озрена који је највише страдао од ових хероја, који су своју храброст исказивали искључиво масакрирајући заробљенике.

Двосмерни канал

Од самог почетка, исламски фундаменталисти су замислили да њихов пацовски канал функционише двосмерно, да из иностранства Алији Изетбеговићу пристиже новчана помоћ, наоружање и муниција, те да редове његове немотивисане и уопште неупотребљиве војске уредно попуњавају муџахедини, пре свега добровољци из Пакистана и Авганистана. Са друге стране, замисао конструктора канала односила се на утирање пута за одлазак муслимана, оних младих и пробраних држављана БиХ, на верско и војно школовање, углавном у Авганистан. Треба ли бољег доказа о повезаности, тачније значајној улози коју има Изетбеговић у светском ланцу тероризма? Изгледа да треба, Хагу нарочито, тако да се слободно може рећи да је заташкавање једном започете истраге директан доказ како је Хаг антисрпска творевина.

У ствари, Хашком трибуналу је немогуће да делује по питању Изетбеговића или муџахедина јер би на тај начин негирао сам себе, а што је још битније, довео би у питање кредибилитет својих финансијера. Јер, чињеница да је Изетбеговић довео муџахедине у бившу Босну и Херцеговину аутоматски ослобађа Србе од било какве одговорности за рат, агресију поготово. Као последица оваквог правног стања, НАТО би морао да одговара за агресију на Републику Српску, а из те тачке до одговорности за агресију на Србију није даљак пут.

Много је разлога због којих Изетбеговић и даље безбедно шета, навели смо само неке, али вероватно је најубедљивији онај да Запад неће да његовим хапшењем заоптри конфронтацију са исламским режимима, типа Саудијске Арабије, чија му подршка треба у обрачуну са Ираком или Палестином.

Зато ће жртве геноцида и даље бити суђене као ратни злочинци.

САДИСТИЧКА ТОРТУРА У МУСЛИМАНСКОМ ЗАТВОРУ

Осуђен због ратних злочина још 1993. године Сретко Дамјановић се у обновљеном процесу пред Кантоналним судом у Сарајеву бори да докаже своју невиност

У Сарајеву је настављено суђење Сретку Дамјановићу којег су муслимански бојовници заробили још у зиму 1992. године, на потезу између сарајевских насеља Вогошће и Кобиље главе. Заробљен је заједно са Бориславом Хераком, а муслимански пропагандисти су од њиховог заробљавања направили прави циркус. Било је то прво суђење у рату које је преносила телевизија. Није се знало ко се тих дана више огрешио о професију, правници или новинари који су коментарисали ово суђење у стаљинистичком маниру.

Сретко Дамјановић се држао храбро, није поклекнуо чак ни када му је прочитана смртна пресуда за наводне, никад доказане, ратне злочине. Једино што се од њега могло чути је да не признаје суд пред који је доведен. Казна му је убрзо преиначена на двадесет година затвора, баш као и Хераку, али је за разлику од њега Дамјановић по окончању рата захтевао обнову процеса.

На рочишту овог обновљеног судског процеса које је одржано 5. јуна није се много говорило о његовој евентуалној кривици. Суђење у Кантоналном суду у Сарајеву почело је изношењем налаза судско-медицинског вештака Илијаса Добраче, истог оног који је га је прегледао још пре десет година. Пошто је вештак остао при својој изјави, судија Горан Орашанин прочитао је комплетан налаз у којем су забележено да су код Дамјановића пронађени ожиљци на десној надлактици и натколеницама, те да је дијагностицирана фрактура једног ребра. Сретко Дамјановић је тврдио, у свом исказу, да га нису малтретирали они који су га заробили, али да је страшне тортуре издржао у бившој касарни „Виктор Бубањ“, приликом истраге коју је спроводила војна полиција.

Уследило је неколико питања заменика кантоналног јавног тужиоца, која су се односила на могућност ранијег повређивања, приликом пада или неког судара. Судски вештак је потпуно искључио овакве могућности и оценио као сигурно да се ради о повредама нанесеним неком оштрицом и топлим предметом, када се ради о повреди ребра.

После тога, Дамјановић је имао још једну замерку која се показала оправданом. Објашњавајући шта је све преживео, рекао је да Добрачин преглед из 1993. године није био потпун, па је и показао неке од повреда које нису ушле у извештај судског вештака. Поштујући ову новонасталу ситуаци-

ју, судија Орашанин је прогласио паузу и истовремено наложио вештаку да у том времену обави додатни преглед. После паузе, судски вештак је констатовао постојање и осталих повреда. Испоставило се да су осим раније наведених повреда, Сретку Дамјановићу нанесене повреде носа, вилице и још неколико ребара. Можемо само нагађати какве страхоте је преживео Дамјановић када су још увек, после десет година, видљиве њихове последице.

На самом крају суђења Сретко Дамјановић је још једном затражио реч. Обратио се директно судији овим речима: „Поштујем ово вијеће, али ово не може више овако. Одлучио сам да почнем штрајк глађу и желим да вас на то упозорим. Ко ме иде у прилог ово одуговлачење?“

Судија Горан Орашанин нашао је за потребно да одговори Дамјановићу, убеђујући га да је процес веома близу краја, те да је остало да се слуша само још неколико сведока.

Надајмо се да је тако као што каже судија и надајмо се да ће пресуда бити праведна. На то нас наводи и доста објективан приступ који је показао судски вештак, а и правосуђе у Федерацији БиХ доживело је извештан помак у односу на оно ратно, стаљинистичко. Уосталом, ако је Дамјановић изразио поштовање судском већу, треба имати наде да ће после десет предугих година ипак дочекати правду. Он зна шта говори, доказао је то када се усудио да не призна суд који га је, по кратком поступку, осудио на смрт.

Што се тиче повреда које је задобио од муслиманских полицајаца, то у сваком цивилизованом друштву захтева истрагу и подизање оптужнице против починилаца овог садистичког дела. Поготово када је стигла и потврда званичног судско-медицинског вештака, отварање овог судског процеса могло би бити извесно. Ако Сретко Дамјановић одлучи да заиста почне штрајк глађу, Република Српска би се могла ангажовати барем толико да се осигура, независно од званичне, и неутрална контрола његовог здравственог стања. Пре свега, зато што је доказан нехуман поступак у затвору којем је био изложен. Из истог разлога, власти Републике Српске би морале, у случају да Дамјановићу буде потврђена казна, да захтевају од кантоналних власти да остаток казне издржава на територији Републике Српске, што би увелико смањило бојазан од затворске тортуре каквој је, доказано, био изложен.

(НЕ)БРИГА МАТИЦЕ

Срби су као и обично остављени сами себи, плус што на политичкој сцени Републике Српске преовладавају странке које или директно извршавају наређења странаца или су склоне подилажењима сваке врсте. У хрватском блоку странака из Федерације БиХ таквих одступања од свеопштег националног интереса нема или је сведен на најмању могућу меру. Само Српска радикална странка има чврсте везе са матицом и може рачунати на све видове помоћи

Горан Свилановић, Кошгуничин министар иностраних послова, баш уме да изнервира човека. Барем колико онај Ђинђићев Чеда. Свилановић би стално неком да се извињава, чак и кад то нико од њега не тражи. Тако је пре неки дан изразио још једно горко кајање: „Милошевић је можда технички изгубио све ратове, али је његова идеологија победила и то је страшно. Он је ушао у ратове са идејом – ми не можемо живети са њима. Политичари српског народа дужни су да се извине грађанима бивших југословенских република због рата.

Ипак, пуно је теже да то учини садашња власт, јер је временска дистанца кратка”.

Можда је требало да победи Титова идеологија па да уважени министар буде срећан. Осим тога, где му је логика, ако је Милошевић изгубио све ратове, чему онда извињење? Када је то било да се поражени извињава победнику?

И одакле му право да се у име читавог српског народа извињава, на којој скупштини, на којем референдуму је донесена таква одлука?

Још нешто, да је Милошевић ушао у рат са идејом „ми не можемо живети са њима” вероватно би Срби и победили у свим тим ратовима. Ипак, човек у чијој отмици је учествовао и покајник Горан, у све ратове, а нарочито онај у бившој Босни и Херцеговини, ушао је са обрнутом, братство–јединственом идејом. Да можемо живети са усташама, муцахеди-

нима, а на крају и са балистима. Зато је и заустављена српска војска да уђе у Сарајево, Горажде, Бихаћ, Задар, да би се на крају повукла чак и из Приштине.

И шта му то значи да је рано за извињења када се већ извињавао уздуж и попреко Хрватске? Била је то његова славна епизода позната под насловом „Горан у Загреб, Мартин из Загреба”. Да је барем нешто научио из овог поклоничког путовања.

Прво, могао је да види да муслимани, на пример, од Месића уопште не траже никакво извињење, иако су их Хрвати својевремено баш добро напуцали. Друго, могао је на лицу места, у Загребу да се информише како се води брига о припадницима сопственог народа који живе у другој држави, у овом случају о Хрватима у Босни и Херцеговини.

А ево како Стипе води политику: „Ако бих нешто поручивао гласачима хрватске националности, подсетио бих их на двије ствари. Моја је уставна обавеза да бринем о положају Хрвата који живе изван Хрватске, а њихова је домовина Босна и Херцеговина”. Лепо човек каже, Хрватска будно посматра шта се дешава са њеним народом у БиХ, брине о томе, а они нека мирно гласају. Не морају да брину што су тамо апсолутна мањина.

Када су ови наши (наши само условно, силом прилика и пуча) исказали бригу за опстанак Републике Српске или положај Срба у Федерацији БиХ? Оних преживелих или оних

који чекају да продају станове? Никад, Коштуница је у Сарајеву био јасан, он је за јединствену БиХ, а о Свилановићу да не говоримо. Својим изјавама као да се труди да српски народ Републике Српске још више удаљи од матице, као што је то урадио потписујући свашта по Хрватској са имовином и преосталим српским народом.

Дакле, Срби у БиХ су остављени сами себи, плус што на политичкој сцени Републике Српске преовладавају странке које или директно извршавају наређења странаца или су склоне подилажењима сваке врсте. У хрватском блоку стра-

нака из Федерације БиХ таквих одступања од свеопштег националног интереса нема или је сведен на најмању могућу меру, тако да не чуде најновије информације о могућој коалицији свих хрватских странака. Ипак, колико далеко иду хрватски планови, стварно је изненађујуће, само тако је могуће коментарисати кандидатуру Хрватске кршћанске демократске уније која је предложила свог човека на место српског члана Председништва БиХ. Наравно, Србима није пало на памет да, рецимо, предложе свог кандидата за муслиманског члана истог председништва.

У таквој ситуацији, Српска радикална странка Републике Српске је једина политичка снага која има везе са матицом и тамо може рачунати на сваку врсту помоћи, од правне па надаље. Исто тако, српски радикали, као што је најавио др Војислав Шешељ, су једини који се залажу за постизборно окушање свих српских странака у концентрационој влади. Слушајући прве оцене изборне комисије последњи је час да се збију српски редови. Ево зашто: „Постоји велики број политичких странака из Федерације БиХ које су се кандидовале за изборе у Републици Српској, отприлике 30 одсто од укупног броја странака. Исто вриједи и за странке са подручја Републике Српске, што показује тенденцију ка јединственој БиХ”, тако гласи изјава председавајуће Изборне комисије БиХ Лидије Кораћ. Значи, постоји тенденција ка братству и јединству са муџахединима, што нам баш и не одговара.

Све су то разлози да се српски гласачи окупе око Српске радикалне странке која у овим изборима има пред собом само један циљ, очувањем Дејтона спасити Републику Српску. Тај циљ је могуће остварити само заједно, јединством свих српских странака.

ГЛАСОВИ ИЗБЕГЛИЦА БИЋЕ ИЗГУБЉЕНИ

Удружење избеглица које живе у Бањалуци позвало је власти Републике Српске да престане са несавесним избацивањем људи који живе у туђим становима, већ да им пре избацивања обезбеди парцеле на којима би градили куће. Избеглице сматрају да ће оспоравање права гласа избеглицама који нису напустили туђу имовину, погодити највише Републику Српску. Сви они који по овом основу неће имати право гласа, вероватно неће ни гласати на својим бирачким местима у Федерацији БиХ. То ће користити заговорницима унитарне БиХ, а на то су представници избеглица више пута упозоравали чланове актуелне владе. Како кажу, нико их није схватио озбиљно. Обрађали су се председнику Владе, министарствима за урбанизам, избеглице и расељена лица, управу и локалну самоуправу, па чак и Републичкој геодетској управи. Предлагали су на који начин би се могло решити право гласа избеглих који живе у туђој имовини, али без успеха.

Сви они остајали су глуви на апеле да се избеглим и расељеним лицима доделе парцеле за изградњу породичних кућа, што би био пут да задрже право гласа на изборима у Републици Српској, поготово што је такву могућност предвидео и високи представник чланом 24 б Закона о изменама и допунама Закона о коришћењу напуштене имовине.

Да су на власти српски радикали, све би било другачије. Види се то у насељу Бусије, у општини Земун. Тамо су плацеви додељивани по багателно ниским ценама, а сва добијена средства одмах су улагана у инфраструктуру. Српска радикална странка сигурно не би отезала или покушала да заради на додели плацева избеглицама у Републици Српској.

ПОЛИТИКА ПОБЕДИЛА ФИЛМСКУ УМЕТНОСТ

Сарајево је одушевљено успехом Даниса Тановића и због тога што су у њему, најзад, нашли замену за давно изгубљеног Кустурицу

„За моју земљу, за Босну”, узвикнуо је Данис Тановић ви-
тлајући Оскаром.

А ми мислили да је за филм.

Тако је Тановић аргументовано доказао да су у праву сви скептици (углавном домаћи, амерички) који већ годинама тврде да ово највеће холивудско признање одавно нема никакве везе са квалитетом филмова. Још нешто, могао је Тановић да буде прецизнији, права парола би гласила: „За мојих 20 посто територије”, не оне ничије земље, него оне на којој је овај његов успех озбиљно схваћен. Само тамо и нигде више. Сав остали свет, којем су границе држава далеко иза хоризонта, зна о чему се ради, па тешко да ће се овај надобудни режисер обогатити после биоскопских пројекција његовог филмског чеда. Тако је барем у Србији, а ни преко пута, у Загребу, никог не интересује шта је писац имао да каже.

Апсолутна незаинтересованост Београда је помало изненађујућа, јер смо навикли да се у овој метрополи гута све што дође из Сарајева. Године, тачније деценија и кусур, живота у одвојеним државама, о рату да не говоримо, изгледа да су ипак дале резултате. Јер, стварно је превршило меру гутање најгорих производа сарајевске субкултуре. Некритичко обожавање, по правилу, скупо се плаћало и домаћим

заостајањем и парама, што је произвођачима фалша било и најважније. Довољно је да неки бенд долази из Сарајева па да напуни Сава центар или прода гомили плоча, то је донедавно било једино мерило квалитета. Никог није интересовало што под својим кровом српска престоница има много боље, много лепше и поштеније (у смислу оригиналније) ауторе, у свим областима, од субкултуре (нарочито рок музике) до филма и књижевности.

Изгледа да је Тановићев филмчић био прекретница. Кап превише у мазохистичком конзумирању свих врста винилно-целулоидних производа који мрзе Београд, али не и његове паре. Ако ћемо поштено, Срби су направили много (затнати) бољих филмова који за тему имају недавни верски, етнички и грађански (Фикрет Абдић) рат који је Тановића оставио на толико мало простора да никог више не занима. У смислу да из таквог гета не може да се изроди ништа без комплекса, отворено, смело и слободно што јесу одлике праве уметности.

Оно, тачно је да и у српским филмовима са ратном тематиком има још увек превише пардона, углавном због зазирања од владајуће грађанске (западњачке) критике. Али, погледајте какву је трансформацију доживео Бата Живојиновић, његови ликови заиста су еволуирали у складу са разво-

јем догађаја. Кад смо већ споменули Валтера који више ни у лудилу не би бранио Сарајево, који је на крају тунела, излазећи на светло дана ипак прогледао, згодно је повући једну паралелу. Појединци који су гледали Тановићев филм нису претерано одушевљени. Филм им је занимљив, али оставља утисак већ виђеног. Сва критика стане у једну реченицу: „Као да сам гледао још једну епизоду 'надреалиста'". Да ли због словеначког глумца Бранка Ђурића или сценарија, није важно. Према томе, у Сарајеву ништа ново. Изгледа да су „надреалисти“ врхунац до којег је олимпијски град могао да стигне. Нема проблема, јесте да су били смешни, понекад чак и духовити, али не иде да се копије „Монти Пајтона“ гурају у сваку чорбу.

Нажалост, Тановић који је растао под њиховим очигледним утицајем, а временом свој дух обогатио само мржњом, и није могао више. Уосталом, и Пајтоновци су повремено излазили из телевизијских оквира и правили филмове. Тако је, на својеврстан начин, нехотице, филмом крунисана и заоставштина Небојше Јанковића, алијас др Нелета Карајлића. Уз посредничку улогу Бранка Ђурића, алијас муслиманског Словенца.

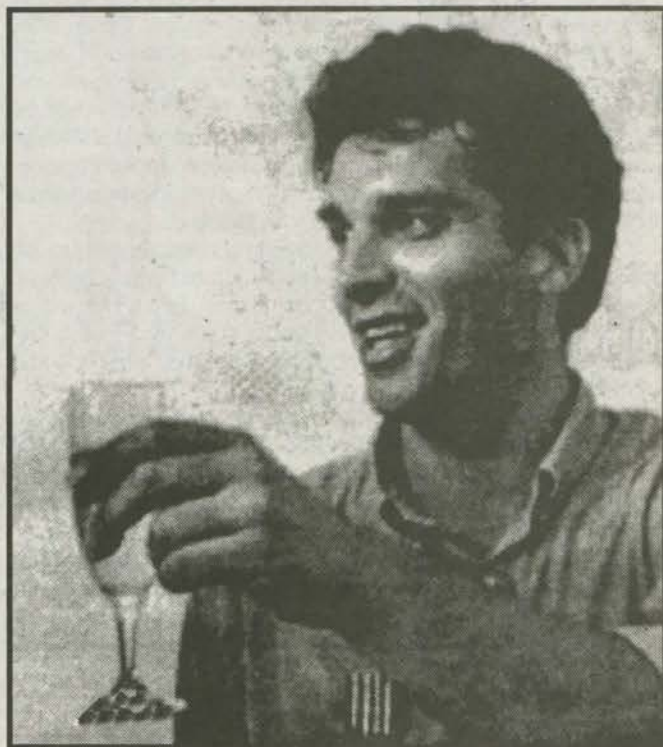
Зато и није чудо што Тановић није добио „Палму“, јер европски филмски фестивали још увек цене (оцењују) филм, а не политику.

Наравно, муслиманска публика и нарочито критика славе Оскара и то на прилично примитиван начин, вређајући конкурентски филм „Амели“. Тврде да 15 милиона уложених долара, одлична фотографија и још боља главна глумица нису ни до колена „Ничијој земљи“ што је јадан начин прослављања највеће светске награде на пољу политичке пропаганде. Наук свим европским филмацијама је јасан, своја дела више не смеју да кандидују за Оскара, у конкуренцији за најбољи страни филм, да не би дошли у ситуацију да им вредност дела доживи инфлацију невиђених размера.

Постоји још један посредан разлог због којег је Тановићева награда дочекана са додатним одушевљењем. Напокон су, ето, нашли праву замену за Емира Кустурицу, човека који је слободном вољом изабрао да живи у мрском Београду.

Само, дошло је до забуне. Кустурица је ипак прави, школовани режисер чији су филмови делом и омаж великим ауторима какав је био Тарковски, на пример. Немогуће га је поредити са почетником који је „убо“ Оскара само због националне и регионалне припадности, који у свом филму туђим (Нелетовим) језиком гради сопствени филм.

У жељи да постигне Кустурицу, посленици сарајевске штампе потрчали су на Златибор где снима свој нови филм, али осим љубазног, веома кратког, разговора о његовом, а не о Тановићевом филму, нису могли да извуку нешто више. А како и да говори о филму који није гледао? Што је уосталом и правило када се говори о овдашњим филмофилмима.

МИЛО И ЧАНАК НА ИСТОМ ЗАДАТКУ

Ненад Чанак, уз обилату помоћ Демократске странке Зорана Ђинђића упоран је да створи некакву нову, војвођанску нацију. У великом је заостатку у односу на свог колегу Ђукановића, који је у процесу расрбљавања Црне Горе далеко одмакао. Али, обојица су једнако дубоко забраздили

Срби у Србији, а нарочито у Републици Српској, нису довољно информисани о ономе што се догађа у Војводини и Црној Гори. Видљиво је да Чанак моделира свој забран по неким новим, само њему знаним принципима, а оно што ради Ђукановић много је препознатљивије, ако ништа друго због агресивности којом ствара нову нацију. Управо то раде обојица, кроје нове нације, с тим да Ђукановићу више није довољно признање црногорске нације, негови Црногорци морају по свему, од самих корена, бити одвојени од Срба.

Оваква (не)научна поставка данас се у Црној Гори узима здраво за готово, тако да о њој више и нема расправе. Крајњи аргумент присталица расрбљавања је да им нико не може забранити да негирају српске корене, те да их се не тиче шта је Његош писао.

Такав нихилистички став према свему српском, иако не широко распрострањен, директан је производ политике Мила Ђукановића која је у почетку била инспирисана а данас помоћу од стране либерала Славка Перовића. Суштина ове обмане је у историјском фалсификату да је Дукља била прва црногорска држава, у којој су живели некакви црвени Хрвати које су Немањићи, пре свих Свети Сава, присилили да се изјашњавају као православни Срби. Због тога тзв. Дукљанска академија, обилато подржавана (медиски и финансијски) од црногорског режима данас тражи ревизију ове „историјске неправде“, што у пракси значи прелазак у католичанство и „повратак“ у окриље хрватског националног корпуса. Тако би се на карти уместо Црне Горе појавила Црвена Хрватска, што је био неостварени сан усташког злочинца Секуле Дрљевића, на пример.

О синхронизованој акцији режима и самозваних власти сведочи и летак дистрибуиран широм Црне Горе: „Дукљанска академија наука и умјетности позива Те да гласаш за „Побједа је Црне Горе – Демократска коалиција Мило Ђукановић“, која ће остварити повијесни сан о Црној Гори као саставном дијелу Црвене Хрватске“.

Према томе, политика Мила Ђукановића иде паралелно на два колосека, за њега је лакши пут до самосталне Црне Горе ако се народ престане осећати саставним делом српског националног корпуса. Уједно, оваква јавна протежирања усташлука, пуне једра маргиналицима у Србији, који своју ситну политичку добит настоје остварити на крилатици „нека иду“. Међутим, треба знати да већина Црногораца није спремна да преко ноћи ишчупа своје корене, те да тамошњи медији, који су упорни у формирању лажног јавног расположења, само изазивају огорчење оваквим суманутим теоријама. Наравно, и „дукљани“ и Ђукановић су рачунали на реакцију из Србије коју би искористили као кључни аргу-

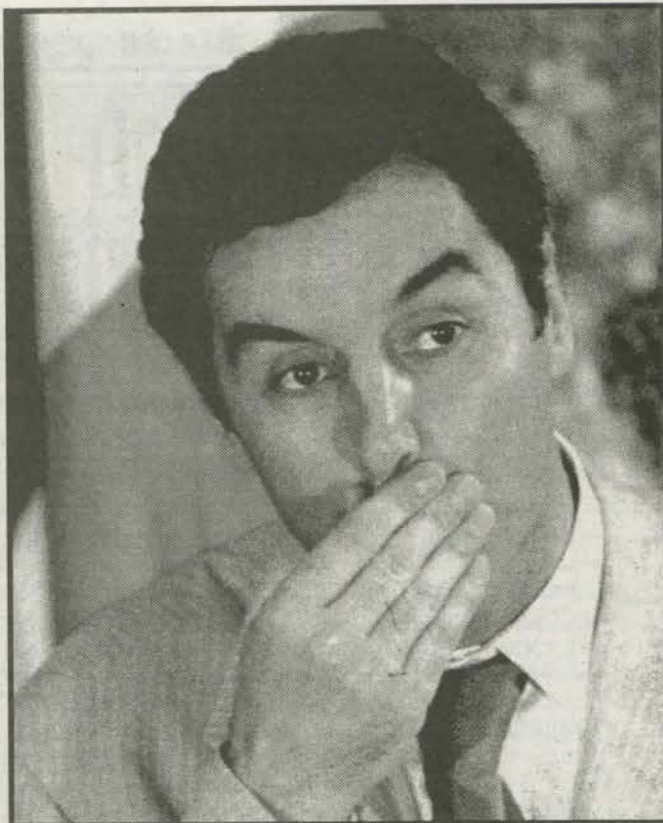
мент за отцепљење, али исто тако смо сведоци да Србија (осим Батића) и не помишља на референдум.

Сличан посао, са још мање успеха, у Војводини ради Ненад Чанак. И он се латио невероватног посла, прављења нове нације али са још мање основа од Мила Ђукановића. Ако је још увек актуелни председник Црне Горе имао претече у усташким теоретичарима, Ненад Чанак је родоначелник некакве нове, војвођанске нације. По њему, у Војводини жи-

ве Војвођани, иако 65 процената тамошњег становништва чине Срби. У својим наступима намеран је да управо од тих 65 одсто Срба створи нацију, а да Мађари, Хрвати и сви остали наставе да уживају статус националних мањина. Ова Чанкова идеја у свом полазишту има подударности са југословенством, барем у његовим тумачењима, као јединим правим изразом националних осећања у некадашњој заједници. Како је врло опасно у данашњој Европи чепркати по националним мањинама, Чанак своју агресивну кампању усмерава само према Србима који би требало да попуне тај његов национални корпус. Слично као у Црној Гори и у војвођанској јавности се пробијају гласови о некаквој аутокефалној цркви, што је само потврда да су циљеви и методи ове двојице властодржаца исти. Под Чанком, а уз обилату помоћ војвођанског огранка Ђинђићеве Демократске странке на терену, дешавају се процеси који су пре неколико година виђени у Црној Гори: из употребе се избацује ћирилица, уклањају ознаке Републике Србије (у Миловом случају Југославије) а неподобни жигошу као унитаристи или ултранационалисти.

Тако су и Чанак и Ђукановић постали најопасније оружје у рукама српских непријатеља, отелотворење још једне зле крилатице „окренути Србе на Србе“. Као што је некада Ј.Б. Тито успео да изазове раскол у српском народу, који је у крајњој инстанци произвео кидање живог националног бића на два дела, на Србе и Југословене, тако ова двојица данас чепркају по тек зараслој рани српске трагедије.

Упркос свему, са дозом самоуверености се може тврдити да им ни медији ни сви остали алати власти неће помоћи у науму. Овакав оптимизам се реално заснива на историјском искуству, јер ово нису први покушаји расрбљавања. Од Турака преко Марије Терезије па све до Павелића, на Србима су испробане све методе, и оне репресивне и стимулативне, али смо опет остали и опстали.

Зато ће ова двојица остати само ефемерне појаве, производ једног послератног времена смутње у којем су покушали да мирним путем спроведу оно што наши непријатељи нису били у стању да ураде оружјем.

КО ЈЕ КРИВ ЗА РАСПАД ЈУГОСЛАВИЈЕ

Познати инцидент (за који никад није одговарао) у којем је Ненад Чанак јавно, пред камерама, поломио таблу са ознакама РТС-а, најбољи је одраз стања у данашњим медијима. Они су главно оруђе у процесу денацификације српске памети, који је у пуном јеку. Зато у Србији Чанак не одговара за скрнављење српске заставе, а Стипе Месић добија завидну минутажу на тој истој телевизији, новосадској експозитури РТС-а. И нико не полемисе са његовим ставовима, за нашу јавност представљен је као врхунски демократа. Ако је очекивано да му се новинар не супротстави када оспе праву палбу на Слободана Милошевића, сигурно је неопростиво што му није постављено противпитање, како је могуће да Србима обећава повратак када је познато да су привођења и хапшења редовна, те да нису ретки ни случајеви убистава. О анимозитету комшија да не говоримо.

Хрватска држава, за разлику од српске, и даље је извор неспутане мржње према Србима, што се може видети у свим емисијама ХРТ-а. Наравно, велики демократски свет не показује намеру да интервенише, као што је то покушавао пре октобарског пуча у Београду и коначно успео Ђинђићевим доласком на власт.

Ипак, извесну наду да се Ђинђићеви медији баве узалудним послом, уноси једна од последњих изјава Горана Свилановића. Коштуничин министар иностраних послова је на округлом столу посвећеном сарадњи са Хашким трибуналом изнео свој закључак да се за две године од промена (како досовци називају пуч) није ништа променило. По њему, однос просечног грађанина Србије и уопште Југославије према Хагу и даље је одбојан. Не треба акцентирати да је овај округли сто одржан у организацији једне од бројних „невладиних“ организација, што је већ одавно неписано правило.

За очекивати је да због ове, по Свилановића поражавајуће, констатације, медијски притисак на здраву памет у Србији буде барем удвостручен, тако да у скоро време можемо очекивати репризирање силних емисија и серијала о распаду Југославије за који смо ми криви. Ни у ком случају велики демократа Месић који је свом поглавнику Туђману рапортирао да је обавио посао због којег је својевремено боравио у Београду.

КОГА БРУКАЈУ ПАЦОВСКИ КАНАЛИ

Папа Пије 12. није само директно био умешан у геноцид над Србима, Јеврејима и Роми-ма. Под његовим окриљем организовани су пацовски канали којима су монструми бежали са места злочина у земље Јужне Америке

Ватикан је недавно изазвао велико незадовољство међу новинарима многобројних страних агенција акредитованим у Италији. Наиме, папска држава је одлучила да не објави документе који расветљавају активности папе Пија 12, Хитлеровог и Мусолинијевог савременика, а што је за нас Србе још важније, Павлићевог савременика.

Портпарол Ватикана Хуан Наваро је недавно изјавио да ће „документација бити дата на увид јавности чим буде срећена“, што је заиста рекорд у бирократској спорости јер се ти документи срећују већ више од 44 године, од када је овај папа умро. Свих тих година, редовно, Ватикан обећава да ће архива бити доступна јавности, што би коначно до краја открило умешаност папе Пија 12. у масовне ликвидације Срба, Јевреја и Рома које су спроводили Павлић и Хитлер.

Папина повезаност са овим геноцидом данас више није предмет истраживања, она је неспорна, непознати су само неки технички детаљи, чије откривање још увек, очигледно, може да нашкоди католичкој цркви. Барем је тако процењено у Ватикану, али већина историчара и новинара сматра да је далеко интересантнија улога Пија 12. у организовању „пацовских канала“, илегалних путева којима се гомила усташа и нациста склонила у латиноамеричке земље. Анте Павлић, пре свих, а бежећи од заслужене казне овим путем је кренула и гомила његових извршилаца, од којих је најпознатији Вјекослав Лубурић. Пацовски канали су функциониса-

ли годинама, и то у послератном периоду када се Европа и свет уопште жестоко обрачунавао са умоболном теоријом више расе, па је и та чињеница да су сви ови монструми скоро несметано путовали широм планете посебно занимљива. Многобројни истраживачи су у својим делима подносили доказе о умешаности великих, западних сила, што је још један додатни мотив Ватикану да заштити досије из Другог светског рата.

У целој овој причи око деценијског сређивања документације за Србе нема ништа изненађујуће, али има увредљивог и безобразног. Објављујући ову вест „Слободна Босна“, новине које излазе у муслиманском Сарајеву, у броју 277 од 7. марта ове године, на 35. страници, наводи да Пија 12. „...слободарски свијет оптужује да је подржавао нацистичке прогоне Јевреја“. О Србима и Ромима ни слова, тако по писању „Слободне Босне“ испада да је погроме над Србима тај слободарски свет подржавао.

Наравно, знамо да је тешко једном муслиманском новинару да напише да су страдали Срби, па макар и у Другом светском рату, јер су дуго година успешно градили имиџ српских (агресорских) жртава. Али то како пишу је чисти језик мржње и о томе би морали да размисле. Ако не они, онда странци који упиру прстом на Републику Српску као једини извор нетолеранције и мржње према другим народима.

БЕОГРАДСКИ ГРАФИТИ

ТИТА СМО ЗВАЛИ ЧЕДА,
ДА ЛИ ТО ЗНАЧИ
ДА ЋЕ НАМ ЧЕДА БИТИ ТИТО

РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ТИРАНИЈЕ И
ДЕМОКРАТИЈЕ НАЈБОЉЕ СЕ ВИДИ
У СРБИЈИ. У ТИРАНИЈИ ЈЕДАН ЧОВЕК
РАДИ ШТА ХОЋЕ,
А У ДЕМОКРАТИЈИ ГРУПА ЉУДИ
РАДИ ШТА ХОЋЕ.

КАДА СРБИИ СА ЈЕДНЕ СТРАНЕ ДРИНЕ
ПОМАЖЕ СРБИЈУ СА ДРУГЕ СТРАНЕ,
ТО СИГУРНО УГРОЖАВА ИНТЕРЕСЕ
АМЕРИКЕ У РУСИЈИ.

СРБИ НИСУ ОПТУЖЕНИ ЈОШ САМО
ЗА ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ РАЈА, ОНО
КАДА СУ ИЗ ЊЕГА ПРОТЕРАНИ
АДАМ И ЕВА.

НИЈЕ ТАЧНО ДА НАМ НИСУ ДАЛИ
НИШТА. ОБОГАТИЛИ СУ НАМ
ЗЕМЉУ ОСИРОМАШЕНИМ
УРАНИЈУМОМ.

На основу члана 17 Скупштина Српске радикалне странке Републике Српске на седници 2. маја 2002. године у Бијељини усваја програмску оријентацију

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМСКА ОРИЈЕНТАЦИЈА

1. Српска радикална странка Републике Српске је демократска, национална и патриотска странка.
2. Заговара пуно национално јединство с циљем да тако уједињени изведемо неопходну трансформацију друштва у складу са вредностима које задовољавају потребе нашег народа.
3. Јединство народа као нужан предуслов позитивних промена може се остварити само изградњом и развојем националне свести и патриотизма.
4. У том смислу очување националних традиција представља темељ за изградњу савремене државе и друштва.

Политичка програмска оријентација

5. Српска радикална странка Републике Српске се бори за изградњу политичког система са јасним уставним уређењем.
6. Облик организације државе мора бити резултат потреба и воље народа. Свако настојање да се наметне другачија политичка пракса представља препреку политичкој стабилности.
7. Република Српска мора бити модерно организована са доследно изведеном поделом власти на законодавну, судску и извршну. Државна власт мора бити сервис грађана.
8. Територијално јединство Републике Српске је нужан услов њеног опстанка. Свако прекрајање Републике води ка њеном уништењу и представља резултат неприхватљивог настојања да се мимо воље народа изврши промена уставног уређења.
9. Народни суверенитет је гарант постојања Републике Српске и он не сме бити доведен у питање.
10. Република Српска мора обезбедити оживотворење и поштовање стандарда парламентарне демократије.
11. Једнодомни парламент представља једино прихватљиво решење. Карактер Републике Српске и историјско право њеног народа на самоодређење најбоље се манифестују кроз једнодомни парламент. Принцип један човек – један глас мора бити поштован и у парламенту.
12. Председник Републике Српске треба бити личност која својим моралним и доследним понашањем достојно представља Републику Српску и њене грађане не доводећи у питање своје поштовање Устава, закона и интереса Републике.
13. Влада Републике Српске треба доживети пуну и темељну

ту трансформацију. Нужно је да се конституише као оперативно тело које извршну власт обавља поштено, способно и ефикасно.

14. У том смислу треба извести и реформу државне управе.
15. Јавност рада државних органа примарна је претпоставка за разбијање центара криминала и корупције у државној управи. Због тога ово начело треба доживети пуну афирмацију.
16. Без одговорности свих носилаца власти неће доћи ни до побољшања постојећег стања. Досадашња политика изигравања предизборних обећања и изостанак адекватне санкције за такво понашање произвели су оштре и непомирљиве супротности између потреба народа и резултата рада државних функционера. Тиме је пољуљана вера у Републику и њену будућност. Зато је одговорност власти битна претпоставка за стабилност Републике.
17. Уставност и законитост морају бити доследно поштовани као гаранција за владавину права и постојање правне државе.

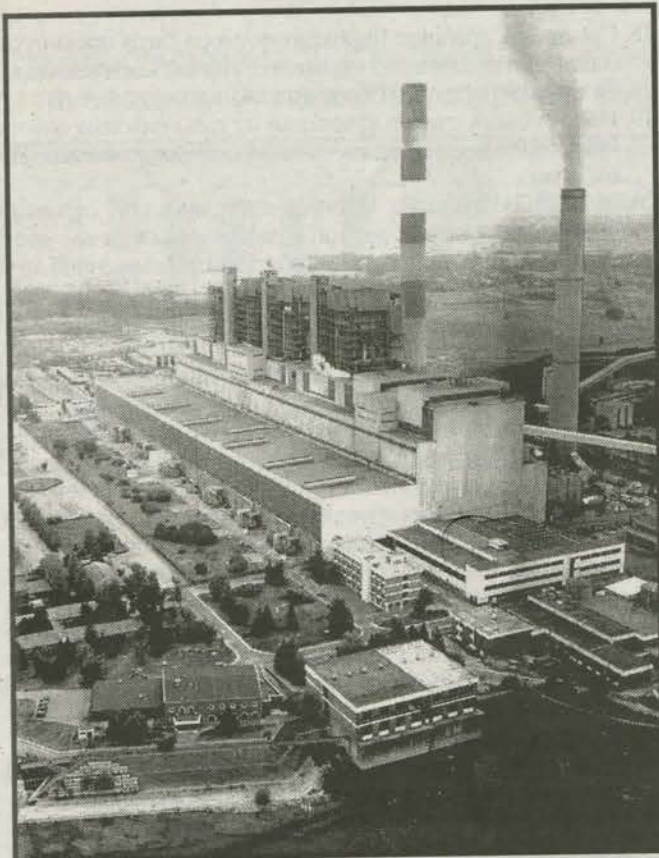

18. Самовоља државне бирократије мора бити прекинута. Законит и поштен рад у државној управи мора надвладати злоупотребе службеног положаја и овлашћења.
19. Нарасла корупција и криминал на свим нивоима власти представљају један од разлога за нефункционисање Републике.
20. Развијена паралелна законодавна пракса коју спроводи високи представник разлог је за стварање правне несигурности. Томе се може супротставити само озбиљан и систематичан процес кодификације и унификација права иза кога стоје легитимни народни представници.
21. Правосуђе мора радити на начелима независности, самосталности и стручности. Наставак праксе одређивања политичке подобности судија произвео је озбиљне проблеме који под сумњу доводе резултате њиховог рада.
22. Резултати локалне самоуправе су веома лоши. Постојећим законом општинама су са једне стране одузете виталне функције, а са друге дата оргомна овлашћења која не би требала бити предмет њихових функција. Због тога се данас мало која општина у Републици Српској може похвалити да задовољава потребе локалне заједнице. Потребна је систематична промена која напушта догме из ранијег периода и општину доживљава као локалну заједницу, која је у функцији задовољавања основних потреба њеног становништва.
23. Изборни систем најбољи је показатељ како руку под руку не могу ићи протекторат и демократија. Решења која постоје, а која пре свега нису у складу са основним демократским принципима и процедуром нису заштитила ни

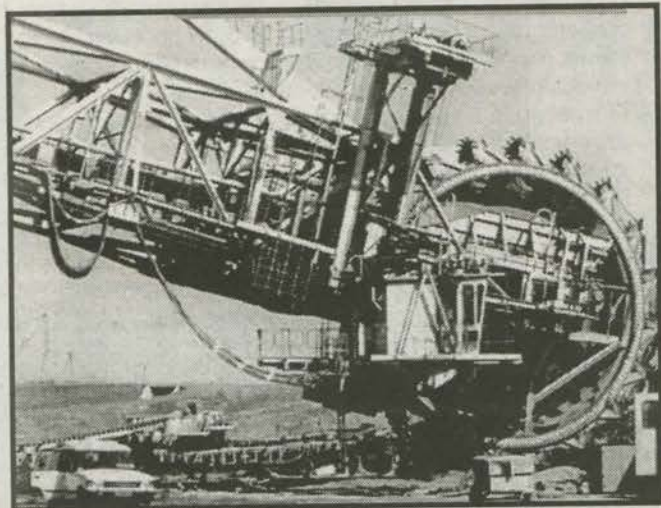
основно право да свако може да бира и да буде биран. За спречавање губитка поверења у демократију, које је код грађана све присутније, нужна је брза промена таквог стања. У супротном ће сви процеси бити потпуно делегитимисани и као такви одбачени од грађана.

24. Потребно је подржати пуну афирмацију права свих политичких партија да учествују у политичком животу сразмерно поверењу грађана и прихватљивости њихових идеја и ставова. То је кључна претпоставка за постојање одговорне и ефикасне власти која ужива поверење грађана.
25. Велику улогу у свеукупном процесу друштвене трансформације имају и различита удружења грађана. Идеје које долазе од њих свакако треба вредновати као изворну дефиницију партикуларних интереса појединих друштвених група. Њихово поштовање допринеће разумевању унутар заједнице.
26. Слобода синдикалног организовања и независност синдиката су начела која наша странка доследно поштује.

Афирмација синдиката као представника радника и наш је интерес јер свака одговорна власт треба партнере који достојно представљају раднике.

27. Република мора водити бригу о избеглицама и расељеним лицима. Њена обавеза се односи и на избеглице из бивших југословенских република, пре свега Републике Српске Крајине. Њихови проблеми су такви да их они сами не могу решити, а нажалост не постоји било какав уређен систем који би се адекватно бавио њима.
28. И наше исељеништво је у тешкој позицији. Његова организованост у земљама боравка је углавном слаба. Ослабљеност је резултат и разједињености која се рефлектује из матице. Република зато мора настојати да окупљањем исељеништва сачува његов национални идентитет и афирмише традиционалне вредности.
29. Одбрамбени и безбедносни систем Републике Српске мора бити аутономан. Полиција и Војска Републике Српске су настали из потребе нашег народа да организује одбрану становништва и крајева у којима живи. Зато су потпуно неприхватљива сва настојања да се Војска и полици-

ја утопе у систем који није гаранција сигурности, нити Републике нити њеног становништва.

30. Доследно афирмишемо људска права и слободу. Слобода и безбедност личности, право на поштовање приватног и породичног живота, слобода кретања и настањивања, слобода мисли и савести, слобода вероисповести, слобода штампе, право на слободу мирног окупљања и удруживања, право својине, право на законит судски поступак, забрана дискриминације, право странаца на уживање права и слободе као и пуна афирмација права националних мањина неке су од вредности које представници наше странке доследно поштују.
31. Принципи међународних односа које заговара наша странка темеље се на мирољубивој сарадњи и коегзистенцији равноправних држава и народа.
32. Дипломатија и други облици међународних односа и веза морају бити у овој функцији, не запостављајући интересе нашег народа.
33. Однос према бројним међународним организацијама од којих велики број има своје представнике и у Републици Српској мора бити уређен уговорима који јасно и транспарентно представљају интересе Републике Српске.

Економска програмска оријентација

34. Српска радикална странка Републике Српске залаже се за поштовање и примену начела либералне тржишне привреде.
35. Приватизација је нужна претпоставка за то и кључни процес у току друштвене трансформације. Она мора би-

ти транспарентна и декриминализована како би се спречиле појаве корупције. Само таква приватизација биће прихваћена од стране грађана и произвешће позитиван економски и социјални амбијент.

36. Пореска и буџетска политика такође морају бити транспарентне и реалне. Треба променити основе за опорезивање, смањити притисак на буџет грађана, повећати штедњу унутар државног апарата и укинути расходе за које Република објективно нема интерес.
37. Специфични односи унутар банкарске и монетарне политике, као и платног промета, имали су низ и лоших добрих резултата. Промена неких решења мора бити изведена брзо и ефикасно. Треба напустити политику владиних притисака на банкарски систем и његовог исцрпљивања мерама државне интервенције. Што пре треба прихватити економске принципе као правила банкарског пословања, иначе ће Република остати без финансијске подлоге и постати потпуно зависна од стране интервен-

ције.

38. Финансијско тржиште Републике Српске је само по себи мало и са становишта глобалних економских односа има такође мали утицај. Због тога треба градити модел интеграције којим се обезбеђује брза проходност капитала као услов за значајнија финансијска улагања у привредни развој.
39. Велики државни дугови настали у протеклом периоду као вид исцрпљивања економске и политичке моћи Републике Српске представљају велики проблем. Због тога Република убудуће мора водити политику штедње и рационализације, те сервисирати своје дугове правовремено. Тиме би се бар избегли ефекти који воде ка томе да камата на кредите пређе главницу дуга, а што и јесте крајњи циљ кредитора.
40. Улога страног капитала је значајна. Међутим, начин на који се он привлачи и употребљава је поражавајуће лош. Због тога треба приступити ревизији страних улагања која су ишла преко Републике и терет обавеза за њихово поштовање и измиривање пренети на субјекте који имају директну корист од њих. Република нити може нити сме бити оптерећена обавезама које су захваљујући политичком утицају са себе на њу пребацили субјекти блиски власти.
41. Привредни развој и његово финансирање очигледно се не могу постићи стихијски и неплански. Влада мора сносити пуну одговорност за тај посао и представити адекватне мере за промену стања. Релативно респектабилно природно богатство којим располаже Република мора бити заштићено и рационално коришћено. Јасно се мора знати коју развојну компоненту задовољава коришћење било којег појединог природног ресурса.
42. Регионални развој Републике има основа на одређеним претпоставкама. Међутим, величина Републике и број становништва више говори о томе да је треба организовати као јединствен економски простор уз уважавање одређених специфичности неких крајева.
43. Спољна трговина и трговина уопште морају бити подложне механизмима државне контроле како би се што више спречиле појаве шверца и корупције. Дивљање цена под утицајем околних тржишта мора бити обуздано јасним мерама у складу са начелима заштите домаћег тржишта.

44. У циљу развоја пољопривреде треба створити законски оквир који омогућава подстицај модернизације и упоредног развоја пољопривредне производње и прерађивачке индустрије.
45. Шумарство је код нас снажна основа за привредни развој, али нажалост прерада дрвета је сведена на минимум због нестручности и нерентабилности у дрвној индустрији. Промене у овој области могуће су само на основу адекватне државне контроле сече и извоза дрвета, те мера којима би се заштитили домаћи дрвопрерађивачи.
46. Риболов и лов Република мора подстицати одређеним олакшицама у области пореске политике, као и другим облицима стимулација.
47. Развој опљачкане и запуштене индустрије мора кренути од темеља. Као претпоставка за то, стоје три основна облика преструктурирања: својинско, техничко-технолошко и организационо-пословно. Све друго води руинарању и затирању било какве индустријске производње, а тиме и разбијању привредног система.
48. Република је богата електричном енергијом. То нажалост не говори о њеној адекватној искоришћености. Управо ово је област која даје највише могућности да се страна улагања претворе у сигурно исплатив економски потенцијал који гарантује основу и за друге привредне гране. Контрола размене и трговине енергијом у регији треба бити стратешки циљ Републике.
49. Развијеност и стање саобраћајне мреже у Републици не одговара њеним потребама. То је између осталог и резултат поверавања послова њеног одржавања и изградње предузећима која нису нити оспособљена нити квалификована за то. Због тога саобраћајна мрежа, оваква каква јесте, није претпоставка за привредни развој.
50. Република природно и географски пружа добре основе да буде лепа и уређена. Нажалост, рад институција система задужених за урбанизам и просторно планирање произвео је супротну ситуацију. И овде је као и у другим областима за кризу стања одговорна корупција. На једној страни огроман апарат поставља потпуно непотребне и неоправдане услове за изградњу, а на другој то не производи никакву корист нити позитиван ефекат. Зато ту процедуру треба уредити и упростити.
51. Стамбена политика наше странке подразумева обезбеђење равноправних услова свим грађанима за речење стамбених питања путем дугорочних и нискокаматних кредита. Тржишни услови у овој области су претпоставка за дугорочну реализацију ових циљева.
52. Туризам и занатство предмет су изразите пажње наше странке. Њихов развој мора бити усклађен са стандарди-

ма који су омогућили значајан приход и другим народима.

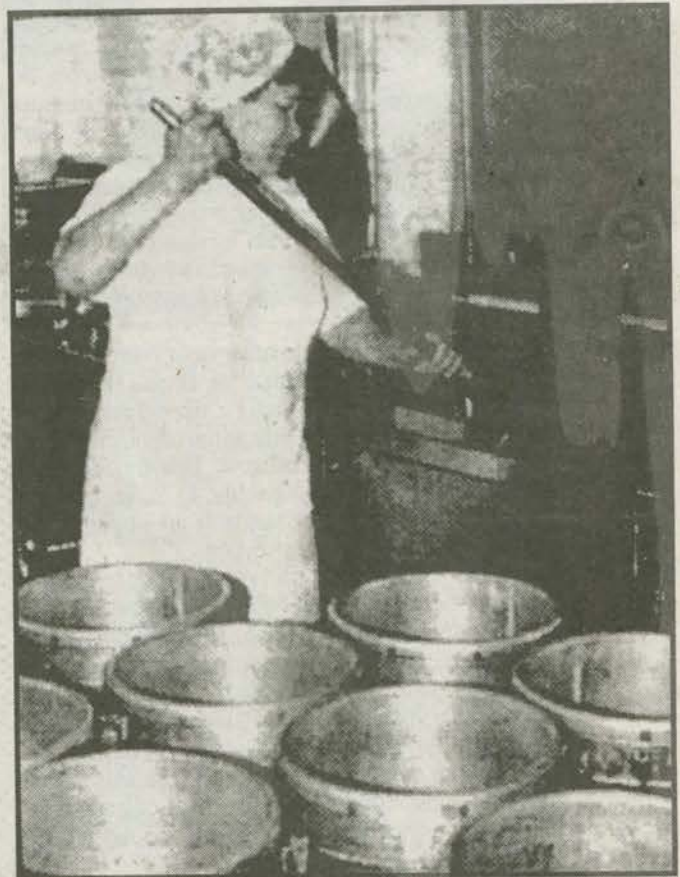
53. Заштита животне средине представља посао који је Република Српска дужна да обави. Еколошка свест грађана мора бити развијена. Све генерације требају учити како да своје понашање ускладе са потребама природе.

Социјална програмска оријентација

54. Основна начела социјалне политике су заштита интереса појединца, лична одговорност за друштвено неприхватљив начин остваривања тог интереса, материјална сигурност, осмишљена и организована борба државе против сиромаштва и њему пратећих појава и ефикасност социјалне заштите која се постиже путем бољих, рационалних и хуманијих закона.
55. Сваки човек мора имати потребну здравствену заштиту.
56. Основи здравствене заштите и осигурања су тржишни принципи и државна заштита у законом прописаним случајевима која обезбеђује здравствену заштиту појединцима који то нису у стању да сами себи учине.
57. Социјална политика у току друштвене трансформације суочава се са објективним проблемима који говоре о неуравнотежености друштва и неједнаким могућностима сналажења грађана у постојећим приликама. Због тога Република треба изградити механизме којима се штите различити друштвени слојеви и обезбеђује друштвено вредновање на прихватљивим основама.
58. Рад и запослење треба ослободити свих административних стега. Зараде морају бити реалне, а у државном сектору и усклађене са начелом социјалне правде.
59. Пензијско и социјално осигурање мора бити растерећено доминације превазиђеног система солидарности. У пензиони фонд треба увести тржишне принципе, и омогућити му да законом прописаним облицима улагања обезбеди потребну редовну акумулацију средстава, те економски подстицај који та средства могу дати у развојним пројектима.
60. Борачка и инвалидска заштита и заштита породица погинулих бораца обавеза су Републике. Адекватном политиком запошљавања и стручног оспособљавања треба обезбедити услове да ови чланови друштва имају механизме за самосталну бригу и побољшање животних услова. Њихова активна улога у трансформацији друштва мора бити обезбеђена друштвено корисним и прихватљивим мерама.
61. Породица је стуб који је омогућио ослобођење, уједињење и просперитет генерација, те стварање и развој слободне личности, патриотизма, моралности и одговорности нашег народа. Република је у том смислу дужна да обезбеди све познате бенефиције којима се подстиче заштита породице и политика наталитета која води повећању бројности народа.

Културна програмска оријентација

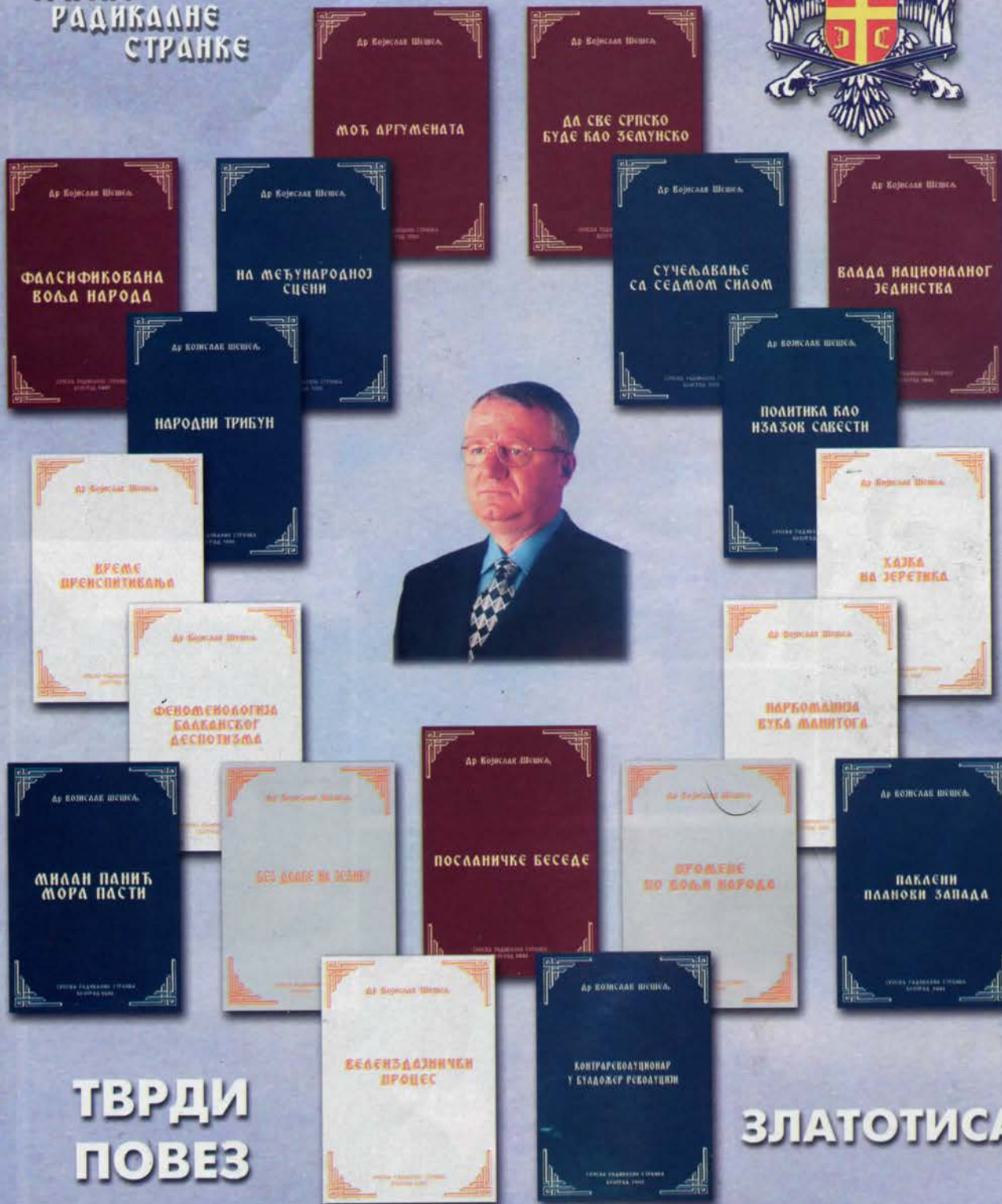
62. Информисање грађана мора бити у функцији њиховог правременог и истинитог обавештавања о значајним догађајима и појавама из свих области људског деловања.
63. Образовање мора бити квалитетно и свима доступно. Њиме се морају развијати знање, стручност, прихватљиве цивилизацијске вредности и национална и грађанска свест.
64. Неопходно је подстицати и подржавати свеобухватан развој културног деловања и то без наметања идеолошких, политичких или личних интереса, руководећи се искључиво параметрима вредности самих дела, односно стваралаца.
65. Мора постојати слобода свих облика уметничког изражавања. Установе које се баве културом требају задовољавати потребне стандарде како би својим радом допринеле подстицају уметничког деловања.
66. Све верске заједнице заслужују поштовање. Посебан однос имамо према Српској православној цркви као верској заједници којој припада већи део нашег народа.
67. Спортски рад мора бити заснован на тржишним принципима уз одговарајућу државну интервенцију на пољу очувања физичког и менталног здравља народа. Резултати наших спортиста су између осталог и у функцији афирмације Републике па их стога треба подстицати и уважавати.
68. Државна пропаганда за Републику је од животне важности. Мора се организовати систем који ће обезбедити њену међународну афирмацију, стварање свести код њених грађана о њеној трајности и очување њене посебности и идентитета.
69. Коначни циљ свеукупног деловања наше странке је развијање и изградња Републике по мери грађана у којој сваки појединац и социјална група могу доживети пуну позитивну афирмацију и живот достојан цивилизацијских вредности.

У ИЗДАЊУ

**СРПСКЕ
РАДИКАЛНЕ
СТРАНКЕ**

**ТВРДИ
ПОВЕЗ**

ЗЛАТОТИСАК

**Књиге др Војислава Шешелја могу се купити у седишту Српске радикалне странке
Трг победе 3, Земун**

**ЦЕНА
ЈЕДНОГ ПРИМЕРКА
ЈЕ 1000 ДИНАРА**

**ЗА ЧЛАНОВЕ
СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
ПОПУСТ 70%**

Све информације на телефон: 011/316-46-21